

SISUKORD

Sissejuhatus	3
EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT	4
Olulisemad tegevused aruandeaastal.....	8
2022. aasta mentorkoolitused maakondades	17
2022. raamatupidamisbilanss	33
2022. tulemiaruanne	34
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	35
HARJUMAA.....	35
HIIUMAA	40
IDA-VIRUMAA JA NARVA.....	41
JÕGEVAMAA	42
JÄRVAMAA.....	44
KIHNU	45
LÄÄNEMAA	46
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA.....	47
MUHU.....	49
PÕLVAMAA	51
PÄRNUMAA	52
RAPLAMAA	55
RUHNU.....	56
SAAREMAA	57
SETOMAA.....	58
TARTUMAA	60
VALGAMAA.....	63
VILJANDIMAA	64
VORMSI	65
VÕRUMAA	66
ALALIITUDE AASTAARUANDED	70
KÄSITÖÖÕPETUS	82
TEGEVUSPLAAN 2023	91

Aastaraamatu panid kokku Liis Burk, Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Liina Hergauk, Karin Vetsa, Maret Lehis, Anu Randmaa

Keeleliselt toimetas Hille Saluäär

Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid panuse aastaraamatu valmimisse!

Sissejuhatus

Siin kaante vahel on käsitöövaldkonna tegemised aastal 2022.

Keerulised ajad on pannud meid ümber vaatama nii käsitööliidu struktuuri kui ka olulisemaid tegevusi. Peame koos mõtlema uutele algatustele ja ühissetevõtmistele käsitööliidu toel. Kolmkümmend tegutsemisaastat käsitöövaldkonnas on toonud kaasa palju muutusi ja samas põlistanud ka traditsioone. Täna on eriti oluline toetada ettevõtlust, sh nii koolituskeskuste, nõuandekodade kui ka tootmise edendamist, pärandi hoidmist. Aastast 2014 annab käsitööliit välja märki Tunnustatud Eesti Käsitöö ja järgmisel aastal loodame välja jagada esimesed kohalikku materjali väärtustavad märgid OMA.

Pärast kahte pandeemia-aastat oli Mardilaat endiselt edukas. Plaanime Mardilaadale hoogu juurde anda seminaride, ettevõtluspäeva ja teiste uuenduste kaudu.

Olulised tegijad paikkondade käsitööpärandi hoidmisel on aasta-aastalt jõudu kogunud rahvarõiva nõuandkojad, kus on ühendatud nii ettevõtlus kui ka harrastus. Eestimaa uhkuseks on saanud ka järjest enam kohalikke traditsioone tutvustavad omanäolised käsitööpoed, kus on huvilisel võimalus meistrikodades osaleda ja näitusi vaadata. Pärandkultuuri esitlevatest näitustest on saamas uuenev ettevõtmine meie käsitöömaastikul.

Aastateema 2022–2023 *pealekasv* nõudis hoopis teistmoodi lähenemist, kui seni oleme harjunud. Aastateemat toetanud haridusseminaril Mardilaadal arutasime, miks on käelised oskused inimese elus ja eneseteostamisel olulisel kohal ning milline roll selles on haridusel. Aastateemat toetasid lühiloengud käsitööst ja selle vajalikkuse mõtestamisest.

Meie osalemine Põhjamaade ühisprojekti „1 ruutmeeter lina“ oli väga edukas. Rõõmu teeb, et projektist on välja kasvamas uus, taimsete kiudude alaliit. Oleme alati aktiivsed osalema Põhjamaade käsitööprojektides ja aruandeaasta virtuaalne Põhjamaade käsitööpäeval kinnitas seda taas. Käsitööpäevade virtuaalsündmused olid huvilistele jälgitavad erinevatest maadest.

Augusti lõpus tähistas Euroopa Käsitööorganisatsioon 50 aasta juubelit Ungaris toimunud konverentsiga, millest võtsid osa ka kaks meie juhatuse liiget.

Aruandeaasta pani idanema palju uusi algatusi, loodame, et juhatuse ettepanekul moodustatud toimkonnad pakuvad sisukaid lahendusi nii käsitöövaldkonna koostööle kui ka meile oluliste sündmuste uuendamisele.

Aruandeaastal sai kaante vahele 30 aastat käsitööliidu ajalugu. Eelmise aastaga lõppes ka meie tegevus Allikamajas, uus toob kaasa käsitööliidu kontori ja koolituskeskuse kolimise Hopneri Maja pööningukorrusele.

Liina Veskimägi-Ilste
juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT AASTAARUANNE 2022

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (*käsitööliit*) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal, aastateema *pealekasv*

Käsitööliidul täius 30 aastat taastamisest

„1 ruutmeeter lina – Põhjamaade ühisprojekt“ Eestis

Mardilaat toimus taas realselt Käsitööhariduse

seminar Mardilaadal

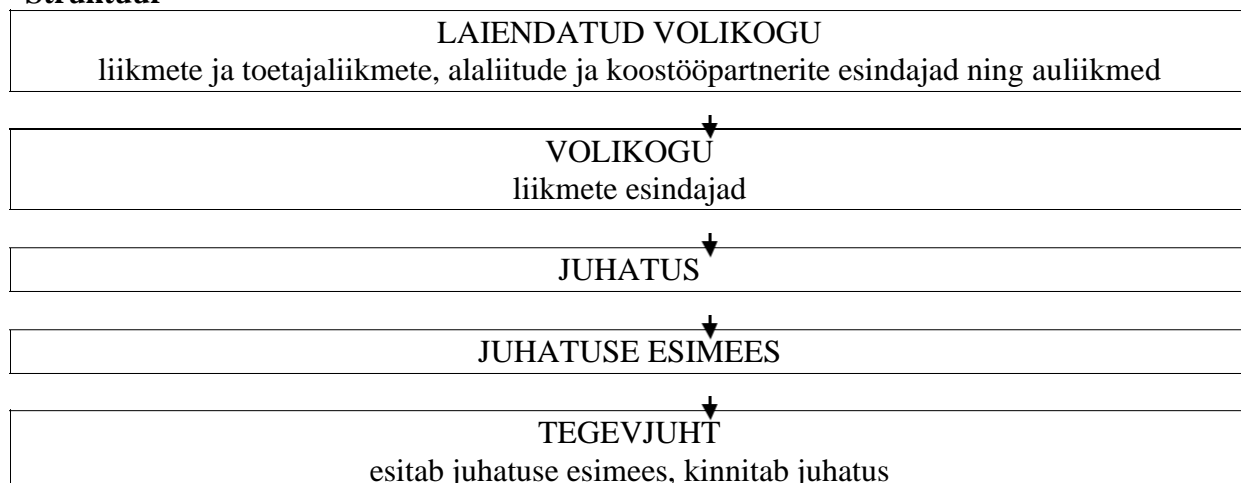
„Mehed teevad käsitööd“ ja „Teel meistriks“ näitused rändasid ringi eri paikkondades

Väljaanded: „Päritud parandamiseks, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit 30“

Traditsioonilised ettevõtmised

26. märts	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
5. juuni	Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul
17. juuni	„Päritud parandamiseks“ rahvakunstpäev
7.–10. juuli	XXIII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
22. juuli	„Päritud parandamiseks“ rahvakunstpäev
13. august	„Päritud parandamiseks“ rahvakunstpäev
16. september	Juhtide kool
7. oktoober	Ettevõtluspäev Kihnu saarel
16. oktoober	XII „Käsitöökojad üle maa“
3.–6. november	XXVI Mardilaat Saku Suurhallis
10. detsember	Rahvarõivaste talvine tuulutamine Tallinnas Raekoja platsil

Struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel, Igor Tõnurist

Paikkondlikud keskseltsid ja käsitööühendused

Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Hiiumaa Käsitööselts, Katre Meistrikoda, Kesk-Eesti Käsitööselts, Kihnu Muuseum, Kose Kunsti ja Käsitöö Selts, Lahemaa pärimuskoda, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, MTÜ Loometöö, MTÜ Ruhnu Kultuuri Ait, MTÜ TuleLoo, Muhu käsitööselts „Oad ja Eed“, Narva Klubi Käsitöö, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Pärnu Pitsistuudio, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa käsitööseltsing Süstik, Saaremaa käsitööühendus KadakMari, Seto Käsitöö Kogo, Tartu Käsitööklubi, Tartu Maanaiste Liit, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber, Tõstamaa Käsitöökeskus, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Vana-Võrumaa Käsitöö, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Vormsi Käsitööselts

Toetajaliikmed – 42 käsitööga tegelevat ettevõtjat

Alaliidud

Kangakudujad – Kersti Pook, lapitöömeistrid – Marja Matiisen, Ene Pars, mänguasjameistrid – Lembe Sihvre, Käsitööettevõtete Liit – Liivi Soova, Lihula Lilltikandi Selts – Urve Selberg, pitsimeistrid – Priit Halberg, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa, rahvuslik puutöö – Meelis Kihulane, vildimeistrid – Liina Veskimägi-Iliste

Liikmesus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Vanalinna Ettevõtjate Ühing
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Paikkondadeüleised käsitöökeskused Tallinnas

- Kaarmanni Käsitöö
- Eesti Käsitöö Maja

Paikkondlikud käsitöökeskused ja meistrikojad

- Avinurme Puiduait
- Seto Ateljee-Galerii
- Haapsalu Pitsikeskus
- Hiiumaa Käsitööseltsi Maja
- Kagu kudujad, Külli Jacobson
- Katre Meistrikoda
- Kihnu Muuseum
- Koordikamber
- Maarja-Magdaleena Gild
- Ulve Kangro Meistrite Maja Räpinas
- Muhu käsitööpood
- Peipsimaa Külustuskeskus
- Saara Kirjastus
- Tõstamaa Käsitöökeskus
- Viljandi Käsitöökoda
- Viru Käsitöö Salong
- Pärnu Käsitöö Salong
- Edeva Eremiidi Puutöökool
- MTÜ IIDA kursused
- Turgi käsitöötal

Rahvarõiva nõuandekojad

- Harjumaa
- Jäneda
- Järvamaa
- Muhu
- Raplamaa
- Virumaa
- Saaremaa
- Pärnumaa
- Vana-Võromaa
- Vooremaa

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Hopneri Maja, Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus
Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Tartu Kõrgem Kunstikool Pallas, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Räpina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus
Seltsid: Eesti Käsitööpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts
Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum (sh Heimtali Muuseum), Eesti Vabaõhumuuseum, Kihnu Muuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 26. märtsil 2022 Hopneri majas.

Vastuvõetud otsused

Käsitööliidu laiendatud volikogul 26. märtsil 2022 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitlus, uue tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamine.

Jätkas juhatus

1. **Liina Veskimägi-Iliste** (juhatuses esimees), MTÜ Vaselised
2. **Liivi Soova**, käsitööettevõtjate alaliit
3. **Lembe Sihvre**, alaliitude nõukoda
4. **Anu Randmaa**, MTÜ Rahvarõivas
5. **Virve Tuubel**, Eesti Rahva Muuseum
6. **Ave Matsin**, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
7. **Kristina Rajando**, Vormsi Käsitöö Selts
8. **Mareli Rannap**, Saaremaa Käsitööselts KadakMari
9. **Heidi Solo**, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Juhatuses koosolekud 2022. aastal: 24. jaanuar, 7. veebruar, 16. juuni, 9. september ja 30. november. Kõik koosolekud toimusid täielikult või osaliselt virtuaalselt.

2022. aastal töötasid käsitööliidus

Liina Veskimägi-Iliste – juhatuse esimees, projektijuht

Kätli Saarkoppel – tegevjuht (kuni juuli)

Liina Hergauk – tegevjuht (alates september)

Liis Burk – arendusjuht

Karin Vetsa – projektijuht

Liivi Soova – projektijuht, nõustaja

Maret Lehis – projektijuht (kutsete omistamine, kutsekomisjoni juhatamine)

Lembe Sihvre – projektijuht (Keskaja Päevad ja Mardilaat)

Anne Velt – projektijuht (Keskaja Päevad)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Toetajad

- Eesti Rahvakultuuri Keskus
- Eesti Kultuurkapital
- Tallinna linn (Kultuuri- ja Spordiamet, Kesklinna Valitsus, Strateegiakeskus)
- Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Olulisemad tegevused aruandeaastal
Alus: arengukava aastateks 2022–2026

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu kehtivat arengukava pikendati volikogus 26. märtsil 2022. Arengukavaga saab tutvuda kodulehel folkart.ee. Jätkus ka jooksev koostöö uute eri käsitöövaldkondi esindavate ühenduste ja institutsioonidega (alaliidud, ainelist pärandkultuuri esindavad ühendused jt).

Aruandeaastal tehti paikkondlike käsitööseltside ja ühendustega jätkuvalt koostööd seoses ürituste korraldamise, tegevuse toetamise ja koordineerimisega. Peale kahte piiranguteaastat on eriti oluline olnud taas otse kohtuda ning suhtlust ja koostööd elavdada. Paikkondlike seltside tegevusvõimekus on erinev olenevalt vabatahtlike ja liikmete aktiivsusest seltsitöös, käsitöövaldkonna arengust ja omavalitsuste panusest. Paljud seltsid on koroonaaastatest tulenenud seisakust alates raskustes oma tegevuste jätkamise ja elavdamisega.

Käsitööliidu laiendatud volikogul 26. märtsil 2022 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitlus, uue tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamisid.

Paikkonnad/liikmed

Külastasime käsitööliidu esindusega eelmisel aastal eri paikkondi, osaledes käsitööüritustel ja tihendades koostööd. Käisime käsitööpäevadel Valgamaal, ettevõtluspäeval Kihnus, õppepäevadel Turgu käsitöötalus, Eesti Rahva Muuseumis muuseumide infopäeval oma tegemisi tutvustamas. Paikkondlike seltside küllastamise eesmärk on hoogustada koostööd, ergutada käsitööliidu ettevõtmiste korraldamist üle Eesti ja tekitada enam ühtekuuluvustunnet. Paljude meistritega kohtusime ka isiklikult mitme koostööprojekti kaudu – lühifilmide tegemine, linaprojekt, meistikodade korraldamine jms.

2022. aasta kevadel ja varasuvel külastasime mitme paikkonna käsitöökesksusi, meistreid ja töökodasid. Eesmärk oli saada parem ülevaade valdkonnas toimuvast, leida otsekontakte ja kohtuda meistritega. Kohtumisel nägime suuri ja uhkeid töökodasid, nagu Eesti Villa- ja Nahakoda Moostes, aga ka väikeseid kodupoode ja töötubasid. Vahepealsed koroonaaastad olid kohtumistesse pausid teinud.

2022 kohtumised

Põlvamaa, 25. mai: Eesti Villa- ja Nahakoda Moostes. Signe, Meelis Kihulase puutöökool
Pärnumaa, Läänemaa, 2. juuni: Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Birgit Pere, Tõstamaa Käsitöökeskus, Lihula Lilltikandi Selts, Kulla Altmäe pood-töökoda, Külliki Nõu kodupood Hiiumaa, 9. juuni: Hiiu Vill Vaemlas, Silja Reemeti luutöökoda, Kärđlas, Hiiumaa Käsitöölise Maja
Harjumaa, 28. juuni: „Vaarikas Vahukoorega“ salong-pood, Keila Sotsiaalkeskuse töötod, Määra Mäe Meistrikoda ja Padise suvine keraamikapood
Haapsalu, 10. mai: Haapsalu Käsitööseltsi aastakoosolek

Paikkondlikud käsitöökeskused ja meistrikodad arendavad paikkondlikke

käsitöötraditsioone või tutvustavad omanäolisi ja unikaalseid käsitöötehnikaid. Nendes toimub paikkondliku rahvusliku käsitöö müük ning edendamine. Projekti LooTöö raames on ilmunud paberandjal paikkondlikke käsitöökesksusi tutvustav voldik, mida on tänaseks juba vaja uuendada. On tekkinud uusi käsitöökesksusi, kellel on õigus kasutada meie logo ja kelle tegevus on kannab edasi rahvuslikku käsitööd ja selle traditsioone.

Alaliitude kaudu toetame eri käsitöövaldkondadel põhinevat tegevust. Jätkuvalt on teiste seas olulisemad MTÜ Rahvarõivas (riiklik toetus Eesti Kultuurkapitalilt ja Tallinna linnalt), nende tegevus on edukas ja märgatav üle Eesti. Tänapäevaks on eri paikkondades tekkinud juba lausa kümme erinevat rahvarõiva nõuandekoda. Nõuandekojad annavad täpsemat infot konkreetse piirkonna rahvarõivaste kohta, koondavad meistreid ja pakuvad neile tööd ettevõtluse poolelt – viiakse läbi kursusi ja tellitakse rahvarõivaid.

Käsitööettevõtete alaliit ühendab paikkondade käsitööpoode ja -keskusi. Kangakudujate valdkonda, erinevaid hobi- ja professionaalseid kuduajaid ühendav alaliit kasvab aasta-aastalt ning muutub üha olulisemaks. Eesti Lapitöö Selts on kõige pikaajalisem ja jätkuvalt edukas alaliit. Tugevalt on silma paistnud rahvuslik puukäsitöö. Kõikide alaliitude kohta saab täpsemalt lugeda aastaraamatu teises pooles. Alaliitude tegevus koondab ühest küljest ühe kitsama valdkonna meistreid ja huvilisi, kuid on väga suureks toeks ka selle käsitööliigi laiemale tutvustamisele, ettevõtjate ja käsitöökeskuste koondamisele.

Aruandeaastal on käsitööliidu juhatus jätkanud **koostööd** Eesti Rahvakultuuri Keskusega (pärandihoidja tunnustus, mentorprogramm, rahvarõivaprogramm, käsitööpäevad, rahvarõivaste tuulutamine ja „Käsitöökojad üle maa“). Maakondade kultuurispetsialistide e-posti listi edastatakse infot olulisemate sündmuste ja ürituste kohta. Kõik maakondade rahvakultuurispetsialistid on meie n-ö käepikendused paikkondades.

Koolidest teeme koostööd nii käsitööd õpetavate kutsekoolide kui ka kõrgkoolidega. Valdavalt toimub see läbi kutse andmise süsteemi. Lisaks on koostöö Edeva Eremiidi Puutöökooliga (Meelis Kihulane), Iida Käsitöökooliga (Eva-Liisa Kriis) ja Turgi käsitöötaluga (Veinika Västriku). Võrreldes teiste Põhjamaadega on Eestis käsitööhariduse võimalused üpris heal tasemel – on palju eri tasemetel valikuid. Meie suur uhkus on võimalus õppida käsitööd kõrghariduse tasemel. Koostöö koolidega on nii projektipõhine kui ka pidev eelkõige meie traditsiooniliste ettevõtmiste, nagu Mardilaada raames. Oluline on käsitöö püsimine ja senisest suurem koostöö noortega.

Noortele keskendumine aastateema on meile toonud rohkem projekte ja koostööd teiste noortega tegelevate organisatsioonide või seltsidega – eelkõige kogemusest õppimise kaudu. Samuti on olnud rohkem koolide näitusi ja oleme isegi hakanud enam märkama noortele suunatud sündmusi ja neist osa saama. Keeruline on olnud noori kaasata meie tavasündmustesse suure eavahe tõttu, aga see on olnud meile endalegi huvitav õppimisvõimalus. Noorte ettevõtmistest loe lisaks lk 19.

Alates 2021. aasta detsembrist oleme olnud osalised **Kodanikuühiskonna Sihtkapitali arenguhüppe projektis**. Tegevused kestavad 2023. aasta juulini ning keskendume oma meeskonna ja paikkondade seltside digioskuste arendamisele ning noorte kaasamisele meie tegevustesse. 2022. aasta jooksul soetasime digivahendeid – fotoaparaat, arvutid ja nende lisatarvikud. Toimused koosolekud nii meie meeskonnale kui ka paikkondlikele liikmetele, et õpetada olemasolevate vahenditega korraldama veebiülekanneid ja -kursusi ning salvestama sündmusi. Koolitustel osales kogu meie meeskond, kuid paikkondlikele koolitustele saatsime kaasa meie tolleaegse tegevjuhi Kätli. Tema oli kogu meie meeskonnast kõige parema digitajuga ja sain nende aparaatide kasutamise kenasti selgeks. Nüüd aga on Kätli edasi astunud uutele radadele ja meeskond taas pigem väheste digioskustega. Peame hakkama endid uuesti kurssi viima olemasoleva tehnikaga. KÜSKi arenguhüppe toetuse raames toimus mitme erineva mentori ja meistri õpe noortele. Seda nii meie korraldatud noortelaagrites, suursündmustel (Keskaja Päevad, Mardilaat, rahvakunsti päevad) kui ka erisündmustel. Noorte kaasamine ei kujunenud nii sujuvaks, kui arvasime, aga algus oli hea.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste **liikmesorganisatsioonide** ja **koostööpartnerite** tegevust juhtivatesse organitesse:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabaharidusliit (Kätli Saarkoppel)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Euroopa Käsitöö Organisatsioon (Liina Veskimägi-Iliste, juhatuses)
- Põhjamaade Käsitööliit (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk)

Eesti Folkloorinõukoguga koostöös korraldasime pärimusküla tegevusi Tornide väljakul Tallinnas vanalinna päevade raames. Samuti esinesime ettekandega Igor Tõnuristist temale pühendatud mälestusseminaril (Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Liis Burk, Anu Randmaa). Aktiivsem koostöö ja ühised sündmused olid ka nii Põhjamaade kui Euroopa käsitööliitudega.

Veebruari lõppu planeeritud **Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolek** toimus olude sunnil taas virtuaalselt. Käsitööliidust osalesid Liina Veskimägi-Iliste ja Liis Burk. Lisaks Eestile osalesid käsitööliitude esindajad Taanist, Norrast, Rootsist, Soomest ja Islandilt. Fääri saared on liikmena viimastel aastatel passiivseks jäänud ega osale enam tegevustes. Esimesel päeval analüüsiti möödunud aasta käsitöötegevusi eri riikides ning vahetati mõtteid.

Tulevikusündmustest oli suure tähelepanu all nüüd juba traditsiooniks kujunenud septembris toimuv ühissetevõtmine „Põhjamaade käsitöö päevad“, mille teemaks lepiti kokku eri riikide traditsiooniliste kampsunimustrite kajastamine. Lisaks arutati 2022. aasta Taanis toimuvat Põhjamaade Käsitööliidu noorte käsitöölaagrit. Suurima projektina kerkis üles Rootsist alguse saanud „1 ruutmeeter lina“ ühine läbiviimine (loe lisaks lk 27). Aasta jooksul toimus veel veebikoosolekuid, sest ühisprojekte oli palju. Põhjamaade Käsitööliidu tegevus on aasta-aastalt aina aktiivsemaks muutunud, liikmed väärtustavad üksteist ja üksteise kogemusi ning loodud on väga häid koostööprojekte.

Põhjamaade käsitöö päevad toimusid nüüd juba viiendat aastat ning kuue Põhjamaa koostöös osalesid Eesti, Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Island. Tegemist on iga-aastase ühenädalase sündmusega, mille raames toimub ühine käsitööaktsioon kõigis riikides. Sotsiaalmeediast on sündmus leitav Nordic Craft Weeki nime all. Sel aastal oli fookuses iga riigi traditsioonilise kampsuni muster. Ettevalmistavas etapis pildistati iga riigi kohta ühte valitud kampsunit, koostati selle kohta nii oma kui ka inglise keeles metoodiline ja ka kirjeldav ja ajalugu kajastav infomaterjal. Facebooki kontol toimus augusti lõpul ja septembri alguses aktiivne postitamine, kus igal päeval keskenduti eri riigile. Eesti ja Soome tegid koostöös ka veebiseminari, kus Eesti poolelt esines Riina Tomberg ja Soome poolelt uurija Marketta Luutonen. Meie veebiseminaril oli üle 200 osaleja ning Norras kujundati ühte kontoris lausa ühisvaatamine suurelt ekraanilt. Põhjamaade käsitöö päevad jätkuvad kindlasti ka edaspidi ning uus teema lepatakse aastakoosolekul kokku 2023. aasta veebruaris.

Taanis osalesid 29. juunil alanud Põhjamaade käsitöölaagris **Young Craft Camp**. Skjerni väikelinna läks üle Eesti kuus noort, üks vabatahtlik saatja ja üks õpetaja. Laager toimus Põhjamaade Käsitööliidu eestvedamisel juba teist korda. Laagris kohtusid ligi 70 noort Eestist, Soomest, Taanist, Rootsist, Norrast ja Islandilt. Kohaliku kutsekooli hästi varustatud töökodades sai noorte õpetajate käe all õppida metallitöid, puulusika vestmist ning erinevaid

tekstiiltehnikaid. Eestist osales kuus noort ning pronksspiraalide tegemist juhendasid Mari Meriste koos Marit Külviga TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast. Kaks päeva pühenduti ühele teemale, Eesti neidudele pakkus enim huvi rüüvaiba valmistamine. Samuti osaleti sepise, nulljäägi kangakudumise ja teksade taaskasutuse töötubades. Kõik töötoad haakusid jätkusuutliku ressursikasutuse teemaga – jätkusuutlikkusele ja teadlike tarbimisharjumuste kujundamisele pühendati terve päev. Loomulikult täiendasid õppetööd ühised mängud, väljasõidud, jutuajamised ja rõõm ühisest käsitöö tegemisest ka vabal ajal. Osalejaid arvasid, et laager võinuks kesta terve nädala.

24.–25. novembrini toimus Rootsisis **Põhjamaade konverents** „Oskuste säilitamine – teadmiste hoidmine“. Ligikaudu 150 inimest said osa lugudest vaimse kultuuripärandi ja traditsioonilise käsitöö kaitsmisel. Ettekannetega esinesid Rootsi, Norra, Soome ja Saamimaa uurijad ja spetsialistid. Üritusele lisas pidulikkust prints Carl Philip, kes andis üle Rootsi riiklikud käsitööuurimuste stipendiumid. Konverentsil osales Liina Veskimägi-Iliste.

Euroopa Käsitöö Organisatsiooni (ECO) koosolekud toimusid veebi vahendusel mitu korda aastas. Reaalse kohtumisega aastakoosolek toimus augustis Ungaris, kus osalesid Liis Burk ja Liina Veskimägi-Iliste.

Selle aasta põhitegevus oli organisatsiooni arengukava ja suundade põhjalik läbivaatamine nii juhatuse kui ka kogu organisatsiooni tasemel. Eesmärkide uuendamise käigus vaadati üle ka organisatsiooni nimi. Uus nimi on Euroopa Käsitöö Organisatsioon. Plaane tehti ühingu 50. aastapäeva tähistamiseks 2022. aasta augustis Ungaris. Aasta jooksul oli suur tähelepanu meie liikmeskonna aktiivsemaks saamisel ning uute liikmete leidmisel. Liikmete lisandusaamine on oluline juba selleks, et teatavate rahastusprojektide saamiseks peab rahvusvahelisel ühingu olema kindel arv liikmeid, milleni ECO hetkel ei küündi. Ungari aastakoosolekul said osaleda enamik liikmesriikidest. Kolmepäevase kohtumise jooksul pidasime koosolekuid, kuulasime ja tegime ettekandeid ning osalesime samal ajal toimival pärandifestivalil. Rääkisime Eesti kogemusest seoses käsitööharidusega ja küsisime teiste riikide kogemusi. Saime taas kinnitust, et oleme oma tegevustega heal tasemel ning meie liidu tegemised Eestis on paljudele teistele heaks eeskujuks.

Aprilli esimesel nädalal avati Veneetsias juba teist korda näitus „**Homo Faber**“. Giorgio Gini saarel asuvas ajaloolises hoonekompleksis oli välja pandud valitud töid erinevatelt Euroopa disaineritelt ja käsitöömeistritelt. Avamise raames toimus ka näitust eest vedava Michelangelo fondi võrgustiku koosolek-seminar. Võrgustiku liige on ka käsitööliit. Meid käis esindamas arendusjuht Liis Burk. Käsitööliit on antud projektis osalenud mitu aastat. Koostöövõrgustiku üks väljundeid on üle kahe aasta toimuv näitus. Samuti koostatakse Homo Faber Guide'i nime all andmebaasi käsitöömeistrite kohta kategooriate ja tegevusalade kaupa. Vahendatakse meistreid ja õpilasi ning veetakse eest seminare.

Teave käsitööliidu ettevõtmiste kohta on saadaval paikkondlikes käsitöökeskustes üle Eesti, Eesti Rahvakultuuri Keskuses, Eesti Käsitöö logo kandvates kauplustes ja meistriskodades. Meie ettevõtmiste lendlehti saab võtta ka Tallinna turismiinfo punktist. Koostöös Tallinna Linnavalitsuse turismiosakonnaga jagame käsitööinfot Tallinna käsitööpoode tutvustaval turismikaardil, mida uuendati viimati 2020. aastal. Samuti avaldame oma tegemiste kohta infot ajakirjas Käsitöö. Meie aasta suurimad ettevõtmised on ikka Keskaja Päevad juulikuus ning Mardilaat Saku suurhallis novembris.

Koduleht Folkart.ee on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu oluline info jagamise kanal. Lehekülg on uuendatud 2016. aastal. Veebileheküljelt leiab iga lugeja ja huviline kogu üldinfo liidu tegevuse, liikmete, toetajate ja alaliitude kohta. Lehel on põhjalik info käsitööalaste tunnustuste jagamise, käsitöökoolituste, -sündmuste ja -näituste kohta. Lisaks jagatakse infot liidu kirjastustegevuse ja liiduga lähedalt seotud ettevõtluse kohta. Oluline

väärtus on ka Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu filmitud filmidel, mida kõiki saab kodulehelt vaadata. Samuti on need üleval meie Youtube'i kanalil.

Mardilaat.ee on lehekülj Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu korraldatava Mardilaada jaoks iga novembris. Veebileheküljel on kogu info Mardilaada toimumise kohta Tallinnas Saku Suurhallis. Infot uuendatakse igal aastal umbes 2 kuud (september) enne laada toimumist ja veebileht on avatud kuni aasta lõpuni (detsember). Lisaks leiab huviline väga põhjaliku info laadal kauplejate kohta. Laada toimumise ajal on avatud laadablogi.

Mõlema veebilehekülje materjali haldamine võtab aega ja vajab järjepidevat tööd. Info kodulehekülgedel peab olema korrektne ja üheselt mõistetav. Folkart.ee lehele aastate jooksul kogunenud info ja pildimaterjal vajab süsteemset toimetamist. 2022. aastal toimetasid folkart.ee lehekülge Kätli Saarkoppel, Karin Vetsa, Liis Burk ja Liina Hergauk.

Mardilaat.ee lehel on väga mahukas informatsioon laadal kauplejate kohta. Iga osaleja kohta on kontaktid ja pildid kaupade kohta. Sellise info uuendamine ja täiendamine on aeganõudev töö.

2022. aasta Mardilaada kodulehekülje haldasid Liina Hergauk ja Karin Vetsa. 2022. aasta II pooles ilmnesid mõlemal koduleheküljel mitmed probleemid. Liidu kodulehekülgede haldamises oli puudu igapäevane IT-tugi. Mardilaat.ee lehel tekkisid probleemid kauplejate fotode üles laadimisega. Folkart.ee lehel on kõige intensiivsem tegevus koolituste vahelehel, kus tekkis samuti mitmeid süsteemivigu. Näiteks ei ole folkart.ee kodulehe toimetajal võimalik jälgida kursuste eest tasumist, koolituste avamisel ilmusid nimekirjadesse eelmise aasta osalejad. Lisaks ei toeta kodulehekülje kalender piisavalt ürituste jälgimist. Folkart.ee lehekülje haldamine WordPressi kaudu on keerulisem kui Elementori kaudu, sest WordPressi abil on tülikas kodulehekülje kujundust jälgida. Mitme aasta jooksul on kodulehel folkart.ee jäetud uuendamata pluginad ehk pistikprogrammid, mis on veebilehitseja laiendused ning aitavad lehekülge liita ja opereerida veebibrauseri küljes vastavalt oma eesmärgile. See annab folkart.ee lehele ka lihtsama võimaluse viiruste rünnakuks või isikuandmete varastamiseks. 2022. aasta lõpus alustasime läbirääkimisi uue veebi tehnilise toega. 2023. aastast alates hakkab eelarvepõhiselt meie kodulehekülgedele IT-tuge pakkuma Veebihai ehk AIO Web OÜ.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidul on **5 sotsiaalmeediakanalit**: Facebookis kolm lehekülge ja üks avalik grupp ning Instagramis üks konto.

Facebooki lehekülj Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on kõige olulisem liidu sotsiaalmeediakanal. Leheküljel jagatakse kõiki Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga seotud üritusi ja ettevõtmisi, sh näitused, koolitused, raamatuesitlused. Lehe kaudu jagatakse ka teisi Eesti rahvusliku käsitööga seotud sündmusi üle Eesti. Lehekülge haldavad Liina Veskimägi-Iliste, Liina Hergauk, Liis Burk ja Karin Vetsa.

Facebooki lehel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on 10782 (seisuga 31.12.2022) jälgijat. Facebooki lehekülj Mardilaat Saku Suurhallis kajastab aktiivselt igal sügisel toimuvat Mardilaata. Lehekülje kaudu saab huviline vaadata postitusi, kus on rohkelt fotosid ja videomaterjale. Lehekülge haldavad Liina Veskimägi-Iliste, Liina Hergauk, Liis Burk ja Karin Vetsa.

Facebooki lehel Mardilaat Saku Suurhallis on 5507 (seisuga 31.12.2022) jälgijat. Facebooki lehekülj Avatud Käsitöökojad jagab infot igal sügisel üle Eesti toimuva ürituse infot. Lehekülje kaudu saab huviline jälgida Avatud Käsitöökodadega üritusega ühinenud ettevõtmisi. Kuna Facebooki lehekülgedel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ja Avatud Käsitöökojad on samad liikmed, siis on tehtud ettepanek grupp sulgeda. Avatud Käsitöökodade üritusi ja infot jagatakse ka Facebooki leheküljel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Lehekülge haldab Liina Hergauk.

Facebooki lehel Avatud Käsitöökojad on 1553 (seisuga 31.12.2022) jälgijat.

Facebooki avalik grupp „Käsitööliidu kursused“ on loodud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursuste info jagamiseks sotsiaalmeedias. Kuna Facebooki leheküljel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ning grupis „Käsitööliidu kursused“ on samad liikmed, siis on tehtud ettepanek

grupp sulgeda. Käsitööliidu kursuste infot jagatakse ka Facebooki leheküljel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Lehekülge haldavad Liina Hergauk ja Liina Veskimägi-Ilviste. Facebooki grupis „Käsitööliidu kursused“ on 2214 (seisuga 31.12.2022) liiget.

Instagrami konto estonianfolkart dubleerib Facebooki lehekülge Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Kontol estonianfolkart saab peamiselt jagada fotosid ja lühemaid videolõike, ka näituste ja koolituste plakateid. See ühismeediakanal on liidule vajalik, sest paljud käsitööhuvilised üle maailma kasutavad ainult seda sotsiaalmeediakanalit. Kontot haldab Liina Hergauk. Instagrami kontol folkart.ee on 1943 (seisuga 31.12.2022) jälgijat.

E-aadress: info@folkart.ee

E-aadress info@folkart.ee on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu info jagamiseks ja vastuvõtmiseks e-kirja teel. Sellele kontole on loodud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse ja toetajaliikmete, paikkonna liikmete, alaliitude ja käsitöökeskuste listid. Listide kaudu jagatakse üldinfot käsitööliidus toimuvast ja Eesti käsitööga seotud sündmustest. E-posti kontot haldab Liina Hergauk.

Reklaam

Esmane kommunikatsioon toimub läbi kodulehekülje ja facebooki lehe. Aastaringelt on toimunud suuremate sündmuste meedjakajastused Põhjamaadele suunatud käsitöö ja reisiajakirjades. Pidev kajastus ettevõtjatele ajakirjas Pööning ning Käsitöö. Suuremate sündmuste ajal toimub intensiivne ja vastavalt ettevõtmise iseloomule suunatud kommunikatsioon ja meediakajastus. Aruandeaastal propageerisime ERKLi logo kasutamist paikkondade suurematel sündmustel, paikkondlikes käsitöökeskustes ja -poodides.

Meil on olnud lahke võimalus **kajastada** oma ettevõtmisi Vikerraadio „Huvitaja“ saates. Saatejuht Krista Taim elab meie teemadele kaasa ja vahendab neid oma saadetes meeleldi. „Huvitaja“ saate külastamine on mitme aasta jooksul andnud võimaluse meie üritusi ja ettevõtmisi laiemalt tutvustada.

Sel aastal käisime rääkimas nii Keskaja Päevadest kui ka Mardilaadast, samuti selle aasta rahvusvahelisest linaprojektist. Aastateema raames käisid raadiosaates mitmeid kordi rääkimas ka meie käsitöönoored ise. Aprillis, mais ja juunis oli igal kuul ühes saates külalised käsitööliidu poolt. Noored ja juhendajad käisid rääkimas oma kogemusest ja armastusest käsitöö vastu, võimalustest ja viisidest, kuidas noori aktiivsemalt käelist tegevust tegema panna. Tutvustati meie noortele suunatud käsitööettevõtmisi. Peale iga saadet oli alati tagasiside inimestelt, kes olid sattunud saadet kuulama. Tuli uusi huvilisi ning pakuti ka koostöövõimalusi.

Oleme soovitanud meistreid ka ajakirjadesse jms lugudesse. Näiteks ajakirjas Käsitöö ilmus lugu Pihla Leena Põldmaga. Lugu keskendub noorele meistrile ja tema käsitööle. Sellised lood on olulised, et rohkem näidata, et käsitöö tegemine ei ole vaid keskealiste ja vanemate pärusmaa, ning elavdada noori käelisi tegevusi tegema.

Käsitööliidu eesmärk on, et **meie logo oleks nähtav ja tuntav**. Üks võimalus nähtavust suurendada on paikkondlikele käsitöökeskustele ja -seltsidele meie logo kasutusõiguse andmine. Spetsiaalsündmusi me selleks pole teinud. Samas tunneme, et peame käsitöökeskkondadega rohkem tegelema, et meie logo oleks tuntum ja selle kasutamist teataks tahta. Peame ka ise oma üritustel – koolitustel, käsitöösündmustel, mentorkoolitustel jms – oma logo rohkem esitlema.

2022. aastal ilmus käsitööliidu **Teataja** kevadel taas veebis ja sügisel Mardilaadaks ühendatuna seni eraldi seisnud Mardilehega. Viimane oli oluline, et inimestel oleks lihtsam kogu oluline info ühest väljaandest kompaktset kätte saada. Vähendasime ka tavapärast trükihulka, sest huvi paberlehe vastu on vähenenud. Kõiki Teatajaid saab lugeda või alla laadida käsitööliidu kodulehelt. Leht levib üle Eesti.

Aasta jooksul ilmus **infovoldik** Mardilaada ning teine meie koolituste kohta. Ettevalmistamisel oli ka paikkondlike käsitöökeskuste värskendatud trükis. Eesti Rahvusraamatukogu hallatavas e-keskkonnas on meie väljaanded talletatud soovijatele tutvumiseks ja kasutamiseks.

Aruandeaasta märtsis ilmus aga pikalt valminud raamat „**Päritud pärandamiseks**“, mis võttis kokku käsitööliidu ajaloo 30 aasta jooksul selle taastamisest. Liivi Soova koostas raamatu koostöös meeskonna, kõikide koostööpartnerite ja paikkondlike käsitööseltside ja meistritega. Pika aja kohta info kogumine ja taastamine toetus suurel hulgal ka senistes Teatajates ja aastaraamatutes olevale infole. Taas saime kinnitust, kui ääretult oluline on igal aastal selliste suurte kokkuvõtivate aruannete tegemine. „Päritud pärandamiseks“ uhket raamatut esitleti ja jagati esimest korda käsitööliidu volikogus ja pärandihoidja vastuvõtul 26. märtsil Hopneri majas. Oleme seda jaganud ning kinkinud igal võimalusel meie meistritele, partneritele ja kaasteelistele.

Sel aastal ei teinud me varasematel aastatel väikestviisi tavaks saanud käsitöötehnoogiatele keskenduvaid **filme**. Keskendusime aastateema raames hoopis erinevate noortetegemiste salvestamisele, et uue aasta alguses monteerida kokku üks kokkuvõttev video. Paikkonnad andsid teada oma ettevõtmistest, kuhu oli kaasatud ka noori, ning noorte tegemisi salvestati ka meie enda ettevõtmistel. Samuti valmib 2023. aasta alguses samal põhimõttel kokkuvõttev film aastase linaprojekti tulemustest. Noortele mõeldes tegime neli lühivideot arvamusiidritega, kes mõne minuti jooksul katsusid edasi anda oma mõtteid ja kogemusi seoses käelise tegevuse olulisusega igapäevaelus ning isiksuse kujunemisel. Samuti salvestasime erinevate loengutena levitamiseks ka meie käsitööhariduse seminari „Miks meie käsitöö!“. Kõikide projektide filmija oli Raul Valgiste (MTÜ Kuusalu Kroonika), kellega meil on juba pikem koostöö. Meie videod ja filmid on nähtavad meie kodulehel ning meie Youtube'i keskkonnas.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvatele õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu koolituskeskus

Koolitustegevusest teavitame oma kodulehel, sotsiaalmeedias ja meililistides. Kursuste nimekiri, korraldamise tingimused on näha kodulehel folkart.ee koolituste rubriigis. Registreerimine kursustele toimub kodulehe folkart.ee registreerimissüsteemis, kus on Maksekeskuse link, mille kaudu saavad kõik kursustele registreerujad osavõtu eest tasuta. 2022. aasta kevadiste koolituste osalejate arvu mõjutas pandeemia, paljud koolitused toimusid virtuaalloenguna. Propageeriti käsitööliidu koolituskeskuse kinkepileti otsmist. 2022. aasta sügiseste koolituste osalejate arvu mõjutas inflatsioon majanduses ning käsitööhuvilised pidid tegema valiku ja loobuma koolitusest rahaliste raskuste tõttu. Siiski oli 2022. aasta sügisperioodil näiteks suur huvi Kihnu troi kudumise, kampsuni loovõmblemise ja lihtsamate tikkimiskursuste vastu. Koolituste valikud on teadlikud ja läbimõeldud.

Kõiki koolitusi on kajastatud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu sotsiaalmeedia platvormidel. See aitab levitada infot käsitööhuviliste seas. Platvormidel saab anda ka kursustele tagasisidet ja infot kursuste kohta. Omaette sotsiaalmeedia grupid on tekkinud niplispitsi huvilisel, kampsuni loovõmbeljal ja tekiklubil.

Täienduskoolitusi on korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaatadel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele. Ka Mardilaadal Saku Suurhallis toimus laada jooksul suur hulk töötubasid. Koolituskeskuse eesmärk on pakkuda kvaliteetseid rahvusliku käsitöö kursusi ning meistritele kui ka hobitegijatele. Möödunud aastate raske seis

tulenevalt pandeemiast ning nüüd julgeoleku- ja energiakriisist on pannud ka meid üle vaatama pakutavate koolituste arvu ja sisu. Analüüsime rohkem, milliseid koolitusi on vajalik korraldada, et jätkuks huvilisi.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused

Kevad 2022

	Kursus	Juhendaja	Maht (ak/h)	Osalejaid
1.	Läänemaa heegelpitsid (virtuaalloeng)	Lembe Maris Sihvre	3	10
2.	Niplispitsi klubi	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	7
3.	Sõrmkinnaste kudumine	Kristi Jõeste	12	6
4.	Tööriistade teritamine	Roland Burk	4	6
5.	Kampsiku loovõblemine 3	Eve Mahhov	20	6
6.	Kuldtikandi alused 1	Janika Mägi	14	4
7.	Kuldtikandi alused 2	Janika Mägi	14	4
8.	Vabatikand	Lembe Maris Sihvre	9	7
9.	13. sajandi kirivöö	Jaana Ratas	8	2
10.	Meriinovillast vilditud ehe	Inna Kryachkova	4	3
11.	Taimetrükk tekstiilile 1	Ülle Saatmäe	6	5
12.	Taimetrükk tekstiilile 2	Ülle Saatmäe	6	6

Sügis 2022

	Kursus	Juhendaja	Maht (ak/h)	Osalejaid
1.	Kampsiku loovõblemine 4	Eve Mahhov	20	6
2.	Nahkkinnaste valmistamine	Riina Õun	18	8
3.	Gobelään algajatele	Riste Laasberg	17	8
4.	Minu esimesed pastlad	Inna Raud	9	4
5.	Kihnu troikirjaline kleit 2022/2023	Elly Karjam	64	11
6.	Sõrmkinnaste kudumine	Riina Tomberg	12	6
7.	Vabatikand	Lembe Marie Sihvre	2	7
8.	Rahvuslik tikand algajatele	Lembe Marie Sihvre	9	7
9.	Muhu tikand algajatele	Alliki Oidekivi	9	6
10.	Arhailine tikand	Lembe Marie Sihvre	9	10
11.	Taimed tindi ja sulega	Anu Karjatse	4	4
12.	Minu esimene triibuseelik	Merli Mänd	12	4
13.	Niplispits algajatele 2022/2023	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	5
14.	Niplispitsi klubi 2022/2023	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	4

Rahvarõivakoolituste kohta loe lk 70.

Eesti käsitööd tutvustavaid loengud, kursused väliskülalistele

Peame oluliseks Eesti käsitöövaldkonna tutvustamist nii katusorganisatsioonide koosolekutel kui ka Eestis.

Sügisel 2022 külastas Allikamaja koolituskeskust:

- 7-liikmeline Jaapani grupp, kes tundis huvi viltimise ja tikkimise vastu. Külalisi juhendas Lembe Maria Sihvre.
- 13-liikmeline Norra grupp, kes tundis huvi Kihnu paelte punumise vastu. Külalisi juhendas Elly Karjam.

Meistrikodade ja õpitubade korraldamine

Meistrikogad ja õpitoad toimusid meie suurematel ettevõtmistel peamiselt koostöös MTÜga Rahvarõivas. Tõstamaal toimus XVI rahvarõivalaager Kastna puhkekülas. Keskenduti tikkimisele, värvimisele ja õmblemisele. Erinevad töötoad toimusid ka Keskaja Päevade ja Mardilaada ajal, samuti juunis vanalinna päevade ajal pärimuskülas, advendinädalavahetustel vanalinnas Raekoja platsi jõulutulul.

2022. aasta maikuus toimusid taas **käsitööliidu koolituskeskuse lahtiste uste päevad**, mille raames oli külastajatel võimalus osaleda erinevatel kursustel, tutvuda uue hooaja koolitustega ja juhendajatega. Lisaks olid postitused käsitööliidu Facebooki lehel, Käsitööliidu Kursuste grupis ja käsitööliidu Instagrami kontol. Esitleti käsitööliidu lühifilme, tutvustati Allikamaja koolituskeskuse ruume ja võimalusi. Selline ettevõtmine tõmbab kindlasti hetkeks meile ja meie kursustele rohkem tähelepanu, kuid ometi ei olnud sel perioodil tunda, et kursustele registreerujate arv oleks suurenenud.

Käsitööliidu selleaastase **juhtide kooli** fookuses olid noored. Liikmetega saime kokku Hopneri maja kaminasaalis 16. septembril. Kuulasime Eesti folkloorinõukogu ja käsitööõpetajate seltsi AITA ettekandeid. Käsitööliit tutvustas pikemalt käimasolevaid ettevõtmisi ning tulevikuplaane ja -üritusi. Tegelesime ka osa meie ettevõtmiste ümberhindamisega, sest kohati on osavõtjate arv väga väikeseks jäänud. Tuli häid ettepanekuid nii tegevuste kui ka sündmuste nimede muutmise kohta. Neist esimene juba ka rakendus – senine „Käsitöökojad üle maa“ sai ümber nimetatud „Avatud käsitöökodadeks“. Laienes ka tegevuste sisu, st peale töötubade saab külastada ka meistrite töökodasid ja nende tegevustega tutvuda. Ettekanded tegid Liina Kool (Tartu Kõrgem Kunstikool Pallas) ja Kristi Teder (käsitööõpetajate selts AITA, Paide käsitööõpetaja). Mõlemad ettekanded keskendusid koostöökogemustele ja edulugudele noortega.

2022. aastal toimus 24 käsitöö **mentorkoolitust**. Kuna riigipoolne toetus mentorkoolituste korraldamiseks on kümne aasta jooksul jäänud muutumatuks, kõik kulud on aga hüppeliselt kasvanud, siis saime eelmisel aastal korraldada poole vähem koolitusi kui mentorprogrammi algusaastatel. Oleme siiski saanud igale paikkonnale võimaldada vähemalt ühe mentorkoolituse ja seda võimalust kõik paikkonnad sel aastal ka kasutasid.

Kümne aasta jooksul oleme koostööd teinud paljude suurepärase mentoritega – 2022. aasta alguses tegutses käsitööliidu juures 45 mentorit. Aastateema *pealekasv* raames tahtsime koolitusteamade valikut täiendada loovust arendavate mänguliste teemadega. Uue mentorina lisandus Tiia Mets, kelle koolitusteamaks on „Värviring. Kompositsioon. Mustrid. Minu loovus“. Palju loomisrõõmu tõid ka Ethel Elori loomingulise tikandi koolitused. Juba eelmistel aastatel sai Julika Roosi eestvedamisel hoo sisse vokkide kordategemine üle Eesti. Loogilise jätkukoolitusena sooviti sel aastal õppida lisaks ka ketramist. Vokkide korrastamine ja ketramine kujuneski sel aastal üheks kõige populaarsemaks mentorkoolituse teemaks. Urmas Veersalu juhendatav rookroonide valmistamine osutus teiseks kõige enam tellitud koolituseks. 2022. aastal toimunud mentorkoolituste nimekiri on esitatud allpool.

Loodame, et Rahvakultuuri Keskuse kaudu toetatakse käsitöö mentortegevust ka 2023. aastal – kümne aasta jooksul oleme saanud kinnitust ja tagasisidet, et riigipoolne panus on paikkondade käsitöötegevuse edendamisel väga vajalik.

2022. aasta mentorkoolitused maakondades

Nr	Paikkond	Kuupäev	Mentor	Teema
1	Harjumaa	19. nov	Mall Vesilo	Taaskasutus. Lapitöö
2	Harjumaa	30. nov	Urmas Veersalu	Rookrooni valmistamine
3	Hiiumaa	19.–20. aug	Liis Luhamaa	Indigoga värvimine
4	Ida-Virumaa	17. nov	Ethel Elor	Loominguline tikkimine
5	Järvamaa	12. juuni	Liis Luhamaa	Indigoga värvimine
6	Jõgevamaa	24. nov	Urmas Veersalu	Rookrooni valmistamine
7	Kihnu	12.–13. okt.	Julika Roos	Vokkide korrastamine
8	Lääne-Virumaa	12. nov	Urmas Veersalu	Rookrooni valmistamine
9	Läänemaa	3. dets.	Ethel Elor	Loominguline tikkimine
10	Muhumaa	20.–21. aug	Julika Roos	Vokkide korrastamine ja ketramine
11	Pärnumaa	24. sept.	Airi Gailit	Värviseente korjamine ja nendega värvimine
12	Pärnumaa	18. dets.	Ethel Elor	Loominguline tikkimine
13	Põlvamaa	26.–27. nov	Julika Roos	Ketramine
14	Raplamaa	11. juuli	Anu Randmaa	Vigala neotud seeliku õmblemine
15	Ruhnu	5.–9. sept	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	Ruhnu jaki (<i>sketovamsa</i>) õmblemine
16	Saaremaa	12. nov	Alliki Oidekivi	Muhu tikand
17	Setomaa	30. okt	Inna Raud	Kompositsiooniõpetus, vöökoti valmistamine
18	Tallinn	14. märts	Maret Lehis	Kangakudumine. Vigala ristiline seelik
19	Tartumaa	2. dets	Tii Mets	Värviring. Kompositsioon. Mustrid. Minu loovus
20	Valgamaa	12. nov	Ulve Kangro	Makramee algõpetus
21	Viljandimaa	18. märts	Astri Kaljus	Nõeltehnika
22	Viljandimaa	11. juuni	Lembe Sihvre	Neolõngadega värvimine
23	Vormsi	10. dets.	Urmas Veersalu	Rookrooni valmistamine
24	Võrumaa	20.–21. okt	Julika Roos	Vokkide korrastamine

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Käsitöö kutsealade kutsetunnistust antakse välja seitsmel erialal: tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, puutöö, mööbli restaureerimine, keraamika ja klaasipuhumine. Võimalik on taotleda 3.–7. taseme kutset.

Rahvakunsti ja käsitöö kutsenõukogu koosseisus esindas 2022. aastal käsitööliitu Maret Lehis.

Kutsekomisjoni koosseis 2022. aastal: Maret Lehis – esimees (tekstiili valdkond), Pille Kivihall – aseesimees (nahkkäsitöö), Anu Randmaa (tekstiil, rahvarõivas), Kersti Laanmaa (keraamika), Andres Rattasepp (puutöö), Eili Soon (klaasipuhumine), Meelis Kihulane (mööbli restaureerimine), Joonas Kiri (sepatöö). Aasta lõpul toimus koosseisus väike vahetus: Andres Rattasepp loobus komisjoni töös osalemisest ning tema asemel esindab puukäsitöölisi edaspidi Meelis Kihulane. Meeskonnaga liitus mööblirestaauraatorite esindaja Ahti Koitmäe. 2022. aastal toimus kutseõppeasutustes kokku 23 kutseeksamit. Osales 193 taotlejat, kellest kutse said 183. Esitati üks vaie, mille kutsekomisjon otsustas jätta rahuldamata.

Lisaks toimusid töömaailma kutseksamid: sepp, tase 4 ja 5 (väljastati üks kutsetunnistus 4. taseme ja kuus tunnistust 5. taseme seppadele); tekstiili valdkond, tasemed 5 ja 6 spetsialiseerumisega rahvarõivaste valmistamisele (väljastati neli kutsetunnistust tekstiilkäsitöö meister, tase 5 ja üks tasemele 6); klaasipuhuja tase 5 (kaks kutsetunnistust). Ka Meelis Kihulase puutöö õpilased avaldasid soovi sooritada kutseksamit ning puukäsitöölise 4. taseme kutse sai kaheksa taotlejat.

Aasta algul valmisid uued hindamisjuhendid mööblirestaauraatorite kutsetele, aasta jooksul on tehtud väiksemaid parandusi ka teiste kutsete hindamisdokumentidesse.

Muutmaks kutsekomisjoni, hindajate, tööandjate ja koolide suhtlust sujuvamaks, korraldasime sel aastal kaks olulist kokkusaamist – ühe tekstiili ja teise mööblirestaauraatorite esindajatele. Kokkusaamistel andsime ülevaate toimunud eksamitest, kiitsime ja noomisime, saime olulist tagasisidet oma töö parendamiseks, arutlesime valdkondade hetkeseisu ja edasise arengu üle. Saab öelda, et niisugused kokkusaamised/ümarlauad on väga vajalikud ning püüame edaspidi neid korraldada ka teistes valdkondades.

Õppereisid

2022. aastal käsitööliidul peale projektipõhiste sõitude teisi välisreise ega külastusi polnud. Oma meeskonnale korraldasime motivatsioonikoolituse jaanuaris Turgi käsitöötalus. Pärast pikka aega kodukontorites on ääretult oluline aeg-ajalt töömõtetest eemale saada, et värskendada meeskonnatööd ja koguda uusi mõtteid.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja jt tunnustused 2022

Ave Matsin – pikaajalise panuse eest pärandkultuuri ja käsitööhariduse edendamisel
Ingrit Kala – Seto rahvuslike käsitöötraditsioonide alahoidmise ja edendamise eest
Elvi Vesik – Kihnu rahvuslike käsitöötraditsioonide alahoidmise ja edendamise eest

Noore käsitöömeistri tunnustuse eesmärk on märgata ja toetada noori käsitööhuvilisi, suunata tähelepanu nende tegevusele ja toetada nende loomingulist arengut. Tunnustuse saaja on mõnel käsitööerialal õppiv kuni 26-aastane noor.

Noor käsitöömeister 2022 on Gert Evert (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, rahvusliku metallitöö eriala).

2022. aasta autasud antakse üle 11. veebruaril 2023 Tallinnas Õpetajate majas.

Tunnustuste juurde kuulub Eesti Kultuurkapitali preemia.

Stipendiumid ja preemiad

Käsitööliidu juhataste ettepanekul on taotletud Kultuurkapitali jt stipendiume ja preemiaid nii suuretegevõtmiste korraldamiseks kui ka käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali preemiad

Margit Pensa – linuurimise ja projekti „1 ruutmeeter lina“ eestvedamise eest

Tiina Kull – paikkondliku rahvarõiva uurimise eest ja rahvarõiva nõuandekoja sisuka algatamise ja juhtimise eest

Marge Tadolder – käsitööpäevade korraldamise eest Valgamaal

Maie Aav – ettevõtluspäeva korraldamise eest Kihnus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool – kangakudujate infopäeva eduka korraldamise eest Olustveres

Anu Raud ja Tuuli Tubin McGinley – püksipaikamise konkursi korraldamise eest

Senist **maakonna tegu** kutsume edaspidi **paikkonna teoks**. 2022. aasta eest tunnustati selle tiitliga Seto Käsitöö Kogu. Nende kuueaastase töö ja materjali koostamise tulemusel on välja antud suur ja põhjalik Seto rahvarõivaste raamat.

Eelmise aasta maikuu kutsus Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit **aastateema pealekasv** raames kokku noorte mõttetalgud, kus noored arutasid oma soove ja nägemusi. Pandi paika, milliseid tegevusi noored koostöös meie liiduga teha soovivad ja millistele ettevõtmistele nad tahavad oma panust anda. Lisaks sai kokku lepitud käsitööliidu **noortekogu** loomine.

Kevadel toimus Kolga seltsimajas noortelaager, mille peateema oli vill kui materjal. Noored said ise lammast pügada ja läbi teha etapid, mis on vajalikud, et villast saaks lõng ja vilt.

Julika Roos rääkis lamba hingeelust ja pügamisest ning selgitas, kuidas erinevatest villadest valmib parim lõng. Teisel päeval ergutas Kadi Pajupuu noori loovalt mõtlema ning oma uuenduslike tööriistadega vildist ja jääkidest mitmesugust loomingut tegema.

Oktoobris toimus noortelaager Karilatsis, kus tutvuti linatööde ja -materjaliga. Väljend „Linal on üheksa surma“ sai selgeks, sest taimest kiu kättesaamiseks tuleb tõesti läbi teha väga palju tööetappe. Valmis linakiust kedrati lõnga, tehti köit ja pärast ka õmmeldi. Kolme päeva jooksul õpetasid Margit Pensa, Kairi Orav ja Heikki Põldma oma teadmisi ning väga huvitav oli jälgida, kuidas noored pakutavat omaks võtsid.

Kevade ja sügise vahele jäänud pika suve jooksul said noored osaleda käsitööliidu laatadel ja ettevõtmistel töötubade läbiviijatena ja kaaskorraldajatena ning linaprojekti tutvustajatena laudlina tikkimise juures.

Käsitööliidu noortekogu liikmeid sai näha ka Mardilaadal toimetamas. Nüüd teeme juba plaane 2023. aasta laagriteks ja muudeks ettevõtmisteks koos noortega. Oleme väga rõõmsad, et käsitööliit on saanud KÜSKi arenguhüppe toetust, millest saame katta mitmeid mentorite ja õpetajate kulusid meie ettevõtmistel.

Kõiki aastateema ettevõtmisi tutvustasime ja kajastasime üle Eesti oma meililistides, paikkondlikes käsitöökeskustes ning kodulehe, sotsiaalmeedia ja otsekontaktide kaudu.

Tihedam koostöö käis ka koolidega, et jõuda sel viisil otse noorteni.

Novembris tulid arvamusiandjate lühiloengud, mis keskendusid noortele ja käsitöö olulisusele enda arenemisel ja arendamisel. Rääkisid Jaan Aru, Tanel Veenre, Reet Aus ja Mae Kivilo. Jagasime videoid kodulehel ja sotsiaalmeedias, need levisid väga kaugele ning said palju head tagasisidet.

Mardilaada ajal toimus Tallinnas Saku suurhallis käsitööhariduse **seminar „Milleks meile Käsitöö!?”**. Eri elualade esindajad rääkisid oma näidetest, kuidas käeline oskus on nende valdkonnas üliolulise tähtsusega. Seminaris tekkis elav arutelu. Kuulajate seas oli õpetajaid, käsitöölisi ja käsitööhariduse spetsialiste, kelle huvi ja soov neil teemadel kaasa rääkida tekitas vajaliku diskussiooni.

Selge on, et 30+ vanuses käsitööliidu kontoritöötajal väga keeruline leida teed noorteni. Võib ju unistada, et kui teatame õpetajatele, noortegruppidele ja oma lastele, et käsitööliit pakub tasuta laagreid ja üritusi, tuleb kokku aktiivne kamp, kellega hakkavad ideed suurelt jooksuma. Reaalsus on aga see, et noorte mugavustsoonist välja meelitamine nõuab siiski tavapärasest suuremat pingutust, rääkimist, ümbersõnastamist ja katsetamist. Igal üritusel oli mitmeid uusi osavõtjaid. Tore on aga see, et tekkis ka juba oma pisem kamp, kes oli rõõmuga kohal ka igal järgneval sündmusel. Neist on saanud juba sõpruskond, kes ka vabal ajal kohtub ja käsitööasju toimetab.

Seminari „Milleks meile käsitöö!?” osales pea 50 inimest üle Eesti. Seminari korraldamine Mardilaadaga samal ajal oli hea lahendus, sest külalised said lisaks seminarile osa ka laadaprogrammist. Osalejad olid käsitööharidusega seotud nii kooliõpetajate, valdkonna spetsialistide kui ka koolitajatena. Väga palju oli ka käsitööhuvilisi, kes otseselt õpetamisega kokku ei puutu, kuid teemale kaasa elavad. Seminari korraldusmeeskond muutis käigu pealt algset esinejate plaani ja keskendus enam erinevatele eluvaldkondadele, kus töötades on samuti käelise tegevuse oskus ääretult oluline. Ettekande tegi ka Haridusministeeriumi esindaja.

Esinejad:

- * Andreas Elme (anestesioloog) – „Arsti kätetöö on käsitöö“
- * Madis Vasser (TÜ Arvutiteaduse instituudi virtuaalreaalsuse teadur, keskkonnaaktivist) – „Tulevik on globaalne“
- * Yngve Rosenblad (OSKA peaanalüütik) – „Kas tuleviku tööturul leidub käelistele oskustele kohta?“
- * Aigar Vaigu (Eesti metroloogia keskasutuse AS Metrosert tegevjuht) – „Mõõtmine kui käsitöö“
- * Merlin Linde (Haridusministeerium, üldhariduse osakonna nõunik) – „Haridusministeeriumi lähituleviku vaade“

Iga ettekanne kestis 20 minutit ja sellele järgnes küsimustevoor. Ettekannete järel toimus pikem arutluspaneel. Päeva ja paneeli juhatas Ave Matsin (TÜ VKA).

Ettekanded olid väga silmiavavad, mõtlemapanevad ja tekitasid kuulajates äratundmist, aga ka kirgi. Küsimustevoorudes esitati aktiivselt mõtteid.

On näha, et sellist seminari oli väga vaja. Eelkõige selleks, et kokku tuua käsitööhariduse osapooled, tekitada diskussioonivõimalus ja anda kindel signaal, et käsitööliit ja meie liikmed on huvitatud aktiivselt osalema ning kaasa rääkima käsitööhariduse vallas ja kooliprogrammide koostamisel.

Rahvakunstigalerii tegevuse korraldamine toimus MTÜ Käsitöömaailm kaudu.

Peamine tegevusala on näituste ja nendega kaasnevate esitluste korraldamine.

Kaasnevad tegevused: koolitused ja meistrikojad.

Rahvakunstigalerii on kujunenud arvestatavaks rahvuslikku käsitööd ja sellest inspireeritud kaasaegset käsitööd tutvustavaks keskuseks Eestis. Galerii tegutseb samas hoones koos käsitöökaupluse ja aasta ringi tegutsevate meistrikodadega. Eesti Käsitöö Maja on populaarne külastuskoht nii kohalike käsitööhuviliste kui ka turistide seas.

Rahvakunstigaleriis toimub keskmiselt 14 näitust aastas, mis vahetuvad iga kolme nädala tagant.

Seoses aastateemaga *pealekasv* toimus 2022. aastal mitmeid õpilastööde näitusi. Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õpilaste töid sai näha kahel korral – aasta alguses esitleti klaasi ja keraamika eriala õpilaste loomingut, aasta lõpus tekstiilieriala õpilaste viimaste aastate töid. Kopli Ametikooli näitusel olid väljas kangakudumise ja sepatöö eriala tundides valminud esemed. Rápina Aianduskool esitles tekstiili eriala 5. taseme pitsimeistrite töid.

Lisaks kutsekoolidele oli rõõm näha galeriis ka põhikooli ja gümnaasiumiõpilaste loomingut.

Näitus „Vaikuse tuba“ tõi meieni Rocca al Mare Koolis juba aastaid toimunud samanimelise sündmuse raames valminud väljapaneku, kus õpilased olid valmistanud sügavalt mõtestatud ja

ajatuid kingitusi. Seto koolinoorte näitus „Kasvulava“ sündis kolme kooli koostöös – Mikitamäe Kool, Meremäe Kool ja Värskä Gümnaasium. Nendes koolides on tähtsal kohal pärimuskultuur, seto keel, kohalikud tavad ja kombed. Parimaid näiteid traditsioonilisest puutööst esitlesid oma näitusel Edeva Eremiidi meistriskooli õpilased. Jätkus ka meie koostöö Läti Rahvakultuuri Keskusega, Linda Rubena vahendusel jõudis rahvakunstigaleriisse Läti meistri Iveta Seimanova näitus „Nukk traditsioonilistes rõivastes“, kus saime ülevaate Läti rahvakalendri tähtpäevadest. Lisaks toimus veel mitmeid väga erilmelisi ja põnevaid autoriloomingut tutvustavaid näitusi. Kõiki rahvakunstigaleriis toimunud näitusi on kajastatud meie koduleheküljel ja Facebooki lehel.

Täname Kultuurkapitali, kes on toetanud näituste korraldamist!

Jätkame Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis näituste korraldamist ka uuel aastal.

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn) rahvakunstigalerii näitused 2022

6.01–24.01	„Nõeltehnika saladus – vanasarviku needus“. Jaana Ratas, Riina Rammo, Liis Burk
25.01–14.02	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Klaasi ja keraamika erialasid tutvustav õpilastööde näitus
15.02–5.03	Tiina Tomingas. Autorinäitus „NÖRV“
8.03–28.03	JuurPärimus. „Mees Vatis“
29.03–18.04	Rocca al Mare Kool. Õpilastööde näitus „Vaikuse tuba“.
19.04–9.05	Seto koolinoorte käsitöönäitus „Kasvulava“. Ingrid Kala
10.05–30.05	Tallinna Kopli Ametikool. Õpilastööde näitus „Villast ja rauast“
31.05–20.06	„Vanad pitsid. Uued meistrid. 9 pitsitehnikat“. Röpina Aianduskooli tekstiili eriala 5. taseme pitsimeistrite lõputööd. Ulve Kangro
21.06–11.07	Käsitööseltsi Raudrohi juubelinäitus
12.07–08.08	Silja Reemet. „Sild üle linnutee“
9.08–22.08	Läti meistri Iveta Seimanova näitus „Nukk traditsioonilistes rõivastes“
23.08–12.09	Kango Tekstiil „Minu lemmik“. Autorilooming
13.09–3.10	Lembe Marie Sihvre. „Võta mind lehtede varju“. Autorilooming
4.10–24.10	Vigala neotud lõngadega rahvarõivaseelikud. Liina Veskimägi-Iliste
25.10–14.11	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Õpilastööde näitus „Tekstiilid ja teekond“.
15.11–05.12	Edeva Eremiidi meistriskooli õpipoiste lõputööde väljapanek. Meelis Kihulane
6.12–26.12	Katre Arula. „Hõbevillane“. Autorilooming
27.12–16.01.23	„Pärnumaa põlled“. Pärnumaa Rahvarõiva Nõuandekoda ja MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus

Kaarmanni Käsitöö aknanäituste eesmärk on käsitööettevõtete uute toodete eksponeerimine. Aknanäitused vahetuvad igal kuul, oma tooteid esitlesid nii paikkondade käsitöökesksused, õppeasutused kui ka väiketootjad üle Eesti. Aknanäitused asuvad heas kohas, need on kaugelt vaadeldavad ja kaunistavad linnaruumi. Huvitavate ja vahelduvate näitustega oleme saanud positiivset tagasisidet klientidelt. Aknanäitusi käiakse ekstra vaatamas, neid satub vaatama ka juhuslik mööduja, kellel on võimalus käsitööga tore kontakt luua

Jaanuar

- Iida Käsitöökool ja Kangakudumise muuseum
- Kango Tekstiil OÜ. Telgedel kootud tekstiilid

Veebruar

- Elagu rahvarõivas! – erinevad rahvarõivavalmistajad

Märts

- Aet Reha Hiiumaa pitsid
- OÜ Kodukäsitöö rahvuslikud kampsunid

Aprill

- Anu Sergo telgedel kootud kodutekstiilid
- Rahvuslik tikand meie meistritelt

- Lembe Maria Sihvre rahvuslikud tited ja tikand
- Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Allikamaja koolituskeskuse kursused

Juuni

- Haapsalu Pitsikeskus. Sallid ja rätid
- Mirai Design House. Linased rõivad

- Katre. Katre Arula originaaltehnikas rõivad ja aksessuaarid
- OÜ Kodukäsitöö. Tuttavad triibud

- Tõstamaa käsitööselts. Paikkonna traditsiooniline käsitöö
- Sallid/kampsunid eri meistritelt

- TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava. Rahvusliku tekstiili eriala
- Kõrgem Kunstikool Pallas. Tekstiili osakond

- Lahemaa Pärimuskoda. Nõeltehnikas valmistatud rõivad, rahvuslik puutöö
- Kirjastus Saara. Käsitööraamatud

- Virumaa Käsitöö Salong. Rahvuslikud rõivad
- Eesti Folkloorinõukogu. Hakkame sanditama
- Riina Tombergi rahvuslikud kudumid
- FeltMilli Vilditud aksessuaarid ja Kodukäsitöö OÜ triibuseelikud

Rändnäitused. Meeste käsitöö aasta suur näitus ja noorte käsitöö näitus „Teel meistriks“ jätkasid Eestis ringiliikumist. Mõlemad näitused liikusid raamatukogudes, koolides, kultuurimajades jne. Tihti ühendati näituse esitus erinevate paikkondlike sündmuste, seltsi juubelitega vms. Noortenäituse liikumist koordineerib käsitööliit ja seda on ka 2023. aastal võimalik enda juurde tellida. Meeste aasta näituse liikumist koordineeris Meelis Kihulane. Näitus oli suurelt esitletud 2022. aasta lõpus Eesti Rahva Muuseumi A-fuajees. Näituse lõpetamine oli 8. jaanuaril 2023 ja enam see edasiliikumist ei jätkka. Rändnäitus on väga hea viis viia meie tegemisi ja meistreid lähemale sihtgruppidele ja paikkondadele, kes nii lihtsalt meie Tallinna galeriisse või paikkondlikesse galeriidesse ei satu. Mõlema näituse puhul oli soovijaid üle Eesti.

Traditsiooniliselt valib käsitööliidu juhatus igal aastal välja ka **parima näituse** rahvakunstigaleriis. Sel aastal läks preemia Rocca al Mare Kooli noorte näitusele „Vaikuse tuba“, mille koostas ja juhendas Kristina Rajando.

XXIII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas 7.–10. juulil 2022

Kesksuve neljal päeval muutus Raekoja plats ja Niguliste kiriku ümbrus õitsvaks hansalinnaks. Kohal olid käsitöömeistrid, muusikud ja rändnäitlejad, rüütliisandad ja toimekad emandad, kes kõik oma parimaid oskusi näitasid!

7. juulil kell 17.30 toimus Keskaja Päevade avarongkäik Viru väravate juurest ja seejärel toimus avatseremoonia Raekoja platsil.

Avatseremooniale järgnes õhuvaatemäng „Magnificent“ – see oli suurejooneline õhukomejantide vaatamäng maa ja taeva vahel peadpöörivas kõrguses. Tegijad: Grete Gross, Laura Kivistik, Ile Poikela. Ilm soosis uhket vaatamängu maa ja taeva vahel 35 meetri kõrgusel. Raekoja ja Pühavaimu kiriku torni vahel tegi enneolematu etteaste maailma üks

parimaid *slackliner*'eid Tauri Vahesaar. Keskaja Päevade avamise uhket programmi jälgis erakordselt palju vaatajaid ja kaasaelajaid.

Keskaja Päevade südameks oli Raekoja plats. Pealaval toimusid etteasted, platsil meistrite turg, siit sai alguse rüütliturniir ja siia suundus avarongkäik. Muusikalist kaugemat külakosti pakkus ansambel Bordó Sárkány Ungarist.

Laadal osales ja müügikoha ostis planeeritust vähem kauplejaid. Selle põhjuseks oli kindlasti kaks koroona-aastat ja suhteliselt kesine kauplemine Tallinna vanalinnas eelnevatel suvedel. Kokku oli laadal 56 müügikohta ning 6 töötuba. Väiksem osalejate arv andis platsile avarust. Kahjuks mõjutas osalejate arv eelarvet. Pidime hakkama saama väiksema omaosalusega, mis põhjustas eelkõige väiksema töötasu projektijuhtidele ja korraldajatele.

Keskaja külas Niguliste kiriku esisel platsil toimusid arhailisi käsitöötehnikaid tutvustavad meistriskojad. Külas töötasid paadimeistrid, sepad, lontmaakrid, ehtesepad, ketrajad, paelapunujad, nõelujad, seebimeistrid, taimetargad. Niguliste mäe lastealal sai õppida rüütlikombeid, toimusid mõõgavõitlus ja osavusmängud. Avatud oli viburada ja puidust hobusega rüütliroda. Kokku oli keskaja külas 25 erinevat müügikohta, meistrituba ja mänguala. Kohapeal käsi laagrilistele toidu valmistamine lõppe peal. Oma lõhnade ja tegevustega lisis see kindlasti atraktiivsust. Samuti toetasid elava keskaja muljet teatraalsed töötoad. Töötubade ja meistriskodade tutvustamine ja kindlate alguskellaegade teavitamine vajab paremat meediaplaani ja süsteemsemat lähenemist. Kahjuks lõhuti liiga suures mänguhoos üks osavusmäng, mis vajab taastamist. Laste mänguala atraktsioonid, viidasildid ja infotahvlid vajavad samuti uuendamist, otsime selleks lahendusi.

Keskaegne turniir on põnev ettevõtmine. See nõuab pikaajalist ettevalmistust ja suuri ressursse. Meie koostööpartneriks oli rahvusvahelise haardega ajalooklubi Nordburg võitlejad. Keskaegne turniir toimus laupäeval Harjumäel. Reval Cup 2022 turniiril osalesid koos ajalooklubi Nordburg võitlejatega nende rahvusvahelised koostööpartnerid. Programm sisaldas kolm kolme vastu täiskontaktis rüütlivõitlust. Lisaks oli haljasalal turniiri toetavad ettevõtmised: meeleolukas eeskava, toit jne. Ettevõtmine on ehe. Katsume leida kindlasti rohkem meediakajastust.

Ekskursioonide rikkalikus programmis oli palju sisulist ja huvitavat – ajaloolaste ja giidide juhendamisel saime palju teada keskaegse linna värvikast eluolust. Jaak Juskega rännati Toompeal. Toompea ringkäikudega liitusid keskaegsed rändnäitlejad – tegelased aegade tagant! Linnakodanike huvi selliste õhtuste käikude vastu on endiselt väga suur, kindlasti jätkame nendega ja otsime programmi uusi põnevaid kohti ja teemasid.

Keskaja stiilis karnevalil esinesid muusikud, rändnäitlejad, toimus mängulisel moel karnevalikultuuri tutvustus, kõik osalejad kandsid keskaegseid kostüüme. Lisaks eriprogrammile esines karnevalil ka Ungarist saabunud peakülaline Bordó Sárkány. Karneval toimus koostöös Olde Hansaga, aga kahjuks jäi linnakodanikest küllastajate arv karnevalil kesiseks. Kunagised koosviibimised Raekoja saalis või teiste Euroopa riikide keskaja päevade karnevalidel näitavad, et seda on hea korraldamisega võimalik väga hästi teha. 2022. aasta suvi ei soosinud suurearvulist ettevõtmist.

Keskaja Päevade parimad

Traditsiooniliselt valitud parimate pärgamine toimus laupäeva hommikul pealaval.

Katrin Koch-Maasing – parim meister

Eddi Leet – alati väärt toode ja väljapanek

Lederverk OÜ – parim toode

Keskaja Päevade suureks riskiks on ilm, sel korral ei vedanud meil reedel. Sel päeval oli kõva sadu, paljud päevased etendused jäid ära või toimusid Hopneri Maja *diele*'s. Kauplejad ja meistrid said kauba välja panna alles pealelõunal. Suur sadu ja tuul rikub välitingimustes kaupa isegi siis, kui välitelk on korralik ja hea. Samuti ei ole saju ajal linnas huvilisi.

Keskaja Päevade korraldamiseks oleme toetust saanud Tallinna Kultuuri- ja Spordiametilt, Kesklinna Valitsuselt, Eesti Kultuurkapitalilt. Toetuse abil oleme saanud hoogu anda ja toetada eeskava, töötubasid, turniiri. Toetus on vajalik ettevõtmise käigushoidmiseks, loodame edaspidisele toetusele ning otsime võimalust lisatoetusteks.

Keskaja Päevade raames tegime koostööd giidide ja huvirühmadega. Kultuuriprogramm oli koostöös Hopneri majaga, õhtuste etenduste läbiviija oli Ajad ja Tavad MTÜ. Kaasasime ettevõtmise koostööpartnereid, ühinguid ja vabatahtlikke, et linn üheskoos keskaegselt helisema panna.

XXVI Mardilaat 3.–6. novembril Saku Suurhallis

Mardilaat on Eesti suurim käsitööpidu, mille eesmärgiks on väärtustada ja hoida paikkondlikku käsitööd, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat. Mardilaadal pakutakse käsitöötooteid parimatelt kohalikest meistritelt, toimuvad koolide ja kirjastuste esitlused, rahvarõiva nõuandekojast saab teavet rahvarõivaste kandmise ja hooldamise kohta. Avatud on meistrikojad, toimuvad kontserdid, pakutakse kohalikke toitu. Kõigil neljal päeval jätkus tegemist nii suurtele kui ka väikestele. Huvilistele pakkusime otsekontakti tegijatega ning infot koolituste, meistrikodade ja käsitöömaastikul toimuvate sündmuste kohta. Vahepeel kontakt tegija ja tarbija vahel aitab kaasa valdkonna populariseerimisele. Tähtsal kohal on oma ala professionaalide kohtumised, mis omakorda aitab kaasa paikkondlike käsitööühenduste ja käsitööettevõtjate võrgustiku toimimisele. Eestis on säilinud rikkalik ja mitmekesine paikkondlik käsitöötraditsioon. Selle kajastamiseks taastasime XXVI Mardilaadal paikkonnapäeva. Seekord oli Mardilaadal tavapärasest enam Kihnu käsitöömeistreid, peakülaline oligi Kihnu. Kihnlaste eestvedamisel toimusid töötoad ja meistrikojad, lavalt peeti lühiloenguid. Järgmisel aastal võtame paikkonna tutvustamise atraktiivsemalt ette. Peakülaliseks oleme valitud Hiiumaa, esimesed kokkulepped on juba sõlmitud.

Esmakordselt andsime Mardilaadal üle käsitööettevõtja auhinna. Käsitööettevõtja 2022 on Kihnu meister Elly Karjam. Tavaliselt on meie ettevõtluspäev toimunud oktoobris erinevates käsitöökeskustes ja siis oleme üle andnud ka aastaauhinna. Plaanime Mardilaata ettevõtjatele veel olulisemaks kujundada ja edaspidi ettevõtluspäeva hakatagi Mardilaadal korraldama. Mardilaada avamisel jagasime välja neli uut märki Tunnustatud Eesti Käsitöö (loe lisaks lk 29).

Jätkasime Mardilaadal traditsiooniliste tegevustega: mardivaiba kudumine, ühisvaiba tikkimine, rahvarõivaste tutvustamine, „Uus toode Mardilaadal“ tööde tutvustamine.

Uue toote märgi saajad on:

Vormsi niidik – Mudu OÜ

Kärbsepiits „Eluaegne“ – Lahemaa Pärimumskoda

Sõbaseelik ilmapuuga – Kauni Knittings OÜ

Täiskasvanute kombinesoon – Nuckö Fashion OÜ

Kõiki võitjaid esitleti Mardilaada avamisel. Kogu laada jooksul olid need tooted tähistatud märgisega Uus Toode Mardilaadal.

Valisime laada parimad, kelleks osutusid:

Huvitav uus toode – Hylta väikepartiidenä toodetud digitrükiga puuvillased reprovikangad vanadest mustritest. <https://www.facebook.com/hyltatex>

Stiilne tootearendus, kaunis väljapanek – Glowshaper Design, väike ühemehefirma, mis tegeleb mitmesuguste puust toodete disainimisega ja valmistamisega.

<https://www.instagram.com/glowshaper/>

Parim väljapanek – Vormsi Käsitöö Selts. Seltsi eesmärk on saare käsitöö edendamine ja rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine.

<https://www.facebook.com/Vormsikasitootuba>

Reedel kell 18–21 toimus Käsitöö-ÖÖ. Saime osa lõbusast mardisandimisest rahvatantsuseltsi Laagri Leegid eestvedamisel.

Armsa kontserdi andsid Vormsi talharpa noored. MTÜ Rahvarõivas tutvustas sel aastal lõpetanud kursuslaste tehtud traditsioonilisi rahvarõivaid, lisaks esitleti lastele valmistatud rahvarõivaid. Karmen Ongi tantsustuudio esitles Eesti käsitöömeistrite etnomoodi. Käsitöö-öö peaesineja oli Uuri küla noorte folkansambel Uurikad.

Oleme Mardilaada programmi teadlikult lisanud valdkonna päevakajalisi teemasid lahkavad seminarid ja koosolekud.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu 2022–2023 aastateema *pealekasv* on pühendatud noortele.

4. novembril toimuski Saku Suurhallis seminar „Milleks meile käsitöö!?”. Loe seminari kohta lk 19.

Jätkasime Ukraina toetamist ka Mardilaadal „Aitan kaitsta“ võrgupunumise kaudu.

Loe täpsemalt lk 28.

Lisaks tavapärasele laadamelule oleme ettevõtmisega ka virtuaalmaailmas. 2019. aasta virtuaalse Mardilaada tarbeks ehitatud kodulehekülj www.mardilaat.ee on hea platvorm laadal osalejate tutvustamiseks, see annab võimaluse otsekontaktiks tegijaga.

Koduleheküljel olevad info ja kontaktid vajavad pidevat uuendamist. Osalejate kontaktid on koduleheküljel alati avatud kuni 31.12 jooksva aastal. Eelmiste aastate kogemus kinnitab virtuaalse ürituse vajalikkust. Virtuaalne ja reaalne laad täiendavad kindlasti teineteist.

Lisaks toetasid virtuaalseid kontakte ja infovahetust Facebooki leheküljel Mardilaat toimunud postitused ja otselülitused.

XXVI Mardilaada meediakajastus oli hea. Lisaks ostetud reklaamile valgustabloodel ja tänavapostidel ning ajalehtedes ja raadios kajastati Mardilaata pea kõigi ETV kanalite uudistes, alustades „Aktuaalsest kaamerast“ kuni „Reporterini“. Vikerraadio „Huvitaja“ saates oli päev enne laata teemakohane pikem intervjuu. Mardilaada Teataja ilmus nii paberil kui ka virtuaallehena.

XXVI Mardilaadal oli esil 232 väljapanekut, neist 7 õppeasutust, 8 kirjastust, 31 kohalikku toitu pakkuvat ettevõtet, paikkondade käsitöökeskused, käsitööettevõtjad, meistrid, muuseumid ja töötoad.

Kaks aastat virtuaalset Mardilaata ja suhteliselt nigel osalejate arv Keskaja Päevadel tegid meid laata prognoosides ettevaatlikuks. On hea tõdeda, et laadal osales ja müügikoha ostis oodatust rohkem ettevõtjaid, samuti aitas üldise hinnatõusuga toime tulla piletihinna väike tõus. Mardilaat oma sisukusega on kultuurimaastikul kindla kohal leidnud. Oodatust suurem osalejate arv ja väike piletihinna tõstmine andis võimaluse plaanitust enam panustada kodulehekülje sisusse, laada programmi ja töötubade korraldamisse, see aitas katta ka teenuste hinnatõusu vahe.

Seekordne Mardilaat oli eriliselt oluline just seetõttu, et kaks aastat on toimunud ettevõtmine ainult virtuaalselt. Töörühm on ette valmistamas uut Mardilaata, plaanime uuendusi ja ülesannete jagamist. Analüüsi tulemusena oleme parandanud arvete väljastamisega seonduvaid probleeme, samuti teisi sisulisi arendusi, mis aitavad kaasa Mardilaada sujuvale toimimisele. Mardilaada traditsioon peab jätkuma, sest tegu on käsitöövaldkonna kõige olulisema aastapäevaga, see ettevõtmine on vajalik nii meistritele kui ka käsitööhuvilistele.

Mardilaat oli avatud:

Neljapäeval, 3. novembril kell 12.00–19.00

Reedel, 4. novembril kell 10.00–21.00

Laupäeval, 5. novembril kell 10.00–19.00

Pühapäeval, 6. novembril kell 10.00–16.00

XXVII Mardilaat toimub 9.–11. novembril 2023

Aitäh toetuse eest!

Seoses turistide vähesusega kahel viimasel aastal Tallinna vanalinnas otsustasime muuta **rahvakunsti laada** formaati. Otsustasime korraldada ühepäevaste üritustena rahvakunsti päevad, millest igaüks keskendus kindlale temale.

17. juuni – rahvuslik tikand

22. juuli – puu, savi, luu

13. august – meie oma lamba vill

Rahvakunsti päeva laadast võttis osa oodatust vähem meistreid. Suvi oli vanalinnas kahjuks veel suhteliselt vaikne. Uus formaat vähendas siiski riske, saime kokku hoida turvateenuse pealt ja keskenduda ühel päeval kindlale teemale.

Tellitud töötoad olid huvitavad ja sisukad, külastajatelt saime positiivse tagasiside. Samuti õigustas ennast eeskava: Tallinna Prantsuse Lütseumi tantsuansambel Leesikad tekitasid platsil elevust ja sära.

Rahvakunstpäevi korraldas Tallinna Käsitöökeskus ning käsitööliit.

2022. aastal muutis ettevõtmine „Käsitöökojad üle maa“ nime. Uus nimi on „**Avatud käsitöökojad**“. Ettevõtmise nimi sai uuendatud juhtide koolis. Ettepanek oli nime muuta, sest turunduslikult on juba väga tuttavad avatud talude päev ja avatud kodukohvikute päev jne. Samuti laiendab uus nimi ettevõtmise sisu – ei pea tegema vaid osalemisvõimalusega meistrikoda, vaid saab avatud uste vormis tutvustada ka enda töökoja tegemisi.

XII „Avatud käsitöökojad“ toimusid 15. oktoobril 2022 üle kogu Eesti. Töötubade teema oli *pealekasv* ehk laste ja noorte käsitööaasta. Avatud käsitöökojad on käsitöövaldkonna ettevõtmine, kus kogu Eesti on terve päeva käsitöölainel.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kutsus kõiki käsitöökodasid üle Eesti ühel päeval aastas üheskoos traditsiooniliste ettevõtmiste ja uute algatuste kaudu väärtustama Eesti unikaalset käsitööd ja tundma heameelt koostegemisest! Toimusid loengud, näitused, meistrite esitlused, õpitoad ja kontserdid. Esitleti uusloomingut ja tutvustati traditsioonilist käsitööd. Avatud käsitöökodade ettevõtmisest võttis aktiivselt osa 15 käsitöökoda, kooli, rahvamaja või huvikeskust. Paikkondades toimus väga erinevaid tegevusi – tehti puutööd, kooti vaipa, tehti lapitehnikat ja nõelviltimist. Kõikjale kaasati ka noori ja jälgiti, et tegevused oleksid neile jõukohased. Suur rõõm on, et sel aastal liitusid avatud käsitöökodade aktsiooniga ka mitmed koolid – näiteks Gaia Kool Tallinnas korraldas pulmaristide töötoa ning koos tikiti linaprojekti laualina.

Karilatsi vabaõhumuuseumis toimus käsitöökojana käsitööliidu suur linapäevak, kuhu samuti kõik huvilised said koguneda. Tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele lasime suvel valmistada linatööriistu. Päeva alguses saime seminaril ülevaate linatöödest, muuseumikogudest ja linataimede erinevustest. Kõikidel osalejatel olid kaasas oma linataimed, mida välialal hakkasime lõuguti, ropsimõõga ja kammidega töötlemas. Päeva lõpuks jõudsime ka lina ketramiseni. Saime väga hea ülevaate, kui palju erinevaid samme tuleb läbida, et linataimedest saaks niit ja kangas. Osavõtjatel on suur huvi jätkata linakasvatuse ja kogemuste saamisega ka uuel aastal.

Käsitööpäevad toimusid 20.–21. mail Valgamaal ja olid suunatud kõikidele käsitööhuvilistele ja tegijatele üle Eesti. Esimesel päeval saadi kokku Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses (VKHK). Toimus käsitööpäevade avamine, KOVi esindaja sõnavõtt, tervitussõnavõttud, ettekanded. Käsitööliidu aastateemat *pealekasv* tutvustas Ave Matsin TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast. Ta rääkis ka uutest noortele suunatud õppekavadest.

Anu Randmaa tutvustas Tõstamaa käsitöökeskuse näitel noortele suunatud paikkondliku käsitöö tutvustamise kogemust. Läti traditsioonilist käsitööd ja läti noorte kaasamise kogemust tutvustas Linda Rubena Läti Rahvakultuuri Keskusest.

Käsitööpäevade teisel päeval tutvuti kohalike käsitöömeistritega, seltsidega, töökodadega. Saime hea ülevaate Valgamaa käsitöö hetkeseisust.

Õhtu päädis Anu Raua kutsel Viljandimaal. Tutvuti Viljandi Kultuuriakadeemia Vilma õppehoonega ning külastati Kondase keskust, kus parasjagu oli näitus „Oma Mood 10 aastat“. Edasi viis tee Heimtali Muuseumi, kus meenutati 30 aastat Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liitu koos Anuga. Toimus meenutuslik „mokalaat“ Anu Raua, Liivi Soova, Liina Veskimägi-IIste ja teiste huvilistega. Tutvuti käsitööliidu ajalugu kajastavat raamatut „Päritud pärandamiseks“. Kohaliku metsniku Jüri Liiva saatel oli metsaretk Unistaja metsateel. Heimtali rahvamajas tutvuti Mulgi kinnaste näitusega „Meie raudvara on kindad!“ ning vana vallahajaga juures oli avatud Linnupette kohvik.

1. oktoobril toimus **XX kangakudujate infopäev** Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Loe täpsemalt lk 77.

Rootsi kogemuse eestvedamisel osalesime sel aastal „**1 ruutmeeter lina**“ projektis. 2020. aastal Rootsist alguse saanud projekti raames kasvatavad inimesed üheruutmeetrisel pinnal linaseemnest taimed, näevad nende kasvamist, sirgumist, õitsemist ja ilu. Ettevõtmise eesmärk on rohkematele inimestele teadvustada, kuidas saab seemnest linataim, milline see välja näeb ja kuidas taimest kangas saab.

2022. aasta varakevadest saadik süüvisime põhjalikult linakasvatuse ja selle töö etappidesse. Kevadel ja sügisel toimusid veebiseminarid nii rahvusvahelises grupis kui ka laiem teabejagamine. Kevadel oli infoseminar eesti keeles, et tekitada huvi ka meie inimestes. Oleme väga tänulikud linauurijale Margit Pensale, kelle kogemuste ja teadmiste abiga saime ka Eestis nii huvitava projekti ette võtta. Jagasime kevadel välja 300 pakki linaseemneid, ühest pakist piisas 1 ruutmeetrile linataimede kasvatamiseks. Suvel imetlesime üle Eesti kõigi linataimede tärkamist, kasvamist ja siniste õite ilu. Sügisel algasid kitkumine ja linatööd. Oktoobris toimusid Karilatsi muuseumis ja Kolga seltsimajas linapäevakud, kuhu kõik huvilised said koguneda. Tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele lasime valmistada linatööriistu. Aasta jooksul jälgis ja filmis linatööde toimetusi Raul Valgiste, kelle abiga valmib lina kasvatamisest ja sellega seotud töödest ülevaatlik film 2023. aasta alguses. Linaprojekti tutvustus oli väljas ka Mardilaadal koos taimede, tulemi ja tööriistadega. Osavõtjatel oli suur huvi jätkata linakasvatuse ja kogemuste saamisega ka uuel aastal. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit nüüd enam projekti ei vea, aga Margit Pensa ja Liis Burki eestvedamisel on loodud taimsete kiudude alaliit, mille eesmärk on lina kõrval rohkem tähelepanu püüda ka paljudele teistele materjalidele, mille toore algab toimest – kanep, nõges jne. Üheaastasest projektis kasvas seega välja uus aktiivne alaliit ja uurimisteema ning huvilised.

Brüsseli poisi uued rahvarõivad

Brüsseli linna purskkaev Manneken Pis on tuntud kui „pissiv poiss“. Skulptuuri riietatakse paar korda nädalas, vahetades erinevate riikide ja rahvuste kostüüme vastavalt kavale, mis on välja pandud kuju kõrvale.

Aastal 1993 annetas Tallinna linn Eesti Vabariigi 75. aastapäeva puhul Brüsseli linna purskkaevu Manneken Pisi jaoks Eesti rahvusliku kostüümi. Praeguse ni kasutusel olnud Eestit esindanud Urvaste komplekti valmistas meister Silvi Allimann. Nüüd aga läheb see komplekt oma vanuse tõttu arhiivi, mistõttu Brüsseli poiss vajab uusi rahvarõivaid. Palve saada uued rõivad jõudis Eesti Rahvakultuuri Keskuse kaudu käsitöölidule. Appi tuli MTÜ Rahvarõivas oma oskuste ja teadmistega. Kuna üle Eesti toimub palju rahvarõivakoolitusi, siis oli sooviks koolitustel osalejatele ja rahvarõivahuvilistele ning meistritele pakkuda uusi väljakutseid.

Eesmärk oli, et Brüsselisse minevad rõivad oleksid ühe paiga nägu ja võimalikult autentsed. Seepärast kuulutasid MTÜ Rahvarõivas, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ja Eesti Rahvakultuuri Keskus 2022. aasta alguses koos välja avaliku ideekorje, et leida kihelkond, mille meeste rahvarõivad poisikuju seljas kõige rohkem üldsust kõnetavad, et siis sellele tuginedes tellida uued rõivad rahvarõivameistrilt.

Laekunud töödest valiti välja Jämaja (idee autor Mareli Rannap), Tori (idee autor Piret Albert) ja Tarvastu kihelkonna rõivad (idee autor TÜ VKA pärandtehnoloogia õppekava õppejõud), mis pandi rahvahääletusele. Hääletus kujunes erakordselt pinevaks, üsna viimasel hetkel õnnestus saarlattel mulke võita.

Kokku hääletas 1573 inimest ja hääled jaotusid järgnevalt:

1. Jämaja mehe rahvarõivaste idee, autor Mareli Rannap – 726 häält
2. Tarvastu mehe rahvarõivaste idee, autorid TÜ VKA pärandtehnoloogia õppejõud – 676 häält
3. Tori mehe rahvarõivaste idee, autor Piret Albert – 171 häält.

Rahvarõivaste valmistamiseks küsiti toetust Eesti kultuurkapitalilt. Rahvarõivad valmivad 2023. aasta alguseks ja need antakse pidulikult üle 24. veebruaril Brüsselis.

Üle Eesti algasid varakevadel puhkenud Vene-Ukraina sõja tõttu **talgud**, mille käigus valmistatakse **varjevõrke Ukrainasse** saatmiseks. Käsitööliit liitus kodanikualgatuse Aitan Kaitsta algatatud ettevõtmisega. Meie esimeseks koostööprojektiks oli Tallinna vanalinnas Pikal tänaval võrkude punumine. Tegime avaliku üleskutse, pühapäeval 3. aprillil toimuski strateegiliselt heas kohas Vene saatkonna kõrval töötuba. Saime seal meelsust näidata ja ühtlasi oma teoga head teha. Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22) ja Eesti Esinduse (Pikk 15) käsitööpoodide ees töötasid meistrikojad kell 12.00–17.00.

Osalejad võtsid kaasa sobivas toonides kangaid ja teravad käärid, käsitöömaja ruumides toimus kangaribade lõikamine. Kohapeal oli olemas ka varem valmislõigatud materjali, mida olid meile üle Eesti kohale toimetatud. Selle päeva jooksul valmis peaaegu viis kaitsevõrku. Osalejaid ei registreeritud ja arvet nende üle ei peetud, aga neljal raamil töötas pidevalt vähemalt kaheksa inimest, enamasti isegi tunduvalt rohkem. Kohal olid ukrainlased, kohalik rahvas, aga ka linnakülalised.

Saime head teha ning üldsust teavitada varjevõrkude aktsioonist, sõjaolukorrast Ukrainas. Ettevõtmist kajastasid erinevad telekanalid ja ajalehed.

Peale väliüritust alustasime varjevõrkude põimimisega Allikamaja koolituskeskuse I korrusel. Meie töökoda oli avatud teisipäeviti kell 16.00–20.00 Allikamaja Koolituskeskuses aadressil Lühike jalg 6a kuni juuni keskpaigani.

Töötoast käis läbi väga palju inimesi, valmistasime võrke, aga käisime ka Paavli kaltsuka sorteerimisjaamas vajalikke kangaid kogumas.

Suvel pidime varjevõrkude valmistamise Allikamajas lõpetama, kuna olude sunnil loobusime I korruse ruumidest.

Aktsiooni jätkasime avalikus linnaruumis rahvakunstipäevadel ja keskaja turul. Samuti toimusid töötoad Mardilaadal. Kõigil ettevõtmistel olid kaasatud Aitan Kaitsta meeskond, Eestisse saabunud ukrainlased ning kohalik rahvas.

Mardilaadal oli lisaks kõigil soovijatel võimalik tuua kogumiskorvi soojad sokid, kindad, sallid. Kogutud soojuse (kaks 200-liitrist kotitäit kudumeid) saatsime Ukraina abivajajateni koostöös kodanikualgatusega Aitan Kaitsta.

Lisaks toimus Allikamaja koolituskeskuses Ukrainast saabunud vildimeistri Inna Kryachkova abistamiseks kaks tema juhendamisel toimunud vildikoolitust. Mõlema koolituse tulu sai Inna endale. Töövahendite ja materjaliga varustas koolitust enda vahenditest ettevõtte FeltMill.

Koolitused toimusid 21. aprillil ja 12. mail.

Koostöös Eesti Folkloorinõukoguga korraldasime **Tallinna vanalinna päevade ajal töötubasid** kõikidele huvilistele. Töötubasid viisid läbi Liis Burk, Eve Mahhov, Kätli Saarkoppel, Margus Rebane, Alliki Oidekivi, Velli Saabas, Julika Roos, Vivika Sopp, Nataliya Sukhorukova, Lembe Maria Sihvre, Peeter Sihvre, Katrin Luke ning klubi Raudrohi naised. Osa meistreid ei teinud töötuba avalikuks osalemiseks, vaid vaatlemiseks. Külalistele oli töötubadest osavõtt sümboolse tasu eest 2 eurot. Tornide väljakul oli võimalik osaleda kaitsevõrkude punumise aktsioonis. Ühiselt valminud kaitsevõrgud rändavad Ukrainasse.

5. juunil toimus samas Rahvarõivas MTÜ ja käsitööliidu korraldatud rahvarõivaste tuulutamine.

25. novembrist 8. jaanuarini töötas Tallinna jõuluturul Eesti käsitöö – **ise tegemise** meistrikoda. Kogenud meistrite juhendamisel said huvilised valmistada jõuluehteid ja kingitusi.

Meistrikojaks oli kohandatud üks jõuluturu kioskitest, töökeskkonna kujundas hubaselt koduseks jõuluturu peakunstnik Liina Teppand. Töötoad olid avatud reedest pühapäevani ja suunatud eelkõige lastele. Meie kutsel osales projektis seitse meistrit ja see toimus koostöös Vanalinna Vaba Aja Keskusega. Kuni jõuludeni oli töötubades väga palju osalejaid, maksimaalselt 62 inimest päevas. Peale jõule ja eriti peale uut aastat huvi veidi rauges.

Meistritele tasuti töötoa korraldamise eest projektile määratud töötasu. Töötoad olid osalejatel sümboolse tasuga, 2–4 eurot inimese kohta.

Saime toredate kogemuse ja oleme nõus sarnast ettevõtmist ka järgmisel aastal korraldama. Töötuba oli avatud reedest pühapäevani kell 12.00–20.00.

25. ja 26. novembril toimus pisikese päkapiku meisterdamine. Juhendajad Aet Reha, Katariina Naarits.

27. novembril toimus liivakaartide meisterdamine. Juhendaja Tiiu Jalakas.

2. detsembril sai punuda lõbusaid tutte ja tikkida rõõmupallikesi. Juhendaja Lembe Maria Sihvre.

3. ja 4. detsembril sai õppida loovtikkimist. Juhendaja Kätli Saarkoppel.

9. detsembril sai punuda lõbusaid tutte ja tikkida rõõmupallikesi. Juhendaja Lembe Maria Sihvre.

10. ja 11. detsembril toimus rookrooni meisterdamine. Juhendaja Kaire Maali Lõhmus.

16., 17. ja 18. detsembril sai õppida loovtrükkimist. Juhendaja Kätli Saarkoppel.

23. detsembril toimus rookrooni meisterdamine. Juhendaja Kaire Maali Lõhmus.

30. ja 31. detsembril ning 1. jaanuaril toimus pisikese päkapiku meisterdamine. Juhendajad Aet Reha, Katariina Naarits.

6. ja 7. jaanuaril oli liivakaartide meisterdamine. Juhendaja Tiiu Jalakas.

8. jaanuaril toimus rookrooni meisterdamine. Juhendaja Kaire Maali Lõhmus.

2022. aasta suvel kuulutasid Heimtali muuseumi Sõprade Selts koostöös Eesti Rahva Muuseumi, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili erialaga **välja püksipaikamise konkursi**. Oktoobris avati konkursile saabunud töödest näitus „Lipp lipi peal, lapp lapi peal“ Heimtalis ning kuulutati välja preemiasaajad. Anu Raud tutvustas konkursi ja võitjaid ka Mardilaadal Saku suurhallis. Konkursile laekus kokku töid 49 inimeselt üle Eesti. Enamus saadetud töödest olid paigutatud püksid, aga mitmed inimesed saatsid ka lihtsalt näiteid erinevatest paigutatud riideesemetest. Peaaegu iga tööga tuli kaasa põnev lugu.

Ettevõtmine tõi rohkem tähelepanu ka Heimtali Muuseumile kui käsitöökeskusele ja selle võimekusele korraldada suuremaid sündmusi. Rahva suur huvi näituse vastu oli näha 29. oktoobril näituse avamisel, kuhu oli kokku kogunenud erakordselt suur hulk inimesi. Ettevõtmine tõestas ka mitme suurema institutsiooni võimekust sujuvalt ja väga hästi koostööd teha. Samuti on oluline asjaolu, et Heimtali Muuseum asub Anu Raua enda elupaigas.

Näitus ja konkurss tähtsustas taaskasutust ja vastandus meie tänasele pillavale elulaadile, kus katkised riideesemed asendatakse kergekäeliselt uutega. Konkurss esitles eri rõivaste parandamise lahendusi ning tutvustas loovaid võimalusi, kuidas anda oma riidele pikem eluiga ja omanäolisus.

Paikkondades toimub pidevalt uusi traditsioonilisi ettevõtmisi, rahvakunsti- ja käsitöösündmuste kohta saab infot folkart.ee kodulehe kalendrist ja alamlehelt „Sündmused“.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

Jätkasime ka 2022. aastal **Tunnustatud Eesti Käsitöö märgi** tutvustamist ja väljaandmist. Märgi eesmärk on toetada käsitööettevõtlust, tunnustada käsitöömeistreid ja ettevõtjaid ning tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid. Märki on välja antud 2014. aastast. Nüüdseks on antud 29 tootegrupi märki 26 taotlejale.

Märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö eksperdikomisjoni koosseis: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tsirk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (käsitööliidu juhatuses esindaja). Vajaduse korral kaasatakse komisjoni erialaspetsialist.

2022. aastal anti välja neli uut märki. Näiteks on tekstiilimeister Katre Arula taotlenud ja saanud märgi kõigile kolmele enda loodud autoritehnikale, mida ta enda loomingus kasutab. Aruandeaastal tegime algust ka märgi senise statuudi muutmiseks, et suunata väljaandmine enam meistrite kutsumisele.

Tunnustatud Eesti Käsitöö märk 2022

Kersti Pook – tootegrupp „Murd“. Kangastelgedel käsitsi kootud kangast valmistatud kodutekstiilid ja aksessuaarid (linikud, kotid, padjad, pleedid)

Katre Arula – tootegrupp „Vildiroositud“. Rõivad, kotid, ehted, kodutekstiilid Eva-Liisa Kriis – tootegrupp „Ree“. Kangastelgedel käsitsi kootud naturaalsest materjalist sallid

Eve Tiidolepp – lõiketehnikas villavaibad, kus on kasutatud kaljumaalingute ja -jooniste kujundeid

Märk OMA. 2020. sügisel toimus Viljandi pärimusmuusika aidas Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna pärandtehnoloogia konverents „Oma nahk“. Konverents keskendus loomanaha kui käsitöö- ja tarbekunstmaterjali kasutamisele Eestis. Foorumi lõpus toimunud arutelu käigus analüüsiti põhjusi, mis takistavad eestimaist loomanahka senisest rohkem kasutamast. Osalejad nõustusid väitega, et olukorra parandamise võti on tihe koostöö. Esimeseks eesmärgiks seati Eesti Oma Naha tootemärgi väljatöötamine ja rakendamine.

Töörühma kokkukutsumise ja protsessi juhtimine jäi käsitööliidu ülesandeks. Kutsusime töörühma Eesti Jahimeeste Seltsi esindajaid, kultuuriakadeemia selle ala spetsialiste ning meie juhatuses liikmeid. 2021. aastal toimus paar teemakohast koosolekut. Suurema tööhoo sai märgi väljatöötamine sisse 2022. aasta maikuuks. Siis võtsime sihiks konkreetseid tähtsaid ja eesmärgid. Kevadel valmis ka märgi kujundus, mille tellisime tekstiilikunstnik Kadi Pajupuult. Töörühmas on osalenud Ave Matsin, Kristina Rajando, Tõnis Korts, Jaanus Vaiksoo, Meelis Kihulane, Liivi Soova ja Liina Veskimägi-Iliste. Lisaks oleme olnud ühenduses lambakasvatajatega, puutöömeistrite ning kohaliku savi kasutavate ettevõtjatega. Kogusime töörühmaga ideid, uurisime sarnaseid märgistusi ja töötasime välja esialgse plaani toimiva statuudi ja andmebaasi loomiseks. Mardilaadal 2022 kutsusime kokku erinevate materjalide esindajad ja korraldasime avaliku arutelukoosoleku.

Esialgse plaani kohaselt tähistab märk OMA Eesti loodusest pärit eetilisele kogutud ja töödeldud materjali.

Märgi eesmärk on toetada kohalike loodusmaterjalide eetilise kasutamise ja väärimise kaudu kestlikku eluviisi; julgustada loojaid ja tarbijaid jälgima teadlikult materjali elukaart ja selle kestel tehtud valikuid; suunata tarbijaid nende tarbimisvalikutel toetama kohaliku loodust, pärandit ja meistreid.

Märki OMA kandev loodusmaterjal on:

Eestis kasvanud või siit pärit; jälgitava päritolu ja elukaarega.

Arutelukoosolekul valiti toimkonna eestvedajaks Ave Matsin. Tööprotsessi koosolekud kutsuvad kokku käsitööliit. Esimesed märgid loodame välja anda 2023. aasta Mardilaadal Saku Suurhalli seminariruumis.

Sel aastal pidasime **ettevõtluspäeva 7. oktoobril Kihnu Muuseumis**. Ettevõtluspäevale eelnev päev oli tormine ja selle tegeliku toimumisaja saimegi alles varahommikul praamisõidu pakkujate koduleheküljelt teada. Õnneks praam sõitis ja saime veeta sisuka käsitööpäeva Eesti pärandi ja pärandihoidjate keskel. Käsitööettevõtjad mandrilt ja saarelt arutasid ettevõtluse hetkeseisu. Rääkisime märkide Tunnustatud Eesti Käsitöö ja OMA taotlemisest.

Peaettekande „Traditsioonist tootearenduseni. Käsitöö mitu palet“ tegi Kristi Jõeste Viljandi Kultuuriakadeemiast. Kihnu Muuseumi juhataja Maie Aav arutles teemadel „Muuseum kui kohaliku pärandvara kogumise ja tutvustamise koht“ ja „Muuseumipood kui suurim Kihnu paikkondliku käsitöö esitleja“. Oma loo käsitööettevõtjaks kujunemisest jutustasid Elly Karjam ja Heli Nazarov.

Ettevõtluspäeval kuulutati välja käsitööettevõtja 2022. Pidulik auhinna üleandmine toimus aga alles Mardilaadal, Eesti suurimal käsitööpeol.

Kõik osalejad said Kihnu Muuseumis vaadata näitust „Kihnu uuem näputöö“. Asjaliku päeva lõpuks tiirutasime ka saarel ringi, külastasime Mõnu käsitöötalutalu, kus kohtusime meie pärandihoidja Kihnu Roosiga ning käisime kirikus, Metsamaa pärimustalus ja tuletornis.

Ettevõtluspäeval on tähtis koht meie tegevuses. Et selle tähtsust ja suurust rõhutada, otsustasime Mardilaata ettevõtjatele veel olulisemaks kujundada ja edaspidi ettevõtluspäeva pidada just Mardilaadal.

Käsitööettevõtlust toetava tegevussuuna **LooTöö** arendamine toimus ka 2022. aastal. Jätkasime uute toodete turuletoomisega. Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna ja käsitööliidu koostöös toimus juba kolmandat korda tootekonkurss, mille eesmärgiks on leida uusi ideid kohaliku materjali kasutamiseks tootearenduses.

Tudengid pakkusid konkursile Eesti villa omadustel põhinevaid uudseid lahendusi käsitöötoodete disainis. Kõik tooted on valminud Eestis kasvanud lammaste villast kohalikes villavabrikutes kedratud lõngast. Ideede arendamine sai alguse kolmanda kursuse silmuskudumise õppeaines Kairi Lentsiuse ja Maarja Tamjärve juhendamisel, konkursile esitatud toodete märksõnadeks on jätkusuutlikkus ja praktilisus, kuid samas ka mängulisus ja vaimukus. Konkursi žürii tõi olulisena välja, et esitatud tööd kõnetasid vaatajat ka tänu heale visuaalsele esitlusele ja isiklikele lugudele. Valikus olevad tooted pakuvad võimalust nautida traditsiooniliste kohalike materjalide parimaid väärtusi.

Välja pandi kaks võrdset 1000-eurost preemiat, mis katavad ka autorite esimese tooteseeria teostamise kulud. Esimesed väikeseeriad välja valitud toodetest jõudsid ostuhuvilisteni kevadel 2022. Žürii otsustas 2022. aasta konkursil tunnustada stipendiumiga kahte tekstiiliosakonna tudengit: Merily Mikiver ja Johanna Mauer.

Merily Mikiveri disainitud praktiline ja stiilne aksessuaar MÜTSIK on selge disainikeele ja tugeva hele-tumeduskontrastiga müts, mis pakub kasutajale neli erinevat kandmisvõimalust. Žürii tõstis esile ka toote neutraalsust, mis muudab selle sobivaks eri soost ja eri vanusega kasutajatele ning annab võimaluse kombineerida toodet väga erinevate rõivastega.

Johanna Maueri toode Kraelus ühendab endas krae ja kaeluse funktsiooni ning on praktiline villane aksessuaar, mis hoiab kaela ja selle ümbruse soojas. Olenevalt ülerõiva kaeluse sügavusest jääb paistma kas kõrge krae või suurem osa tervest kaelusest. Loodushõngulise puidumustrit meenutava disainiga Kraelus lisab kandja rõivastusele värvi ja karakterit. Koostöö Pallase ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu vahel jätkub ka edaspidi, et tuua kokku traditsioonilised väärtused ja tulevikku suunatud disainilahendused ning anda noortele disaineritele võimalus oma ideid proovile panna. Septembris toimus Kaarmanni kaupluses konkursi töödest aknanäitus, samas sai osta stipendiumi pälvinud autorite tooteid.

Aasta jooksul lõime mitmeid uusi võimalusi käsitööettevõtete toodete eksponeerimiseks Kaarmanni aknanäitustel ja Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii pindadel. Samuti testiti tooteid müügiprooviga Kaarmanni käsitööpoes. Aknanäitused vahetusid igal kuul, oma tooteid esitlesid nii paikkondade käsitöökesksused, õppeasutused kui ka väiketootjad üle Eesti. Rahvakunstigalerii näitused vahetusid iga kolme nädala tagant.

Paikkondade käsitöökesksustele ja väikeettevõtjatele suunatud ettevõtluspäev toimus 7. oktoobril Kihnus. Käsitööettevõtjad mandrilt ja saarelt arutasid ettevõtluse hetkeseisu. Meie suurim, ettevõtjatele suunatud üritus on Mardilaat.

UUS! Esmakordselt andsime Mardilaadal üle käsitööettevõtja auhinna. Käsitööettevõtja 2022 on Kihnu meister Elly Karjam. Plaanime Mardilaata ettevõtjatele veel olulisemaks kujundada ja edaspidi ettevõtluspäeva Mardilaadal korraldada.

Mardilaada avamisel jagasime välja neli uut märki Tunnustatud Eesti Käsitöö.

Väljatöötamisel on märk OMA, mis keskendub kohalikule materjalile, selle väärtustamisele ja kasutamisele.

Käsitleme rahvuslikku käsitööd kui kultuurinähtust ja elatusallikat. Jätkasime koostöö arendamist Tallinna ja paikkondade käsitööettevõtetega, õppeasutuste ja disaineritega. Tõime turule uusi käsitöötooteid ja tõstsime loomevaldkonna teadlikkust kursuste, meistrikodade ja seminaride kaudu. Jätkasime käsitöökoolitustega Allikamaja Koolituskeskuses.

Peame vajalikuks LooTöö suuna jätkamist ja selle arendamist erinevate ettevõtlust toetavate tegevuste kaudu.

Jätkus töö **paikkondlike käsitöökeskuste ja meistrikodade kaardistamise** ning koostööprojektide edasiviimisega. Loe lisaks lk 75.

Käsitööliidu **toetajaliikmeid** reklaamitakse kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvast infolehes Teataja. Toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on otseavatavad lingid nende kodulehtedele. Tasutakse aastamaksu. Käsitööliidu toetajaliikmeks saab avalduse alusel.

2022. raamatupidamisbilanss

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2022.a.	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2021.a.
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	36306	21804
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	144	11777
ETTEMAKSED HANKIJATELE	520	
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	664	11777
KÄIBEVARA KOKKU	36970	33581
AKTIVA KOKKU	36970	33581
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED	21830	16930
VÕLAD HANKIJATELE	304	1092
VIITVÕLAD	1003	2944
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	23137	20966
KOHUSTUSED KOKKU	23137	20966
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	12615	10022
ARUANDEPERIOODI TULEM	1218	2593
NETOVARA KOKKU	13833	12615
PASSIVA KOKKU	36970	33581

2022. tulemiaruanne

	2022.a.	2021.a.
TULUD		
1. LIIKMETASUD		
1.1 Mittesihotstarbelised Liikmemaksud	2480	2680
Liikmetasud kokku	2480	2680
2. ANNETUSED JA TOETUSED		
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	70826	64003
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks	154442	132701
Annetused ja toetused kokku	225268	196704
3. Muud põhitegevuse tulud	20918	30383
TULUD KOKKU	248666	229767
KULUD		
Sihotstarbelised kulud: projektide otsesed kulud stipendiumid ja toetused	-155075 -2000	-137532 -2500
Sihotstarbelised kulud kokku	-157075	-140032
Mitmesugused tegevuskulud	-33288	-29120
Tööjõukulud: palgakulu sotsiaalmaksu kulu töötuskindlustuse kulu	-42665 -14079 -341	-43365 -14310 -347
Tööjõukulud kokku	-57085	-58022
KULUD KOKKU	-247448	-227174
ARUANDEAASTA TULEM	1218	2593

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Paikkonnas tegutsevad

Kehra käsitööklubi
Hobiring Nobenäpud
Naisseltsing AMFORA
Kose Päevakeskus
Kose Kunstikool / MTÜ
Kose Kunstikeskus
Kose Kunsti- ja Käsitööselts
Kose Käsitöökool
Kodukosmeetika OÜ
Evekese ja Roosikese Ehted
Seltsing Sügisrõõm
Anija mõisa käsitöökamber
Aegviidu Rahvamaja keraamikaring
Voose Rahvamaja kangakudujad
TSIRK
Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber
Kiruvere Muinaslaager Viskla
Külaarendamise Selts Oru mõisa
käsitöötuba Loviise Vaibad –
Meite vaibad Ääsmäe Külakogu

Ohtu Külaseltsi käsitööringid
Seltsing Keila Kangakudujad
Käsitööklubi „Mõtted mujal“
Vanamõisa Külaselts
Rae Kultuurimaja keraamikaring
Rae Kultuurimaja kangakudumisring
Keila lapielts
Vääna Külaselts
Kiili Pitsiklubi
TKKK
Klaasistuudio Qpeale
Keila Kultuurikeskuse tarbekunstiringid
Kunstiring Sirlett Keilas
Klooga seltsituba-käsitööateljée
Ardu Huvikeskus MTÜ
Sadevälja Talu
Kristallipesa
Viimsi Päevakeskuse käsitööring Kose
Uuemõisa Arendamise Selts Isemoodi
Isetegijate Sõpruskond MTÜ MTÜ
Pakri Käsitöö- ja Kodulookoda Pakri
Meistrikoda MTÜ Aruküla käsitööring
MTÜ Määramäe Meistrikoda
MTÜ Rannamännid Loksa
MTÜ Tuulekell
MTÜ Vötikmetsa Hobikoda

MTÜ Vääna Külakoda MTÜ
Metsatuka Kunstiait MTÜ
Vaarikas Vahukoorega MTÜ
Lammas Ruudus MTÜ
Austrvegr Selts
MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
MTÜ Väike Värkstuba MTÜ
Harju Loogiline
Eva Raudkivi
FIE Avalaid Monika
FIE Smitt Helena
FIE Tiiu Jalakas
FIE Enno Veersalu
FIE Õnne Mägi
Nurme Looduskosmeetika OÜ
Divello Miniplastika OÜ
Perline Estonia OÜ, Maarit Ridalaan:
käsitöökauplused Pärlipood
Candelina OÜ
FIE Külli Ojasson
Eelika keraamika
Mary Aimsalu
Silvi Alliman
Kraamikoda
Kitty Torim-Laine
Loomeleheke
Ferrum Fabrica OÜ
Raudsepa Loomelust OÜ
Maurite Desing
Mailis Desing OÜ
Vildivilla
Kaja Kurn – Triibukangas
Liivi Lutter Sinkko
Porcellisa OÜ OÜ
Viiskand
FIE Heljo Laev
OÜ Vilt ja Puit
OÜ Jussi Sussid
Merily Käsitöötuba
Zinuc küünlad
Jüri Äri OÜ
Handmade Studio
Tiina Käsitöökelder
Liivika Asumaa
Vanamõisa Keraamika
MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
OÜ Ehal
MTÜ Rannamännid müügipunkt

Määramäe Meistrikoda Padisel
Nurme Looduskosmeetika OÜ kauplus
Muuseumipood Keilas Harjumaa
muuseumis
Kauplus-studio Piste
Perline Estonia OÜ
Käsitöosalong „Vaarikas vahukoorega“
Ohtu Küla Jõulupood (projektipood

detsembris)
Padise käsitööpood
Kase talu käsitööpood – oma pere
käsitööpood Lohusalus
Piibe butiik
Tulilill OÜ, Kuusalu
Rubentirts OÜ

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks

Tiiu Jalakas, tel: +372 524 7284, e-post: tiiu.jalakas@gmail.com
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL), Keila, Keskväljak 12,
Harjumaa Emtak kood: 94995

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks asutati 2008. aasta sügisel
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena.

2022. aasta tegevusaruanne

Koostööd tehakse kohalike omavalitsustega, paljudes omavalitsustes tagatakse kohalikele käsitöötajatele tasuta müügikoht kohalikel laatadel, reklaamivõimalus kohalikus ajalehes, omavalitsuste allasutused, sh raamatukogud (k.a Harju Maakonnaraamatukogu), rahvamajad, kultuurikeskused, päevakeskused võimaldavad tasuta näitusepinda.

- Üks mentorkoolitus: Mall Vesilo, „Kehakatted jm tekstiilid uueks vanavanematelt päritud lapitöö nippide abil“
- Isemoodi Isetegijate loovustunnid lasteaedades koostöös Viimsi vallavalitsusega
- Käsitöö õpitoad Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsis
- Kose-Uuemõisa Külakeskuses toimusid vahvad kolmapäevaste meisterdamiste töötoad lastele ja täiskasvanutele
- Kosejõe Käsitöökooli kursused
- Rahvarõivaste tuulutamine Harjumaa Muuseumis
- Viimsi PÜ käsitööringide 2022. aasta eesmärk oli tutvustada vähem tuntud käsitööliike
- MTÜ Tuula Tuutuluse käsitöökursused
- MTÜ Vaarikas Vahukoorega korraldab suviseid laste meisterdamislaagreid, muudel koolivaheaegadel käsitööhommikuid, õhtusel ajal koolitusi täiskasvanutele
- Jõulu ja muude tähtpäevade teemalised käsitöö töötoad eri asutustes
- Keila piirkonna käsitöötajate kaks õppesõitu (seltsing „Mõtted mujal“): juuni alguses Rakvere kandis ja sügisel Heimtali muuseum ja püksipaikamise näitus

Harjumaal on toimunud mitmeid käsitööteemalisi näitusi:

- Kose-Uuemõisa Külakeskuses on aastaringne käsitöö „vaateaken“, kus pidevalt väljapanek vahetub
- Kose vallavalitsuse, Kose Kunstikooli ja Anija aiaseksi koostöö
- Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi näitus
- Näitus „VAHVA“ Keila Sotsiaalkeskuses
- käsitööliidu rändnäitus „Teel meistriks“ Keila Sotsiaalkeskuses
- Käsitööklubi Raudrohi käsitööde kolm näitust Keilas: Keila Sotsiaalkeskuses, Harju Maakonnaraamatukogus ja Keila Kultuurikeskuses
- Keila Kultuurikeskuses „Kallisvara“ – kudumid
- Laulasmaa rahvarõivakursuse lõputööde näitus Harju Maakonnaraamatukogus

- Kolme põlvkonna käsitööd: Leida Kaing, Reet Õunloo ja Katrin Äkke Harju Maakonnaraamatukogus
- Eve Selisaar „Saorid. 10 aastat“ Harju Maakonnaraamatukogus
- Piret Tiismaa „Tikandililled Läänemaa radadelt“ Harju Maakonnaraamatukogus
- Ohtu Külaseltsi korraldatud Ohtu Külapood detsembris – õhinapõhine ettevõtmine juba üheksandat aastat
- Ääsmäe Külaseltsi jõuluorg
- Laulasmaa suvelaat

2023. aasta tegevusplaan

- Põlvkondade pidu ja käsitöölaad suvel
- Käsitööklubi „Mõtted mujal“ õppesõit juunis
- Keila Linna 85 aasta juubeli näitused – kohalikud käsitöötegijad ja kunstnikud
- Ohtu Külapood detsembris

Tavapäraselt toimuvad aasta jooksul kohalikud näitused, käsitööpäevad ja laadad ning osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides. Kindlasti toimub kohtadel veel palju huvitavat, millest info praegu veel puudub.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, tel: 507 8055, e-post: piret.aavik@gmail.com
 Ravila tee 21, Ravila mõis, Kose vald 75101, Harjumaa
 Emtak kood: 94995

Seltsi tegevuse eesmärk on rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, koolituste, näituste, õpitubade ja õppereiside korraldamine.

2022. aasta tegevusaruanne

Käsitööliidu 2022. aasta teemaks oli pealekasy, mis sai ka meie seltsi peamiseks aasta suunaks meie traditsiooniliste ettevõtmiste ja ürituste kõrval. Korraldasime õpitubasid, näitusi ja võistlusi nagu eelnevatelgi aastatel, aga peamine rõhk oli seekord siiski noortel. Oleme aastaid teinud koostööd valla lasteaedade ja koolidega, et kaasata meie tegemistesse lapsi ja noori juba väga varasest east. Ainult nii tekib harjumus ja arusaam, et kunst ja käsitöö on igapäevase elu osa, millesse saavad kõik panustada, ja et traditsioonilised käsitööoskused on meie vaimse ja ainelise kultuuripärandi oluline osa.

Eriti suur heameel on selle üle, et saime sellel suvel korraldada hulgaliselt laste- ja noortelaagreid väga erinevate õpitubadega. Veelgi vahvam on, et ka poisid võtsid koos tüdrukutega osa kõikvõimalikest käsitöö-õpitubadest ja tegid nii mõneski ettevõtmises tüdrukutele n-ö silmad ette. Poiste kiituseks võib veel öelda seda, et kui neile teema meeldib, siis lähevad nad sellega kaasa ja pigem süvitsi kui pinnapealselt. Paraku on aga väga raske muuta aastatega kujunenud stereotüüpe ja arusaamu, et käsitöö on justkui rohkem tüdrukute ja naiste teema. Siiski võib öelda, et n-ö teosammul on midagi ka muutumas, nii mõneski koolis saavad tüdrukud käsitöötunnis valida puutöö ja poisid kudumise vms, kui nad seda soovivad. Aga muutused võtavad aega. Meie jätkame ka järgmisel aastal noortele laagrite ja ürituste korraldamisega, püüame korraldada noortele ka rohkem konkursse ja näitusi, sest loovtöodes on nad eriti andekad.

Tegevused:

Õpime õmblema ja kuduma (jaanuar–oktoober)

„Kose vald 30“ juubelinäitused: Kose valla lasteaedade näitused Kose Kultuurikeskuses (veebbruar)

„Kose vald 30“ juubelinäitused: Kose valla lasteaedade näitused Ravila Mõisas (märts-detsember)

„Kose vald 30“ juubelinäitused: Kose vald 30 – õue rändnäitus tahvlitel

Ravila keraamikapäevad (aprill)

Kunsti- ja käsitöölaagrid Ravila mõisas (juuni-august)

„Kose vald 30“ juubelinäitused Ravila mõisas: Kose valla fotokonkursi rändnäitus (juuni-dets)

Käsitöölaad Ravila mõisas (juuli)

„Käsitöökojad üle maa“ (oktoober)

Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) (oktoober)

Mardilaad Kose Kultuurikeskuses (november)

Jõululaad Ravila mõisas (detsember)

Suuremad projektid (aastaringised): „Õpime õmblema“, „Me ise ilu tegijad“

Koostööpartnerid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Kose Vallavalitsus, Kose valla raamatukogud, Kose valla koolid ja lasteaiad, Kose Kultuurikeskus, Ravila mõis, Meie toetajad: Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus, kohaliku omavalitsuse programm, Ravila mõis.

2023. aasta tegevusplaan

Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi juubelinäitused (jaanuar-oktoober): Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis, Kose raamatukogus, Ravila mõisas, Kose-Uuemõisa raamatukogus jm

„Kose vald 30“ juubelinäitused: kunstinäitus Ravila mõisas, Kose kultuurikeskuses (jaanuar-aprill)

Kose kunsti- ja käsitööpäevad: „Kose vald 30“ (jaanuar-märts)

„Maailme maailma paremaks“ II (veebruar-märts)

Kogukonna taaskasutuspäevad: vanast saab ilus uus (aprill)

Ravila keraamikapäevad (mai)

Kunsti- ja käsitöölaagrid Ravila mõisas (juuni-august)

Käsitöölaad Ravila mõisas (juuli)

„Käsitöökojad üle maa“ (oktoober)

Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) (oktoober)

Mardilaad Kose kultuurikeskuses (november)

Jõululaad Ravila mõisas (detsember)

Rahvakunsti Klubi

Tiia Ehvert, e-post: tiia.ehvert@hot.ee

Rahvakunsti Klubi MTÜ asutati 1989. aastal eesmärgiga õpetada nii tänapäevast kui ka etnograafilist käsitööd. Rahvakunsti Klubi Erakool Veerik on Eesti Vabariigis liige ja tegutseb alates 1. juulist 2016 täiskasvanute koolitajana majandustegevusteate nr 153299 alusel.

Aruandeaastal tegevusi ei toimunud ja hetkel ka 2021. aastaks plaane pole seatud.

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Margit Solo, tel: +372 5330 0849, e-post: ajalookamber@tuhala.ee Müüriääre, Tuhala küla, Kose vald

2022. aasta tegevusaruanne

Näitused, laadad, konkursid, koostöö:

1. Märtsis 2022 viisime läbi 6. puukäsitöökonkursi „Rööbits“. Konkursil osales 32 käsitöömeistrit kahes kategoorias: täiskasvanud ja noored.
2. Oktoobris 2022 korraldasime ja kureerisime 13 naispuutöömeistri näituse ERMi osalussaalil „Kiiged ja küünlalühtrid“.
3. Osalesime Tallinna keskaja päevadel, Mardilaadal ja ERMi laadal.
4. Tootearenduses oleme välja töötanud uusi tooteid: välja on kujunenud tihe koostöö Hollandi kunstnike-käsitöolistega.
5. Oleme teinud tihedat koostööd Kose vallavalitsuse ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga.

Õppetöö Kosejõe Käsitöökoolis:

1. Jätkus puukäsitöö kursuste tegevus. 2022 on avatud kolm kursust: täiskasvanutele tervikpuu ja laudnõukursus, noortele puukäsitöökursus.
2. Avatud ja sisustatud on tekstiilkäsitöö töökoda.
3. Septembris käivitus rahvarõivakooli Kose grupp, mis on saavutanud märkimisväärse populaarsuse osalejate seas.
4. Meie tegevusi on kajastanud ka „Maahommik“ saatelõikudega nii rahvarõivaku käsitöö kursusest.

Lahemaa Pärimuskoda

Liis Burk, tel: +372 5595 9817, e-post: parimuskoda@parimuskoda.ee
Uuri küla, Kuusalu vald, Harjumaa, www.parimuskoda.ee
Emtak kood: 85599

Lahemaa Pärimuskoda on juriidiliselt asutatud 2018. aasta alguses, kuid realselt toimunud Kuusalu vallas Uuri külas pikemalt. Lahemaa Pärimuskoda hoiab, viljeleb, edendab ja annab edasi meile omast kultuuripärandit läbi hoiakute, koolituste, sündmuste ja eluviiside.

2022. aasta tegevusaruanne

Jätkasime tegutsemist piirkonna käsitööedendamise vallas – toimis Kolga seltsimaja käsitööpesa ja kokku saadi erinevatel kursustel (viltimine, puutöö, ketramine, rookroonide tegemine). Aasta esimesel poolel olime aktiivsed ka Ukraina jaoks varjevõrke punudes ja piirkonnas uusi punumisgruppe koolitades.

Lahemaa pärimuskoja koduhoovis toimusid suve jooksul paljud külastused, käsitöökoolitused, pärimuspäevakud ning laudagaleriis oli esitletud nõeltehnik näitus, mis aasta alguses oli väljas ka Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis. Avatud talude päevade raames tegime koostööd Iisaka taluga ja meid külastas kahe päeva jooksul suur hulk inimesi. Suvel käis meil kaks praktikanti rahvusliku tekstiilkäsitöö erialalt. Samuti osalesime „1 ruutmeeter lina“ projektis ja korraldasime linapäeva ka Kolga seltsimajas. Peremees Roland lõpetas 3-aastase õpipoisiõppe Meelis Kihulase rahvusliku puutöö koolis ja osales oma töödega lõputööde näitusel Tallinnas ja Tartus.

Aasta suuremad korraldatud sündmused olid kindlasti jaanuaris Hõimumarss Kolga mõisas ja juunis rahvusvaheline Bushcrafti festival, mis nüüd toimus Viikingite külas Harjumaal. Mõlemal sündmusel oli heal tasemel käsitöömeistrite esitus ja töötoad ning oluline rõhk ka kultuuriprogrammil. Tagasivaates saab mõlemad sündmused lugeda hästi õnnestunuks, kuigi

osavõtjate hulk oli loodetust väiksem. Meie tugi on suur vabatahtlike hulk suursündmuste korraldamise juures, sest põhimeeskond on vaid neljaliikmeline. Oleme väga tänulikud Eesti Kultuurkapitali toetusele, ilma milleta need suursündmused ei oleks toimuda saanud. Suurte käsitöö- ja pärimusürituste korralduse juures on meie nõrkuseks asjaolu, et kõik meeskonnaliikmed panustavad vabatahtlikkuse alusel ning oma põhitöö ja pere kõrvalt. See muudab ettevalmistused ja kokkusaamised hüplikuks.

2023. aasta tegevusplaan

Jätkame käsitöötegevusi Kolga seltsimaja käsitööpesas ja teeme tööd selle ruumi kogukonnale omaseks saamiseks. Toimub mitmesuguseid töötubasid, käsitöökoolitusi ja sündmusi. Jätkame eri projektide raames aktiivset koostööd Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Viimast korda toimub Hõimumarss Kolga mõisas ja siit edasi planeerime ära jätta ka Bushcrafti festivali. Meeskond on väsinud.

Aasta suursündmused on avatud talude päevad juulikuus ja terve suve kestev näitus „Eesti pulm“ Eesti vabaõhumuuseumi Pulga talu rehealuses.

Peremees Roland jätkab selliõpet Meelis Kihulase rahvusliku puutöö koolis ja hakkab suuremat rõhku panema Põhja-Eesti piirkonna rahvusliku puutööõppe pikemaajalistele koolitustele.

HIUMAA

Paikkonnas tegutsevad

OÜ Hiiu Vill

OÜ Tuulepesa

OÜ Koosloome

OÜ Tahe

OÜ Heliivika

OÜ Ainult Ilusad Asjad

Galder OÜ

OÜ Salujussi Talu

OÜ Mo ja So

Triibuvineer

OÜ Hiiu Meistrite Koda

Desigri OÜ

Hiiumaa Käsitööselts

Nele Eller, tel: +372 516 6553, e-post: nele.eller@gmail.com, hiiukasitoo@gmail.com
Vabrikuväljak 2, Kärkla, Hiiumaa, 92411, www.hiiukasitoo.ee
Emtak kood: 94995

Selts on asutatud 1998. aastal. Eestvedajaid on 3, tegevustes aktiivselt osalejaid 30, liikmeid 134. Ühenduse tegevuse eesmärk on käsitöö kui omaette kunsti viljelemine ja propageerimine, kohalikust materjalidest tehtavate Hiiumaale omaste käsitöötoodete ideede otsimine ja kavandamine, Hiiumaale omaste käsitöötraditsioonide jätkamine, oma liikmetele igakülgse abi osutamine.

2022. aasta tegevusaruanne

Toimusid suvine käsitöö- ja omatoodangu laat, Kila-Kola laat ja üle mitme aasta ka talvine käsitöö- ja omatoodangu laat. Toimus pitsinäitus Meistrite Majas ja Hiiumaa kinnaste näitus Kärkla raamatukogus. Osalesime esimest korda Hiiumaa turismimessil ja tutvustasime Hiiumaa käsitööd Kärkla sõpruslinna Virolahti laadal. Osalesime Mardilaadal Saku Suurhallis.

Toimus Liis Luhamaa indigoga lõnga värvimise mentorkoolitus.

Kõige tähtsamaks sündmuseks võime lugeda üle mitme aasta taas toimunud talvist käsitöö- ja omatoodangu laata Kärkla kultuurikeskuses. Meie liikmed ja kohalik kogukond ootasid seda

väga. Laad toimus oma varasemas headuses ja nii müüjad kui ka laada külastajad olid väga rõõmsad.

Koostööpartnerid on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Hiiumaa vald, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus Tuuru, Kärdla Ühisgümnaasium, Hiiumaa käsitööõpetajad, Hiiumaa käsitööettevõtjad, külaseltsid, Hiiumaa sotsiaalkeskus jne.

Suurt rõõmu saame tunda selle üle, et kõik planeeritud sündmused said toimuda ja meie Meistrite Maja sai tänu maakütte sisse saamisele kasutuses olla ka esimest talve. Rõõmustame ka meie koroonaajal loodud tegusa e-poe üle ja saame edaspidi seda nüüd arendada ja täiustada. Liigume oma plaanide järgi jõudsalt edasi ja patt oleks millegi üle nuriseda.

2023. aasta tegevusplaan

Kõige olulisem on, et meie pikaajaliste traditsioonidega laudad saaksid toimuda ja Meistrite Maja saaks inimestele erinevateks tegevusteks avatud olla.

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Paikkonnas tegutsevad

Narva Klubi Käsitöö

Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, tel: 553 1658, e-post: olga.kublitskaja@gmail.com

MTÜ peamised tegevused: Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöö ja käsitöönduslike traditsioonide säilitamine; abi integreerimisel Eesti ühiskonda Eesti kultuuri ja rahvaloomingu tutvustamise kaudu; erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal; käsitöö ja käsitöönduse eri liikide propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklikest ja rahvusvahelistest näitustest osavõtmise kaudu; ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel; käsitöö ja käsitöönduse meisterlikkuse täiustamine, aga ka nende arengusuundade otsimine.

2022. aasta tegevusaruanne

Esile võiks tuua järgmised üritused:

- Pitsikonverents, Narva
- Näitus „Pitsi piiri peal“
- Narva pitsipäev Laste Loomemajas, ühised õpitoad käsitööõpetajatega teistest Eesti linnadest – Jõhvi, Pärnu, Peipsiveer, Sillamäe, Kohtla-Järve

Oktoobris toimus laager NLL Pitsikooli õpilastele. Laagri kavas oli sõit ERMi, temaatiline pitsiteemaline ekskursioon muuseumis, sõit Röpina muuseumisse, Setu muuseumisse, retk Narva muuseumisse ja Noortekeskusse, osalemine pitsiõpitubades jne.

Novembris oli laagri tegevuskavas sõit Peipsiveerde, tutvumaks Pepsi-äärsete külade eluoluga, ekskursioon Iisaku muuseumisse, Narva Kunstigaleriisse ja Kunstiresidentuuri, linna raamatukogu külastus ning osalemine erinevates õpitubades.

Narva käsitööklubi teeb koostööd Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga, Integratsiooni Sihtasutusega ja Eesti Pitsi Gildiga. Igal aastal võetakse osa rahvusvahelistest pitsifestivalidest Prantsusmaal, Itaalias ja teistes maades.

JÕGEVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Põltsamaa Käsitööselts
Katre Meistrikoda

Põltsamaa Käsitööselts

Anne Ütt, tel: 5561 2312, e-post: anneytt@hotmail.ee
Metsa 11, Põltsamaa 48106,
www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts Emtak kood: 94995

Põltsamaa Käsitööselts asutati 1999. aastal. Seltsi eesmärgiks oli ja on koguda, kaitsta ja edendada meie kodukandi rahva käsitööd ja selle traditsioone.

2022. aasta tegevusaruanne

Viimased aastad on olnud meie tegevuses üsna tagasihoidlikud. Mitmed meie aktiivsed liikmed on lahkunud manalateele või jäänud eemale kehva tervise tõttu. Loobusime aasta tagasi oma ruumidest lossihoovis. Olime olemas küll linna või lossihoovi suurematel üritustel. Toimusid mitmed töötoad nii külastusmängus „Unustatud mõisad“, Lossipäeval kui ka Lumekuningriigi päevadel nii kohalikele lastele kui ka ukraina lastele. Suvel oli lossis suurem näitus „Tule vaibale“.

Rohkem on hakatud jälgima, suhtlema ja infot küsima just käsitööseltsi lehe kaudu Facebookis (<https://www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts>). Abi on saanud nii rahvarõivakoolides õppijad kui ka Põltsamaa ehete meistriks saaja. Varsti on meil oma kohalik Põltsamaa preeside valmistaja!

Juba paar aastat on virtuaalses keskkonnas üleval Põltsamaa kihelkonna rahvuslike kirivööde näitus, mis aeg-ajalt täieneb. Vöökudujad olid tänulikud, et nüüd saab mustrid ja kirjeldused kätte kodust väljumata. Oleme kogunud materjali (fotod, mustrid ja mõned vööd) rohkem kui 40 Põltsamaa kihelkonna vöö kohta ja seda tuleb nüüd ka tutvustada.

Katre Meistrikoda

Katre Arula, tel: +372 551 3147, katre.arula@gmail.com
Põltsamaa Lossihoov, Lossi 1a Põltsamaa
www.katrearula.com, www.facebook.com/KatreMeistrikoda/
www.instagram.com/katre_arula_meistrikoda, www.etsy.com/shop/KatreArulaDesign
Emtak kood: 90031

Kesk-Eesti üks tähelepanuväärsemaid turismiobjekte, Põltsamaa loss, peidab endas palju põnevat, sealhulgas käsitöömeister-moelooja Katre Arula meistrikoda.

Katre Arula ei järgi suuri trende, tema bränd on omaette energiaga, pidevalt kasvav, arenev ning jätkusuutlik. Katré brändil on täiesti oma DNA, mis annab tema toodetele suure lisaväärtuse. Kõik Katré tooted on valmistatud Eestis, kasutamata toorikuid ja masstootmist – võite kindel olla, et kannate midagi väga erilist. Taaskasutus, vanade esemete uueks disainimine, jääkide kasutamine ning käsitööoskused on kõik aspektid, mida Katré enim disainitooteid luues hindab.

Katré bränd sai alguse kirest lapitöö vastu, lapitehnika on viinud teda oma autoritehnikate väljatöötamiseni: pikseltehnika, peidunööbitehnika ja vildiroosimine. Kõik nendes tehnikates

valminud tooted kannavad Tunnustatud Eesti Käsitöö märki. Katré on aastate jooksul teinud palju kõrgmoeesemeid, osalenud Tallinn Fashion Weekil ning Estonian Fashion Festivalil. Katre Meistrikoda on võtnud suuna ettevõtlusele, et aga käsitöö müügiga ellu jääda, tuleb olla aktiivne väga mitmel rindel.

2022. aasta tegevusaruanne

2022. aastal kutsuti Katre osalema OmaMoele, mille raames valmis lühifilm kollektsioonist „Hõbevillane“. Filmi režissöör oli Kadi Aare ning film on vaatamiseks väljas YouTube'i kanalis. Sama kollektsioon võitis Estonian Fashion Festivalil auhinna „ÕÖD Special Prize“. Ühtekokku osalesid Katre kollektsioonide mudelid neljal moešõul Narvas, Mustvees, Tallinnas ja Viljandis. Mustvees toimunud šõu koosnes ainult autoriloomingust ning tuli ettekandele Eesti Rahvamajade tunnusüritusel, kus oli pealtvaatajaid üle terve Eesti. Etenduse lavastas Karina Kirs.

2022. aasta oli väga tegus näituste aasta, toimus kuus isikunäitust ja osaleti kolmel ühisnäitusel. Kõige suurema mahuga oli näitus Kuremaa lossis, mis kandis pealkirja „Kogutud teosed“. Eksponeeritud olid mudelid viimaste aastate kollektsioonidest. Kõigil näitustel oli erinev kontseptsioon, näha sai mudeleid mannekeenidel ja moefotosid seintel. Näituste korraldamist toetas Katre Meistrikoda OÜ.

Jätkus koostöö ajakirjaga „Käsitöö“, kus intervjuu vormis sai räägitud käsitöö müümise võimalustest. Kohaliku raadio toimetajad, Põltsamaa noored, kutsusid oma tegemistest rääkima. Intervjuu läks eetrisse suvel, mis on ka veebis kuulatav. Samuti jätkus koostöö koolidega, Katre Meistrikoda külastatakse õppereiside käigus.

Pidev töö käib uute toodete arendamise ja müügiga, loomisel on uus koduleht ja e-pood. Novembris osaleti Mardilaadal Saku Suurhallis, kus anti üle ka märk „Tunnustatud Eesti Käsitöö“ vildiroositud toodetele.

Argipäevane töö- ja loomeprotsess saavad teoks Katre Meistrikodas Põltsamaa lossihoovis, mis igapäevaselt on külastajatele avatud suvekuudel, teistel aegadel kokkuleppel. 24/7 on avatud koduleht www.katrearula.com.

Oli uute põnevate väljakutsete aasta! Oli hullumeelselt töökas aasta!

2023. aasta tegevusplaan

2023. aastal on Katré brändi inimestel suured juubelid ja sel puhul korraldame Põltsamaa lossihoovis suurejoonelise moešõu. Saab näha täiesti uut loomingut, aga ka parimaid palu viimaste aastate töödest. Etendus saab teoks koostöös Põltsamaa Kultuurikeskuse ja Põltsamaa Lossiga, lavastaja Karina Kirs.

JÄRVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

OÜ Kangaspuu
Saara Kirjastus

Alpaka Wile Farm
Türi Käsitöötuba

Kesk-Eesti Käsitööselts

Imbi Karu, tel: +372 5695 6639, e-post: imbi.karu@mail.ee
Emtak kood: 94995

Asutatud 2002. aastal. Kolmeliikmelisse juhatusse kuuluvad Reet Meimre, Silvia Aarmaa ja Imbi Karu.

Eesmärk on ühistegevuse kaudu hoida alles eesti rahvusliku käsitöö traditsioone, kaasata rohkem huvilisi ja õpetada inimesi hindama kvaliteetset käsitööd. Õpitubades ja õppereisidel osaleb tavaliselt 10–15 osalejat. Aktiivseid liikmeid on kümnekond.

2022. aasta tegevusaruanne

2022. aastal korraldasime neli õppepäeva ja kaks näitust. Väga suur huvi oli indigosinisega lõnga värvimise vastu õpetaja Liis Luhamaa juhendamisel. Selle tulemusena panime Türi linna kohvikute päeval välja ka näituse kudumitest, mille lõng oli õppepäeval värvitud. Üheks väga õnnestunud õppereisiks ja ühtlasi ka õppepäevaks kujunes Järvakandis klaasimuuseumis ja õpitoas käimine. Selle päeva tulemusel valmis mitu ilusat klaasvaasi ja kaussi, tänuks oli osalejate rahulolu õppereisist.

Suur õnnestumine oli ka Kesk-Eesti Käsitööseltsi juubelinäitus Türi raamatukogus. Seal panime välja seltsi liikmete poolt 20 aasta jooksul õppepäevade tulemusena valminud tööd. Välja oli pandud väga erinevaid tehnikaid ja materjale alates kudumitest, rahvariietest kuni keraamika ja klaasini. Külastajatelt saime suure kiituse osaliseks.

Meie kõige lähemad koostööpartnerid on eelloetletud ettevõtted ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.

Võime lugeda aasta kordaläinuks.

2023. aasta tegevusplaan

2023. aastal plaanime oma tegevusi jätkata. Plaan on korraldada jälle õppepäevi – seekord on soov õppida kosenilliga lõnga värvimist ja selle tulemusel panna välja näitus. Korraldame õppereisid Järvakanti ja Haapsalu sallipäevale.

KIHNU

Paikkonnas tegutsevad

Metsamaa pärimustalu	Kihnu Muuseumi pood
Anneli Martson FIE	Lohu käsitööpood
Kihnu Craft OÜ	Kihnu Pood
Kihnu Puukoi OÜ	Mõnu käsitöötal
Kihnu Manufaktuur OÜ	Kihnu Njaputüe Püed
Pärnamäe talu OÜ	Merebutiik
Rooslaiu talu OÜ	Pärna ja Pärnamäe talu
Saarde talu OÜ	Rooslaiu talu
Urga OÜ	Kihnu sadama turg
Kaerametsa Puukoda	Kihnu tuletorni käsitööpood

Kihnu Muuseum

Maie Aav, tel: 5818 8094, e-post: maie.aav@gmail.com
Linaküla

Ametlikult registreeritud ühendusi ei ole. Muuseumi korraldusel toimuvad näitused ja koolitused muuseumis, SA Kihnu Kultuuriruumi korraldusel kudumisfestival Metsamaa pärimustalus. Väikesi käsitöö õpitube korraldab enamik kodumajutuse pakkujatest.

2022. aasta tegevusaruanne

Ettevõtmised: erinevad käsitöö-õpitoad toimusid muuseumis, Metsamaal, majutuskohtades. V kudumisfestival Metsamaa pärimustalus toimus jälle koos välismaa külalistega. Muuseumis toimus kevadperioodil enne suvehooaega pikk käiste ja tanude tegemise koolitus. Sügisperioodil alustasime niplispitsi koolitusega, mis jätkub 2023. aastal. Kihnu muuseumikuuris toimuvad erinevad töötoad: saunaviha, pastelde, paelte tegemine jm. Koostöö: Kihnu käsitöömeistrid, Metsamaa pärimustalu, Kihnu kool, Mõnu käsitöötal

Suur kergendus on koroonapandeemia raugemisest, mis lasi saarele tulla paljudel külalistel. Nende seas oli käsitööhuvilisi, kellele oma oskusi edasi õpetada. Samas ei julgenud Kihnu vanema generatsiooni naised veel väga vabalt võõrastega suhelda ega neid õpetama tulla, kartes endiselt nakkust. Käsitööste tehti läinud aastast rohkem, sest välismaalasi oli rohkem. Ühised käsitööüritused olid jälle suurema rahvahulgaga.

Sügisel külastas Kihnut käsitööliit – ettevõtluspäev toimus Kihnus.

Aasta käsitööettevõtjaks sai kihnlanna Elly Karjam kui silmuskudumise propageerija ja Kihnu troi meister.

Pärast kahte koroonaaastat sai jälle osaleda Mardilaadal Saku Suurhallis.

2023. aasta tegevusplaan

Muuseumis toimub igal esmaspäeval pulgapitsi tegemine, kord kuus neljapäeval ühine käsitööõhtu ehk ülalistumine.

Ootame rohkem käsitööhuvilisi mujalt, et neile pakkuda töötube ja koolitusi.

Muuseumiööl mai teisel laupäeval avame näituse „Kihnlaste tänavatalvised näputööd“.

Jätkub kudumisfestivali traditsioon.

Pikime käsitööteemat erinevatesse suveüritustesse.

Tahame pakkuda käsitööturunduse koolitust kihnlastele.

SA Kihnu Kultuuriruum koostöös muuseumi ja kooliga hakkab koostama

Kihnu käsitööpikukooliõpilastele.

Muuseum asub koostama Kihnu pulgapitsi käsiraamatut.

LÄÄNEMAA

Paikkonnas tegutsevad

Haapsalu Käsitööselts

Haapsalu Käsitööselts

Mirje Sims, tel: 516 0445, e-post: mirje@haapsalusall.ee,
info@haapsalusall.ee Karja 25, Haapsalu

2022. aasta tegevusaruanne

2022. aastal toimusid muudatused seltsi juhatuses. Juhatuse liikmeteks on Mirje Sims, Kaidi-Kätlyn Reimann, Evelin Rukin, Vaima Valk ja Merle Saulep. Seltsi liikmete arv on püsinud stabiilsena mitu aastat, jäädes 65 liikme kanti. Lisandunud on uusi ja noori tegijaid, kahjuks on ka esinenud lahkumisi just nn vana kaardiväe osas. Meiega on liitunud, küll veel mitte liikmestaatusesse, kolm särtsakat ja positiivset Ukrainast pärit noort naist.

Haapsalu Pitsikeskuses, mis on olnud meie seltsi hoida ja majandada, toimus aasta jooksul kümme näitust, lisaks on alati avatud nn püsiekspositsioon ehk pitsimuseum.

Näitustest loeme üheks huvitavamaks „Saja soki sadu“, mis oli veebruaris kõigile avatud.

Sokikudujaid oli palju ning sellest said paljud tõuke taas sokke kuduma hakata, vahelduseks pitsrätikutele (vt <https://www.haapsalusall.ee/saja-soki-sadu/>).

Võõrustasime gruppe ja üksikisikuid, olime valmis ka väljaspool lahtiolekuaega külastajaid vastu võtma. Enamik meie külalistest olid Eestist, aga võõrustasime ka gruppe Ameerikast ja Euroopast.

Igal teispäeval kogunesid seltsiliikmed pitsikeskusesse, et seal ühiselt kududa, plaane teha või koolitustel osaleda. Muu hulgas kudusime meiegi Haapsalu sõpruslinnale Umanile Ukrainasse villaseid sokke.

Osalesime käsitööliidu üle-eestilistel käsitööpäevadel Valgas, sest need üritused on meie seltsi traditsiooniks.

Aasta suursündmus meie seltsile on alati Haapsalu pitsipäev. 2022. aastal toimus see kümnendat korda ja õnnestus täielikult. Asukohaks oli promenaad, ilm soosis meid ning pitsipidu oli meeleolukas. Vt lähemalt: <https://www.haapsalusall.ee/haapsalu-11-pitsipaev-promenaadi-tantsupaviljonis/>.

Juulis külastas pitsikeskust pr Sirje Karis oma abikaasaga. Traditsiooniliselt kingib käsitööselts presidendiprouadele nendenimelise sallimustriga salli, nii ka sel korral. (Vt <https://www.haapsalusall.ee/proua-sirje-karisele-nimelise-mustriga-haapsalu-salli-kinkimine/>)

Novembris osalesime Mardilaadal Saku Suurhallis ning sinna viis külastajaid Haapsalust ka meie poolt tellitud laadabuss. Jäime laadaga väga rahule, sest sõpru on alati tore näha.

2022. aasta novembris tähistas selts oma 30 aastapäeva. Asusime taas uuele ringile, täis tahtejõudu ja naiste soovi oma kultuuripärandit hoida.

Detsembrisse jäi aastalõpu peo kõrvale ka mentorkoolitus, kus õpiti loovtöökimist.

Jätakuvalt väga head koostööpartnerid on käsitööliit ja Haapsalu Linnavalitsus.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Paikkonnas tegutsevad

Aale OÜ	Käsitöö müügikoht Tapa bussijaamas
Viru Käsitöö Salong	Lõnga Liisu käsitöö kauplus – töötuba
MTÜ Loometöö	Pajustis
MTÜ Huviselts Elujoon	Ülle Baumani kauplus-õmblustöökoda
Muuga Maanaiste Selts	Linavabrik Liliina vabrikupood
Jäneda Külaelau Arendamise Selts	Käsitööpood Hea Hoog – erivajadustega
Tamsalu käsitööring	inimeste valmistatud käsitöö Renate
Tapa käsitööring	Kunstisalong
Kadrina käsitööring	Mirelle Käsitöö kauplus Vaala keskuses
Kadrina Maanaiste Selts	Kakuvälja Käsitöökamber Haljala vallas
Pensionäride ühendus Kõrvelill Jänedal ja	Rakvere linnuse hooajaline suveniiripood
Seniorid Tapal	Sagadi mõisa muuseumipood
Jäneda keraamikaring	Rakvere Loovuskeskus Võsu
Marit Käsitöö	Kunstikuur, hooajaline
Täpiline Tuba	Pillart kunst ja käsitöö
Joller Grupi hooajaline kauplus	Tamsalu käsitööpood
Sagadi mõisas	Eepo Eesti Portselani tehasepood Pajustis
Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline	Vello Lillemets
kauplus KMOORi Keraamikagalerii-koda	Spets HS OÜ Tudu Käsitöötare-muuseum
Haljala vallas	Viru-Nigula käsitööring Lehtse
Lahemaa Käsitöökoda	Käsitööseltsing
Käravete käsitööring	Käsmu käsitööring
Ambla käsitööring	Moe külaselts
Ardu kangakudujad	

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts MTÜ

Kersti Loite, tel: 514 3795, kerstiloite@hotmail.com

Pikk 16, Rakvere 44307

Emtak kood: 9499

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitööliikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

2022. aasta tegevusaruanne

Põhitähelepanu 2022. aastal kulus rahvarõivaste valmistamise koolituse edukale lõpetamisele, mis oli seoses koroonapandeemiaga edasi lükkunud terve aasta. Virumaa rahvarõivakooli pidulik lõpetamine koos valminud rõivaste esitlusega toimus Rakvere Linnavalitsuse valges saalis 23. aprillil. Valminud komplektidest andsime koostöös Saara Kirjastusega välja rahvarõivaste kalendri 2023 „Pärandit hoides“, kus lisaks kaunite piltidega kalendaariumile jagame informatsiooni, tööjooniseid ja mustriskeeme. Juulis korraldasime nädalase käsitöökursuse Soome käsitööhuvilistele, mis osutus nii populaarseks, et seda soovitakse korrata ka järgmisel aastal. Traditsioonilise mentorkoolituse viisime läbi novembris, kus meisterdasime Urmas Veersalu juhendamisel rookroone.

Kahjutundega peame märkima, et 2022. aastal lõpetasid tegevuse Liliina OÜ koos firma kauplusega ja Pillarti kunsti- ja käsitööpood.

Koostööpartnerid: SA Virumaa Muuseumid, Rakvere Kultuurikeskus, Rahvakultuuri Keskus, Rakvere Linnavalitsus, Saara Kirjastus, Rakvere Loovuskeskus jt.

2023. aasta tegevusplaan

Juulis korraldame taas nädalase käsitöökoolituse Soome käsitööhuvilistele. Jälgime majanduslikku olukorda ning püüame taastada traditsioonilised tegevused. Plaanime osa võtta käsitööliidu korraldatavatest ettevõtmistest. Endiselt on päevakorras mõne rahvusvahelise käsitöömessi külastamine.

MTÜ Loometöö

Luule Nurga, tel: 528 7107, e-post: luulekodu@gmail.com
Jäneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa, <https://rahvariided.eu>

MTÜ Loometöö on moodustatud 30. märtsil 2006. Rahvusliku käsitöö koolitusi on Jänedal toimunud alates 2003. aastast koostöös Rahvakultuuri Keskusega. Eesmärk on kaitsta ja propageerida rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

2022. aasta tegevusaruanne

- Lõpetasime ühe raskesti läbitava õppetsükli rahvariiete valmistajatele. Alustasime uut perioodi uue, üle aegade suurema koosseisuga. Septembris alustanud õppegrupp on õppekava takistusteta läbinud. Rahvariiete teemal oli nõuandekoja nõustajatele palju küsimusi. Nõustajad olid Jäneda suurürituste aegadel rahvale kättesaadavad Käsitöökeskuse töötubades. Täiendavalt tegime soovijatele rahvariidevööde ja -paelte juhendamise päeva.
- Niplispitsi klubi käis koos kord kuus. Klubi koosseis on vähenenud, aga rahvariiete valmistajate uuest õppegrupist tuleb juurde neid, kes soovivad ise valmistada oma kostüümile niplispitsi. Niplispitsi tegijatele antakse nõu ka interneti kaudu.
- Näitus Jäneda raamatukogus juunist kuni 31. augustini oli komplekteeritud rahvarõivakooli lõpetajate kostüümidest. Niplispitsi klubi korraldas teemanäitusi jõulude ja lihavõttepühade ajal.
- Tegevused toimusid koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega ja Jäneda Mõis OÜga.

2023. aasta tegevusplaan

- Jätkame tööd 2022. aasta septembris alustatud rahvariiete valmistajate õppegrupiga, mis kestab 2024. aasta kevadeni.
- 2023. aastal plaanime üles panna individuaalnäituse Agnes Naaritsa töödest Jäneda raamatukogus meile reserveeritud ajal maist kuni 31. augustini.
- Jätkame niplispitsi klubi tegevusi.
- Vajadusel anname nõu rahvariiete teemadel igal viisil.
- Jäneda suurürituste aegadel korraldame käsitöö-õpitubasid.

MUHU

Paikkonnas tegutsevad

FIE Janne Kommel

FIE Piret Lember

Jüri-Jaani Talustuudio

Männiku Käsitöötuba

MTÜ MUHUinSEA

OÜ Nett Tikand

FIE Velli Saabas

Portselaniaed OÜ

Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, tel: 517 7340, e-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond, 94701, www.oadeed.ee

Emtak kood: 94995

Asutatud aastal 1996. Meie seltsis on 27 aktiivset liiget, projektidest ja koolitustest võtavad osa ka teemast huvitatud kogukonnaliikmed. Meie peamised eesmärgid on rahvusliku käsitöö, eriti Muhus ajalooliselt viljeletud käsitöövaldkondade ja -võtete elujõulisena hoidmine, erinevate kursuste, käsitöönäituste, õpitubade korraldamine, kogukondlik ja heategevus, koostöö kohalike eakate käsitöömeistritega, järelkasvu koolitamine.

2022. aasta tegevusaruanne

Tähtsamad sündmused:

Jätkus vattide tegemine Kultuurkapitali projekti raames Alliki Oidekivi juhendamisel. Seltsiliste kokkusaamised toimusid üle nädala: õpitoad „Seltsiliselt seltsilisele“, sünnipäevade tähistamine, heategevuslikud ja sponsormeened valla üritustele ja spordivõistlustele, koosolekud, mais üldkoosolek.

Korraldasime käsitöömüüki, kohvikut ja loteriid Muhu valla kevad- ja sügislaadal, käsitööpood oli avatud jüripäevast mihklipäevani, detsembris jõulumüük seltsi ruumis kümme päeva. Osalesime ka XXVI Mardilaadal Saku Suurhallis. Veebruaris käisime käsitööliidu volikogul.

Mais toimus tootefoto tegemise koolitus, mida viisid läbi seltsilised Gea Promet ja Triinu Traumann.

Juuli alguses toimunud Muhu päevade raames panime seltsi ruumi üles näituse.

23.–24. juulil toimunud Muhu lambafestivalil korraldasime õpitube: viltimine (Stive Valdmets), rahvuslike paelte punumine (Ülle Kuusk), kudumine (Asta Sepp).

Seltsilistega võtsime augustis ette GoodKaarma seebikoja külastuse koos õpitoaga ning portselanimaalimise, viimast juhendas seltsi liige Tiina Oks.

Toimus seltsi traditsiooniline õppereis, seekord 2.–4. septembrini Lõuna-Lätimaale.

Jõulupärgi punusime juba novembri lõpus, juhendas seltsiline Marju Rannala.

Detsembris tegime heategevuslikke kingitusi Muhu Hooldekodule ja pidasime seltsi jõulupidu.

Meistrikojad ja koolitused:

20.–21. august – vokkide korrastamise mentorkoolitus Juulika Roosi juhendamisel

15. oktoober – „Käsitöökojad üle maa“ – linapäev

Juba kuuendat aastat jätkub projekt „Muhu naine oo kut lill“, mille raames on valminud erinevad rahvariidekomponendid. 2.–10. juulil korraldasime Muhu päevade raames seltsi ruumis näituse „Muhu naine oo kut lill“. Näitusel olid välja pandud projekti eri etappide

käigus valminud esemed: põlled, tanud, pätid, seelikud. Vaadata sai ka tehnoloogiate näidiseid ning eri valmimisetappides poolikuid töid.

Kuna 2022. aasta oli käsitöoliidu poolt kuulutatud PEALEKASVU aastaks, otsustasime sellega seoses lisada näitusele õpilastööde nurga: tüdrukutelt tikandeid ning poistelt valik puu- ja metallitöid. Näitus oli menukas ning inspireeriv ja küllastajaid palju. Aasta lõpus korraldasime valminud vattidest virtuaalnäituse veebis.

Koostööpartnerid: Muhu Muuseum, Muhu Vallavalitsus, Muhu Hooldekodu, Muhu Liha ja Muhu Puidukoda.

Endiselt korraldasime töötube ja koolitusi nii muhulastele kui ka külalistele. Huvi seltsi tegemiste vastu oli jätkuvalt suur. Üle nädala saime kokku, meie üritustel osales palju huvilisi. Liitus ka uusi seltsilisi, nende arv kasvas aasta jooksul 27ni.

Jätkasime projekti raames Muhu naise vati kudumise ja detailide heegeldamise ning tikkimisega. Koostöö valla asutustega on kujunenud traditsiooniks, samuti iga-aastane seltsi käsitööauhinna väljaandmine parimate käsitöölise tunnistamiseks.

Viis kuud aastas avatud seltsi käsitööpood Liival nõudis igapäevast tegelemist ja müüjate kohalolu. Kauplus oli hea väljund meistritele oma toodangu tutvustamiseks ning turustamiseks, samuti võimalus seltsile tegevuse jaoks raha teenida.

Selgi aastal korraldasime koolitusi ja esitlusi, mitmeid neist koostöös Muhu asutuste ja ettevõtjatega. Käsitöoliidu abiga korraldatud mentorkoolitus pakkus suurt huvi ja osalejaid jätkus. Aastaga võib rahule jääda.

2023. aasta tegevusplaan

Püüame aasta läbi regulaarselt koos käia ja viia läbi iganädalasi õpitube. Plaanis on:

- rahvariiete valmistamise projekti „Muhu naene oo kut lill“ VI etapi lõpetamine, st viimaste puuduvate rahvariidekomponentide (Muhu naise kootud vatt, sukad, pluus, pruuditanu jne) valmistamine ja VII etapiga jätkamine;
- Käsitöoliidu poolt välja pakutud mentorkoolituste läbiviimine, väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks, oma liikmete vahel kogemuste vahetamine;
- suvel seltsi käsitööpoodes müügi korraldamine ja projekti raames talvistes käsitöötubades valminud Muhu naise rahvariiete näituse korraldamine.
- sügisperioodil mihkclipäevalaat, iganädalased õpitoad, rahvariiete valmistamise projekti jätkumine, mardilaat Saku Suurhallis. Sügishooajal on plaanis jätkata ka õpitubade korraldamisega. Jõulukuul traditsiooniline kingituste valmistamine Muhu Hooldekodu elanikele; käsitöönäitus- jõulumüük ning seltsi jõulupidu.

PÕLVAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Põlva Käsitööklubi

Põlva Käsitööklubi

Merike Verev, e-post: merikeverev@gmail.com

Klubi loodi 1993. aastal eesmärgiga hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noortele. Klubisse kuuluvad käsitööharrastajad. Käsitööklubi tegevus on mitmesuunaline: korraldada käsitöö-õpitubasid ja anda kõikide käsitöö liikide konsultatsioone.

2022. aasta tegevusaruanne

Eesmärgiks on igapäevaelu mitmekesistamine ühistegevuse kaudu ning erinevate käsitöötehnikate õppimine. Aastat alustasime õmblemisega. Õmblesime erinevaid poekotte ja pajalappe, heegeldasime trikoopaelast korvikesi, tegime tutvust nahamaailmaga, tikkisime niidigraafikas kaarte. Kevadhooaja lõpetasime näitusega. Sügishooaega alustasime taaskasutusega. Osalesime taaskasutuslaupäeval õpitooga ja näitusega. Ühinesime üleskutsega, kudasime Ukrainasse villaseid sokke. Aasta lõpetuse eel õmblesime jõululinikuid ja meisterdasime küünlakaarte.

Vahetasime kogemusi vallas tegutsevate teiste käsitööseltsingute ja ringidega.

2023. aasta tegevusplaan

2023. aastal toimetame tasapisi edasi. Püüame korraldada ühiseid õpitube noortega, osaleda vabariiklikul käsitööpäeval ja ülevallalistel üritustel. Teeme ettevalmistusi klubi 30. aastapäevaks.

PÄRNUMAA

Paikkonnas tegutsevad

MTÜ Maarja-Magdaleena Gild
MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus
Pärnu Pitsistuudio
Lihula Lilltikandi Selts Varbla
Rahvamaja käsitööring
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna
Pärlikoda
Külaselts Iris
MTÜ Lüster
Paikuse Huvikool
MTÜ Pärnu Rakenduskunsti
Ühing Eddi Leet, Potitehas OÜ
Raina Subi, Aniar OÜ
Endla Murd Stuudio OÜ
Stella Laur, Artbeat OÜ
Kati Koppel, MTÜ Meie Muster
Mare Pernik, Vaibapesa OÜ
Liis Luhamaa, Ehtsad Värvivid OÜ
Helle Tõlp, Ceramic Point OÜ
Kadri Rebane
Kadi Paasik, Paasik Design OÜ
Kati ja Helje Vaas, Vaas & Vaas OÜ
FIE Ene Riso
Leili Kokk, Leili Klaasikoda OÜ

Karin Susi, Karini Paberikoda OÜ
Jane Nikolai, Hetkese OÜ
Merle Nisuma, Nisuma Studio OÜ
Margit Dravniece, MargitCraft OÜ
Agni Laats, Lihula Õpikoda OÜ
FIE Ilme Figol
Lõuna-Läänemaa Käsitööühing MTÜ
Anu Randmaa, Teopaik OÜ
Kristi Tuhkru-Tamm, OÜ Etskae
Marvi Volmeri Rahvariiete
Konsultatsioonituba Margus
Rebane
Eve Varik
FIE Signe Taremaa
OÜ Yarila
Ahti Tedremäe, EtnoArt OÜ, Thormani
sepikoda
Kaja Varmison, Alpakafarm OÜ
Julika Roos, Lammas Linnas Villastuudio
Vally Selberg, Rummu Talu OÜ FIE
Maire Bristol
Ursula Mängel, Riided Selga OÜ
Aita Tammekivi, Tammeli OÜ

Maarja-Magdaleena Gild

Tel: 5887 2790, e-post: info@maarjamagdaleenagild.ee,
Uus 5, Pärnu, www.maarjamagdaleenagild.ee, FB Maarja-Magdaleena
Gild Emtak kood: 9329

Maarja-Magdaleena Gildis (asutatud 2007) tegutseb 19 erinevat loomekoda (käsitöö, kunst, muusika, toit) ning Eesti käsitööd ja disaini müüv Gildi pood.

Eesmärk on aasta ringi toimiva rakenduskunstnike ja käsitöölisi ühendava oskusteabe- ja loomekeskuse käimashoidmine ning igakülgne arendamine, kaasaegse ja heal tasemel töökeskkonna loomine ühenduse liikmetele, kursuste, koolituste, näituste korraldamine ning loome- ja kultuuriturismi arendamine.

2022. aasta tegevusaruanne

5.–6. augustil toimusid Maarja-Magdaleena Gildi korraldatud Pärnu XXV gildipäevad, mis tõid kahe tore päeva jooksul Pärnu vanalinna käsitöö- ja kunstilaada, kontserdid ja õpitoad. Sel aastal oli gildipäevade teemaks „Sepad“ – näha sai seppade meisterlikkust ja osaleda seppistamise töötubades.

Toimusid kunsti- ja loomeringid koolinoortele ja kursused täiskasvanutele, samuti nädalavahetuste ja koolivaheaegade avatud töötoad.

Gildi jõuluprogrammis „Jõulud täis maagiat ja meisterdamist“ sai näha Richard Samarüütli mustkunstisõud ja osaleda töötubades, kaheksa korda toimunud etendusel ja töötubades osales 350 last Pärnu linna ja maakonna koolidest.

Suurt valikut töötubasid pakkusid gildi meistrid ürituse „Käsitöökojad üle maa“

toimused minivitraaži, vaseliste, nõelviltsimise, köitmise ja nukuvalmistamise töötoad. Septembris sai osaleda Airi Gailiti seentega värvimise mentorkoolitusel. Gildi meistreid ja nende toodangut võis näha suve algust tähistaval „Tere, Pärnu Suvi 2022“, Põhja-Liivimaa festivalil, Pärnu hansalaadal, Viljandi folgil, Keskaja Päevadel, Augustiunetusel ja Mardilaadal. Maarja-Magdaleena Gildi olulisemateks koostööpartneriteks olid Pärnu linnavalitsus, Pärnu suhtlusklubi, MTÜ Pärnumaa Vabaihenduste Ümarlaud ja SA Pärnumaa Arenduskeskus, Pärnu Muuseum, Pernova Loodusmaja ja Pärnu fotoklubi.

2022. aasta oli Maarja-Magdaleena Gildi jaoks edukas. Gildi maja külastatavus on võrreldes 2020. ja 2021. aastaga tõusnud. Ühing ei ole elevate keeruliste aastate kiuste kaotanud liikmeid. Gildi majas toimusid mitmed koolitused ja kursused ning koolinoorte kunsti- ja loomering. Gildipäevad olid menud ja jõuluprogramm sai suure huvi osaliseks.

2023. aasta tegevusplaan

2023. aastal jätkame üldjoontes samade tegevustega. Sügisel alustab kunsti- ja loomering täiskasvanutele, mis toimib sarnaselt koolinoorte omaga, läbi aasta vahetuvad ringi juhendajad ja nii saavad osalejad õppida tundma erinevaid materjale ja tehnikaid. 2023. aastal toimuvad gildipäevad on järjekorras XXVI ja selle aasta teemaks on „Puu“ – tõstame fookusesse käsitöömeistrid, kes kasutavad oma loomingus puitu.

Pärnu Pitsistuudio (MTÜ Tulilind)

Birgit Pere-Päästel, tel: 507 6571, e-post: birgit.pere@gmail.com
Roheline 1b, Pärnu
Emtak kood: 94995

Pärnu Pitsistuudio loodi 2000. aasta sügisel Eeva Taltsi poolt, esimene kokkusaamine oli 19. novembril 2000. Koos käime Pärnu Rahvaulikooli Nooruse majas oktoobrist maini. Tunnid toimuvad üle nädala. Põhiline suunitlus on olnud Eesti rahvuslikud pitsid, kuid alati võtame vastu ka uusi väljakutseid ning õpime teiste riikide rahvuspitse ja tehnikaid.

2022. aasta tegevusaruanne

1. Iganädalane koostöö oktoobrist kuni maini
2. Osavõtt käsitööpäevadest Valgamaal, mais
3. Osalemine ülemaailmsel pitsipäeval, 26. juuni (veebi vahendusel)
4. Osalemine Mardilaadal – töötuba, november
5. Tegevused, mis seotud igapäevase pitsiringi tööde ja huvidega

Koostöö toimub MTÜ Eesti Niplispitsi Seltsiga, piirkondlike niplispitsi ühendustega ja Tõstamaa Käsitöökeskusega.

Sügisest 2022 lisandus kolm uut algajat. Aastatega on tekkinud suurem huvi niplispitsi vastu, seoses rahvariiete valmistamisega.

2023. aasta tegevusplaan

Tekkimas on kontakt Kihnuga, nende niplispitsihuvilistega. Loodame koostööle, mis rahuldab mõlemad pooled.

Anu Randmaa, tel; 5668 2283, e-post: tkkasitoo@gmail.com

Varbla mnt 24, Tõstamaa, Pärnu linn, 88101

<https://tostamaa.wixsite.com/kasitoo>, Facebookis: Tõstamaa Käsitöökeskus,

I @ tostamaafolkartcentre

Emtak kood: 94995

2022. aasta tegevusaruanne

Ringitegevus: käsitöö- ja keraamikaringid täiskasvanutele aasta ringi kaks korda nädalas.

Pärnumaa rahvarõivakool 2020–2022, käsitööpoe tegevus, näitused, töötoad. 2022.

aastat võib pidada näituste aastaks, sest panime välja kuus näitust. Suuremad sündmused:

- Vedasime Pärnumaa rahvarõiva nõuandekojaga ühist projekti, mille käigus valmis trükis „Pärnumaa kihelkondade põlled“. 10. märtsil toimus Pärnu Muuseumis trükise esitlus.
- 27.12.2022–16.01.2023 on rahvakunstigaleriis Tallinnas (Pikk 22) üleval samateemaline näitus.
- 2021/2022. õppeaastal olime Birgit Pere juhendamisel õppinud valmistama niplispitsi. Valminud tööde näitus oli suvel avatud Tõstamaa mõisas.
- Tõstamaa mõisas sai kooli aastapäevaks üles ka käsitöökeskuses tegutsevate Pärnu Kunstide Kooli käsitöö- ja keraamikaringide õpilaste tööde ülevaatenäitus.
- Tõstamaa Käsitöö Poe galeriis oli kaks pärandvara näitust: esimesel poolaastal koduloo uurija Mari Lühiste pärandvara näitus ja teisel poolaastal Mariann Kolju pärandvara näitus.
- Augustis oli Kaarmanni poe aknal meie näitus Lillelised sitsijakid ja linased kleidid.
- Osalesime Tõstamaa osavallapäevade kohvikuteketis.
- 4. juunil lõpetas Pärnumaa rahvarõivakool. Esitlus toimus Pärnus, Koidula Muuseumi aias. Valminud rõivakomplektid on näha veebilehel „Eesti rahvarõivad“.
- 7.–9. juulil toimus koostöös Tõstamaa Rahvamajaga pärandkultuuri festival „Tõstamaa õhetus 2“ ja 11. detsembril käsitööpoe hoovil meie ühine jõululaat.
- Novembris algas käsitööpoe majas LEADER-toetuse abil näitusesaali-õppeklassi renoveerimine.
- Toetust sai IV Pärnumaa rahvarõivakooli projekt

Koostööd teeme: käsitööliit, Pärnu Lahe Partnerluskogu, SA Pärnumaa Turism, SA

Pärnu Muuseum, Pärnu Kunstide Kool, MTÜ Rahvarõivas, Tõstamaa Rahvamaja

2023. aasta tegevusplaan

Käesoleval aastal jätkame oma seniseid tegevusi, kevadeks peaks valmima meie näitusesaali-õppeklass, kus on kavas korraldada järjekordne koduse pärandvara näitus Kidise külast ning pidada käsitöökohvikut.

Veebruaris alustab tööd neljas Pärnumaa rahvarõivakool. Kindlasti korraldame taas pärandkultuurifestivali „Tõstamaa õhetus 3“.

Üliheea meel on, et meie üle kümne aasta tegevuses olnud eesmärk – tuua Tõstamaale käsitöö elamusturistide grupe, hakkab üha enam realiseeruma. Järjest rohkem giide võtab meiega ühendust ja lepib kokku kohtumisi.

RAPLAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Ivi Sark, tel: 512 8931, ivi.sark@gmail.com

Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplammaa, Rapla vald

Emtak kood: 90031

Selts asutati 1995. aastal ja hetkeseisuga on 23 liiget. Tegutsemise peamised eesmärgid on koolituste korraldamine, õppereisid, meistrite laadad.

2022. aasta tegevusaruanne

1. Leader Meede 2. Ettevõtluse konkurentsivõime tugevdamine „Käsitöömeister õpib“
Projekti raames toimus:

- aprillis-mais – kaks koolitust käsitööettevõtjatele (koolitajad Maire Forsel ja Kaidi Kornak)
- septembris – koolitus-õppereis Saaremaale (kohtumised ettevõtjatega, Saaremaa tootjate laad) Projektis osales 18 inimest.

2. Leader Meede 2. Ettevõtluse konkurentsivõime tugevdamine
„Käsitööettevõtjate võrgustiku koostöö“

Projekti raames toimus:

- Rapla XX kevadlaad käsitöö- ja väikeettevõtjatele
- juulikuus – õppereis-koolitus Hiiumaale (kohtumised ettevõtjatega, koolitus Hiiumaa muuseumis). Osales 19 inimest.

Osalemine 2022 käsitööliidu ettevõtluspäeval Kihnus

Käsitööliidu rändnäitus „Teel meistriks“ Rapla Vesiroosi

Koolis Rapla XX jõululaad käsitöö- ja väikeettevõtjatele

Aktiivselt tegutsesid ka meie seltsiliikmed. Maria Mettas avas augustis oma ettevõtte

TaevaniMaani esinduspoe Raplas. Janina Päädam tegutseb Kabala piirkonnas MTÜ

Kappeli Külad juhatus liikmena, korraldades koolitusi, laatasid jm ettevõtmisi.

Käsitööpood SÜSTIK Raplas on tegutsenud juba 11,5 aastat, eestvedajaks Ivi Sark.

Koostööpartnerid on Raplammaa Partnerluskogu MTÜ, Rapla Rahvakool.

Aasta 2022 oli teguderohke. Leader meetmetes saadud rahastus projektidele andis

võimaluse korraldada koolitusi ja õppereise ja meistrite laatasid. Taas oli tore kokku saada!

2023. aasta tegevusplaan

14. aprill konverents „Paikkond – kohapärimus“ /Käsitööseltsing SÜSTIK 20 tegevusaastat

13. mai Rapla XXI kevadlaad

9. detsember Rapla XXI jõululaad

Paikkonnas tegutsevad
MTÜ Ruhnu KultuuriAit
Külli Uustal

Ruhnu Kultuuriait

Triinu Lamp, tel: 52101113, e-post: kultuuriait@ruhnu.ee
Külli Uustal, e-post: kulli.uustal@gmail.com
FB Ruhnu Kultuuriait, FB Ruhnu käsitöökamber Vävkammar
Emtak kood: 94995

Suveperioodil töötab MTÜ poolt hallatavas käsitööaia keraamikaateljee ja müüakse meeneid. Muuseumi kõrval peab Külli Uustal oma käsitöö ja meenete kioskit.

MTÜ eestvedajaid on kaks, tegevustes osalejaid olenevalt üritusest 10–50 inimest. MTÜ Ruhnu KultuuriAit väärtustab kohalikku kultuuripärandit, hoiab, taaselustab ja tutvustab traditsioonilisi käsitöövõtteid. Selle eesmärgi täitmiseks korraldame õpitubasid. Võimalusel kogume, talletame ja süstematiseerime ruhnurootsi pärandit.

2022. aasta tegevusaruanne

Ruhnus on tavaks saanud, et paaril korral suve jooksul, kui on mõni tähtsam sündmus, paneme ikka selga rahvarõivad, et neid tuulutada ja külavahel jalutades imetleda lasta. 2022. aastal olid nendeks puhkudeks Ruhnu kirikute pühaku Maarja Magdaleena nimepäev ehk magdaleenapäev 22. juulil ja kahe naabersaare, Kihnu ja Ruhnu vahelised sõprusmängud augusti algul.

Kihnlastele tutvustamiseks uurisime kirjalikest ja otseallikatest (põlised ruhnurootslased) üht seni taaselustamata Ruhnu traditsiooni, milleks on *mjul*-pallimäng. Kuna see noorte seltskonnamäng eeldas neidudelt ka vastavat rõivastust, siis õmblesime mängijatele valged põlled, lisaks valmistasime puust kurikad ja erilised võrgupistelisel põimitud kattedega nahast pallid. Nüüd hakkame seda mängu kindlasti igal suvel mängima!

Suvel toimus Ruhnus ka mitu laata. Need toovad alati kokku kohaliku omatoodangu ja käsitöö tegijad. Võib öelda, et ruhnlastel on loomingulisus veres ja käelised oskused au sees. Sel aastal on mitu uut tegijat oma isetegemisega üllatanud.

Kultuuriaidas toimus ka traditsiooniline suvine keraamika töötuba. Seekord tegime Kristi Tammoja juhendamisel udutrummi, mille viimistlesime kohalikust savi vööbaga.

Ka naiste käsitööring pole puhanud. Igal aastal oleme püüdnud täiendada oma ruhnulikku rõivastust. Sel sügisel võtsime ette Ruhnu igapäevakampsuni *stripuvamsa* kudumise. Soe villane patentkoos kampsun on saarel asendamatu igapäevane rõivaese ja nüüd kapist võtta.

Sügis oli tihedat tegemist täis, kuna tänu käsitööliidule saime taas osa mentorkoolitusest. Septembris tuli Kristiina Nemirovitš-Dantšenko meid õpetama, kuidas õmmelda Ruhnu naise jakki *sketovamsa*'t. Uurisime põhjalikult Ruhnu muuseumi näidist, konstrueerisime lõike ja selgus, et algajagi saab õmblustööga hakkama. Pärast Kristiina näpunäiteid jäi jaki lõpuni õmblemine meie endi teha. Kogunud õmblejad polnud meist küll keegi, aga kui taluperenaine 100 aastat tagasi suutis, siis suudame ka meie, arvasime, ja nii oligi.

Sketovamsa õmblemine leidis kajastust ajakirja Käsitöö talvenumbris ja sealt võib leida Kristiina koostatud jaki lõike ja lisaks lugeda rohkem ruhnlaste käsitöötegemistest. Meil on tõesti hea meel, et pisike mandrilt vaadates kaugel Ruhnu piirkond on saanud käsitöö vallas laiemat tähelepanu ning hoolimata sellest, et meid on siin saarel vähe, oleme ikkagi oma tagasihoidlikes tegemistes tublid ja olulised.

2023. aasta tegevusplaan

MTÜ Ruhnu KultuuriAit on esitanud projektitaotluse Ruhnu vokkide korrastamise õpitoa läbiviimiseks ning Ruhnu rahvarõivaste juurde kuuluvate helmekeede valmistamise õpitoa korraldamiseks. Vähemalt kord aastas korraldame Ruhnus rahvarõiva tuulutamist ja tutvustamist.

SAAREMAA

***Paikkonnas tegutsevad* Treco**

OÜ (kudumid) Good Kaarma
OÜ (seebid) Jaanika Tiitson FIE
(lapitööd) Liimeister OÜ
(puutööd) Riine Sooäär FIE
(keraamika) Saare Vilt OÜ (vilt
ja tikandid ja rahvariided)

Tiiu Kaju Nahatööd OÜ (nahatööd)
Valjala Sepikoda OÜ (sepised)
Õmblusstudio e-Mair OÜ (õmblemine)
Suckõrs OÜ (pilliroost esemed)
IgoMar OÜ (vilditöö)

Saaremaa käsitööselt KadakMari MTÜ

Mareli Rannap, tel: 522 8817, e-post: marelirannap@gmail.com

<http://kadamari.blogspot.com/>, <https://www.facebook.com/kadamari.ee/>

Asutamisaasta 2008. Käsitööselt on 4 juhatuse liiget ja 30 lihtliiget.

Eesmärk: Saaremaale iseloomulikud käsitööoskused on omandatud ja kasutusel.

Tegevused: Saaremaa pärandtehnoloogiate elushoidmine, käsitööinimeste koondamine, koolituste ja näituste korraldamine.

2022. aasta tegevusaruanne

Sel aastal toimus meil koolitus – rahvariiede juurde kuuluvate üleriiede õmblemine. Koolitaja oli Merli Mänd. Koolitust alustasime reisiga Tartusse, kus olime välja tellinud kõik pikk-kuued ja vammused, mida inimesed soovisid valmistama õppida. Tartus oli inimesi juhendamas Merli Mänd ja koos said kõik mõõdud võetud ja lõikeskeemid üles joonistatud.

Koolituse jaoks kasutame Kuressaare Ametikooli õmblusklassi. Oleme selle koostöö üle väga õnnelikud, sest nädalavahetuseti, kui meie koolitused toimuvad, seisaksid masinad seal muidu kasutuna. Koolitus lõpeb 2023. aasta kevadel.

Novembris alustas iseseisvat tööd ja eksisteerimist kangakudujate seltsing „Lõimik“.

Valiti juhatus ja asutati MTÜ.

2023. aasta tegevusplaan

Jätkame rahvariiede juurde kuuluvate üleriiede õmblemist.

SETOMAA

Paikkonnas tegutsevad

Seto Käsitüü Kogo MTÜ
Värška Käsitööselt Kirävüü MTÜ
OÜ Estonian Pottery
OÜ Tõrvas
OÜ Katusõkatja
OÜ Ots Puutöököda
OÜ UP-Project
OÜ Taarka Tarõ
OÜ Kagu Kudujad
8. OÜ Sujuri
OÜ Seto Rõivakoda
FIE Kaja Tullus
FIE Silvi Valge
FIE Raivo Jänemägi

Sigre Andreson – MTÜ Rahu soo
Evar Riitsaar – MTÜ Ateljee-Galerii
Ülle Kauksi – MTÜ Ateljee-Galerii
Iti Toom – Iti Leeväküük MTÜ
Meieselts Meroos
Maret Vabarna
Jane Vabarna
Marje Linnus
Pille Kruustik
Sirje Ots
Terje Lillmaa
Sirid Pärtin
Kairi Orav

Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, tel: 5620 0057, e-post: ingrit@setomaa.ee, kogo@setomaa.ee
Obinitsa, 65301. Setomaa vald, Võru maakond, www.kogo.seto.ee

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006 Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud ühiselt laatadel-messidel ja otsinud erinevaid võimalusi käsitööettevõtluse toetamiseks.

2022. aasta tegevusaruanne

Terve aasta jooksul jätkus töö Seto rahvarõivaraamatu kujundamise ja küljendamisega. Ja lõpuks jõulude eel see raamat Printoni trükikojast saabuski!

Mahuka raamatu valmimine on olnud pikk protsess. 2017.–2019. aastal koguti kokku seto rahvarõivaraamatu käsikirjaline materjal. 2020.–2022. aastal toimus materjalide toimetamine, kujundus- ja küljendustööd, erinevad fotosessioonid, tegutses toimetuskolleegium. Raamatu maht on 624 lehekülge ja raamatus on 710 fotot. Raamat on mõeldud laiale lugejaskonnale, käsitöö- ja kultuurihuvilisele üle Eesti. Seda raamatut lugedes leiab kindlasti igaüks enda jaoks midagi uut, olenemata sellest, milline on raamatu lugeja varasem kokkupuude ja teadmine seto rõivastest.

Suureks sündmuseks oli XXIX Seto pitsipäevade korraldamine.

29. Seto pitsi päevad tõestasid, et pitsivalmistajaid ja pitsi nautijaid meil jagub. Konkursi teemaks oli „Pulmad / Saaja“. Konkursile esitati 21 tööd kokku 16 meistritl. Oli traditsiooniliselt konkursil osalejaid, aga rõõmu tegid paljud uustulijad.

Žürii, kuhu kuulusid Tiiu Kunst, Terje Lillmaa, Anna Kõivo, Elis Tuik, Piret Ziugand, oli oma otsustes üsna üksmeelne ja kõik tõdesid, et sel aastal oli palju ilusaid ja teemakohaseid töid.

Osalejate seas oli staažikaid osalejaid, aga ka uusi tegijaid. Kolme nädala jooksul said huvilised tutvuda Värška Külustuskeskuses – Reegi majas väljapanekuga. Kõik konkursitööd said ka üles pildistatud ja Facebookis suuremale ringile vaatamiseks seatud. Esimese preemia

sai Galina Liivago. Tema töömahukas siidniitidega heegeldatud pits nägi mustale seelikule ja pluusile kinnitatud komplektil väga hea välja. Teist ja kolmandat preemiat jagasid Kadarpi Gloria kleit ja Lassi Signe kardin.

Koolinoorte peapremia läks Meremäe kooli õpilasele Gerd Palokile töö „Pulmapillimehe kott“ eest ja Väraska kooli 6. klassi õpilase Katarina-Lee Saarekivile töö eest „Ikurätt“ vahel jagamisele.

Ideepremia sõrmuste padja eest sai Karoli Arund. Teemapremia „Pulma teise päeva kleit“ anti Maret Vabarnale.

Pitsipäevade raames toimus ka „Suur pitsipäev“. Muuseumi varahoidja Tiiu Kunst näitas, milliseid pulmadega seotud ja käsitööna valminud esemeid on muuseumikogus. Galina Liivago rääkis oma kogemusele tuginedes Räpina Aianduskoolis 5. taseme pitsiõppest. Päeva lõpetuseks õpetas Terje Lillmaa roosipitsi heegeldama.

Setomaal toimusid taas avatud käsitöötalude päevad. 9.–10. juulil avasid Setomaal 18 talu, ateljeed, muuseumitare ja müügikohta oma ukсед, et tutvustada ja müüa oma käsitööd. Paljudes kohtades toimusid erinevad õpitoad, kus huvilised said tegutseda. Paljudes kohtades sai nautida näitust „Mustrid“. Imetleda sai mustreid erinevates tehnikates ja viisides, alustades hamekirjadest ja kirivöödest ning lõpetades vooditekkidega. Käsitöötalude küllastajate hulgas oli palju tekstiilikäsitöö huvilisi, kes huvitusid erinevatest tehnikatest ja väljapanekutest. Talust talu liikus sel päeval ka palju kultuurihuvilisi, kes tundsid huvi taluarhitektuuri, traditsioonide ja talu ajaloo vastu.

Setomaal toimus kümnendat korda kohvikutepäev – Kostipäev. Paljude kohvikute talupoodides oli müügil käsitööd ja korraldati pere käsitöönäitusi.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Seto Kuningriigipäeva laadal. Seto Kuningriigipäeval Luhamaal toimus ka traditsiooniline käsitöömeistri konkurs. Teemaks oli „Käterätt/Tiranik“. Konkursile esitati 11 omanäolist käterätti. Kuningriigi meistriks kuulutati Külli Lääts Tõrvast. Konkursil leidis nii enda kootud kangast, poeriiet kui ka vanaema pärandatud kangaid. Kuid üks oli kõigil ühine: kõik pitsid olid konkursi eel meistritel endil heegeldatud. Võidutöö oli väga korrektne: ilurätik oli õmmeldud, pilutatud, tikitud ja heegeldatud pitsiga kaunistatud.

Setomaal toimus IV seto käsitöölaager. Litvina külas seto talukompleksis toimunud laagris osales 20 eri vanuses käsitööhuvilist. Juhendajateks olid kaheksa Väraska Käsitööselts Kirävüü naist. Kirävüü naised olid kolme päeva jooksul tublid ja kannatlikud õpetajad. Laagri eel oli just Kriisa talus valminud uus käsitöömaja. Käsitöötallu oli laagri jaoks üles seatud kahed kangasteljed, vööteljed ning palju materjali igasuguste paelte, pitside, vööde, vaipade ja iluesemete valmistamiseks.

Suuremat tähelepanu pöörasime sel korral seto pitsi valmistamisele, käsitsi õmblemisele ja kirivöö kudumisele. Lisaks sai igal päeval ka kangastelgedel kaltsuvaipa ja kotikangast kududa, seto tikandit harjutada ning muudki nipet-näpet endale valmistada. Esimesel päeval oli tihti näha vööde tagasi harutamist, mis laagriliste motivatsiooni ei langetanud. Laagris osales kolm 12-aastasest noort, kes samuti usinasti omandasid erinevaid seto käsitöö oskusi. Muidugi ei puudunud laagrist ka laul, tants ja pillimäng, suitsusaunas käimine ja aidas magamine.

Suve jooksul külastasid meid mitmed välisgrupid. Käsitöötalude tegevuste näol on giididel tekkinud võimalus pakkuda välisgruppidele erinevaid pakette. Käsitööhuvilisi jõudis meie juurde nii Lätist, Leedust kui ka Hollandist, Rootsist, Türgist, Jaapanist ja mujalt

Käsitööliidu mentorkoolituse raames külastas Setomaad Inna Raud. Toimus kompositsiooniõpetuse loeng ja arutelu teemal, millist kotti võiks seto naine kanda rahvarõivaste juurde. Teoreetilisele osale järgnes praktiline tegevus, kus üheksal naisel valmis kott kas vööl või käel kandmiseks.

Osalesime Tallinnas Mardilaadal, kus peamine tähelepanu oli rahvarõivastel ja rahvariideraamatu tutvustamisel. Jätkasime ka Setomaal mardilaada traditsiooni. Värska muuseumi õuel toimunud laadal osales sel aastal taas hulgaliselt käsitöömeistreid ja talukauba müüjaid. Oli meeleolukas kultuuriprogramm ja jagus ka piisavalt ostjaid.

2022. aastal jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Setomaa Turism, Seto küük, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Kroonikogo, Setomaa muuseumid, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum.

2023. aasta tegevusplaan

- Toimuvad seto rahvarõivaraamatu esitlused Setomaal, Tartus, Tallinnas.
- Toimuvad regulaarsed „Käsitüü kohvitarõ“ veebikohtumised, kus käsitööhuvilised arutavad ühiseid tegevusi ja plaane ning jagavad infot tarvikute ja materjalide soetamise kohta.
- Maikuus toimuvad 30. seto värvilise pitsi päevad. Konkursi teemaks on „Kingitus“.
- Korraldatakse „Avatud kultuuri- ja käsitöötalude päevad“.
- Korraldatakse Eesti Rahvakunstigaleriis näitus.
- Valitakse Seto Kuningriigi näputöö meister. Konkursi teemaks on „Helmine“
- Osaleme ühise väljapanekuga laatadel-messidel.
- Jäädvustatakse käsitöötehnikaid ja töövõtteid.
- Toimub V Seto käsitöölaager.
- Kutsutakse ellu uusi projekte.
- Jätkatakse koostööd seniste koostööpartneritega.

TARTUMAA

Paikkonnas tegutsevad

Tartu Käsitööklubi
Tartu Maanaiste Liit

MTÜ TuleLoo

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, tel: 5305 9698, e-post: tiina.konsen@raad.tartu.ee

1995. aastal asutatud Tartu Käsitööklubi tuumiku moodustasid käsitöömeistrid, keda kaasati 1992. aastal Tartu Rahvakultuuri Keskuse Sinimandria käsitöömeistrite võrgustikku. Need olid meistrid, kes osalesid esimest korda käsitöövõtete tutvustamisega avalikel sündmustel – rahvusvahelise folkloorifestivali Baltica maapäeval Tartumaa trallam ja I Tartu laste ja noorte folklooripäeval Taaralinna taaderant.

Tartu Käsitööklubi eesmärk on hoida piirkonna rahvakunsti- ja käsitöötraditsioone, korraldada konkursse ja näitusi, koolitusi ja konverentse, arendada ühistegevust, võimendada Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ettevõtmisi Tartumaal.

2022. aasta tegevusaruanne

Käsitööliidu aastateemast „Pealekasv“ lähtudes ärgitati noori huvituma käelistest oskustest ja kohalikust eripärast. Seda tehti koostöös laste ja lastelastega. Noorte pereliikmete kaudu jõuti noorte sõpruskondadeni. Suurepäraseks osutus põlvkondadevaheline koostöö mardi- ja kadripäevaks kostüümide ja maskide valmistamisel.

Rahvarõivaste valmistajad ja esitlejad võtsid osa V Tartu rahvarõivaste tuulutamisest, samuti nõustasid harrastuskollektiive rahvarõivaste hooldamisel ja ka rõivaste õigel kandmisel. Staažikamad Tartu Käsitööklubi liikmed keskendusid õppevahendite ja näidiste kogumisele, fotode, videote ja trükiste korrastamisele.

2023. aasta tegevusplaan

Jätkuvad „Pealekasvu“ tegemised. Mullu alanud ühised ettevõtmised noorte pereliikmetega jätkuvad – vanaema ja lapselapse koostöös valmib aasta jooksul kolm või enam käsitööna valminud eset. Valminud töid eksponeeritakse detsembris toimuval teemaseminaril.

Märtsis, Tartumaa trallami kevadpeo eel, on kavas korraldada järjekordne rahvarõivapäev koos rahvarõivaste kirbukaga pakkumaks folkloorirühmadele ja pärimusringidele võimalusi rahvarõivaste täiendamiseks.

Tartu Käsitööklubi jätkab liikmeskonnale ürituste korraldamist ning koostööd kultuuriasutuste ja käsitööühendustega.

MTÜ TuleLoo

Kadri Tomasson, tel: 511 3806, e-post: kadri.tomasson@gmail.com

Linnavere tee 27, Lemmatsi küla, Tartumaa, 61704

Emtak kood: 9003

MTÜ TuleLoo registreeriti iseseisva mittetulundusühinguna 9. aprillil 2010. Meie eesmärk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitöist ühistegevust. 2022. aasta lõpu seisuga on TuleLoos 12 liiget, tööd korraldab kolmeliikmeline juhatus.

2022. aasta tegevusaruanne

Seoses COVID-19 pandeemia jätkumisega jäi MTÜ TuleLoo tegevus ka aasta 2022 alguses tagasihoidlikuks ja mitmed traditsioonilised ühistegevused jätsime ära. Ukraina sõja puhkedes korraldasime MTÜ liikmetega sõduritele ja sõjapõgenikele riiete ja tarbekaupade kogumise, samuti organiseerisime MTÜ käsitöötarvikute varude annetamise sõjapõgenikele. Juunis tähistasime TuleLoo 12. sünnipäeva ühisreisiga Viljandimaale Koordikambrisse, kus osalesime ka Monika Hindi tuulekellade töötoas. Meie liikmed löid kaasa ka oktoobris Olustveres XX kangakudujate infopäeval. Üritasime tasapisi taastada oma traditsiooniliste igakuiste kohtumiste läbiviimist.

2023. aasta tegevusplaan

Viimaste aastate väga ebastabiilsete ja raskete aegade tõttu ei ole me enam suuri plaane MTÜ jaoks teinud, elame päev korraga ja vaatame, mis tulevik toob.

Tartu Maanaiste Liit

Urve Kaasik, Tel: 5341 2408, e-post: urvekaasik@hotmail.ee,
tartumaanaisteliit@gmail.com Tartu vald Lähte alevik Kase 7
Emtak kood: 9329 – muu lõbustus ja vaba aja tegevused

Tartu Maanaiste Liit on maakonna katusorganisatsioon, kuhu kuulub 19 liikmestselti. Enamikus neist on üks lemmiktegevusi käsitöö. Au sees hoitakse nii esiemade traditsioonilist näputööd kui ka tänapäevaseid moekamaid isetegemisi. Hoogsalt lüüakse kaasa kohalikku kogukonda liitvates tegevustes, algatatakse uusi ühissettevõtmisi, õpitakse teistelt ja õpetatakse huvikaaslasti.

2022. aasta tegevusaruanne

Käsitööga tegelevad meie liikmetest aktiivselt järgmised käsitööühendused: Kõrveküla maanaiste selts Miina, Puhja maanaiste selts, Vana-Kuuste maanaiste selts, kodukultuuri selts Tõrvandi, Ülenurme käsitöö- ja rahvuskultuuri selts Nurmennukk, Alatskivi maanaiste selts. 2011. aasta sügisel avas Tartu Maanaiste Liit Tartumaa käsitöösalongi ja täna tegutseb käsitöösalong koos Pulloveri Poega Tartus Edeni keskses.

Nagu eelminegi, ei soosinud ka 2022. aasta suuremaid rahvarohkeid ettevõtmisi. Reegleid austades käidi siiski ka koos ning õpiti uusi käsitöötarkusi ja vahetati kogemusi. Populaarsed olid heategevus, kangakudumine, keraamika, rahvarõivade teema. Mainimisväärselt menukas oli taaskasutusteema. Aktiivsemalt toimetati eraldi meie liikmete juures, kus õpiti ja keskenduti erinevatele käsitöötehnikatele ning korraldati sündmusi ja külastusi.

2023. aasta tegevusplaan

TML juhatus jätkab tihedat koostööd liikmestseltidega. Tutvume liikmestseltides tehtavaga, seltsiliikmete võimaluste ja ootustega. Meelisteemaks on seltsides taaskasutus ja tegevus jätkub – õpime ja õpetame loodussäästlikust eluviisist lugu pidama.

Traditsiooniks on saanud liidu juhatuse vastuvõtt Eesti Vabariigi aastapäeval kaunis kohas, kus on võimalik ühiselt valmistada eriline kingitus aastapäevaks.

Jätkuvalt on liikmestseltide plaanides rahvusliku käsitöö tutvustamine ja õpetamine. Oluliseks ülesandeks peab liit sel aastal koostööd seltside vahel, et ühiselt korraldada Tartumaa maanaiste käsitöölaad ja osaleda Mardilaadal Tallinnas. Tartu Maanaiste Liidu tegevus on endiselt hoogne.

VALGAMAA

Paikkonnas tegutsevad

Christine Gild	Tõrva KM käsitööring
Hummuli Rahvamaja Käsitööring	Aet Treial, AT ATELJEE OÜ
Karukäpp	Aivar Rožanov
Karula Kultuuriselts	Andres Rattasepa puidutöökoda
Karula Naisselts	Ann MLT OÜ kauplus Anni Butiik
Lüllemäe Rahvaõpistu	Aveli Kikkatalo
MTÜ Maavillane	Gitta Truus, SORANDA OÜ
Otepää AMS kangastelje tuba	Mart Salumaa, Ketta talu
Otepää Naisselts	Nuustaku seebid
Pritsumehe Marid	Palu Kivi
Riidaja käsitööring	Riina Possul
Taagepera külamaja savikoda	Tiina Loomemaja
Tõrva Kunstistuudio	Vintage Studio OÜ
Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö	Virve Niilisk
Keskselts	OÜ NOBENÕEL

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ

Kaja Sisask, e-post: kaja@valgakultuurikeskus.ee

Marge Tadolder, tel: +372 5646 6720, e-post: margetadolder@gmail.com Pühajärve tee 2, Otepää 67403, Valgamaa
Emtak kood: 94995

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ (VRKK) on asutatud 2004. aastal ja registreeritud kantud 2005. aastal. Organisatsiooni eesmärk on rahvakunsti ja rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, mille saavutamiseks aitab kaasa teabepäevade, õpitubade, näituste, demonstratsioonide ja muude rahvakunsti propageerivate ürituste korraldamine ning rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, omavaheliste kontaktide loomise võimaluste edendamine. Seltsi tegevus hõlmab rahvakunsti ja kultuurihuvilist kogukonda vaatamata organisatsiooni liikmelisusele.

2022. aasta tegevusaruanne

Tegevused:

- Käsitööpäevad Valgamaal 20.–21. mail
- Tänuüritus Tsirguliinas
- Lustakate pajalappide töötuba
- Käsitöölaat Otepääl
- Inspiratsioonipäev
- Tutvumisreis maakonna Mulgimaa poolsete käsitööpesade tegemiste ja toimetamistega
- „Käsitöökojad üle maa“
- Tänuvälja Puka Kultuurimajas
- Tõrva käsitöölaat
- Mihklilaat Valgas

Eelmise aasta tähtsündmusteks võib pidada käsitööpäevi Valgamaal, mille raames toimusid konverents, näitused ja maakondade esitlused Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses. Teisel päeval oli võimalus tutvuda maakonna erinevate käsitööpesadega.

Traditsiooniliselt on seltsi jaoks ka väga oluline sündmus tänuüritus, kus tunnustati maakonna kultuurikandjaid pärandihoidja hõbesõlega. Sel aastal pälvis elutöösõle Ants Loos muusikavaldkonna esindajana. Rahvatantsuvaldkonnas leidis tunnustust Maria Sikk ning käsitöövaldkonnas Laine Parts ja Marge Tadolder. Kultuurtöövaldkonnas tunnustati postuumselt Kalmer Sarve.

Meie koostööpartnerid on Otepää Naisselts, Valgamaa vallad (Tõrva, Valga, Otepää), Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus, Puka Kultuurimaja, Sangaste Kultuurimaja, Otepää Kultuurimaja, Lüllemäe Rahvaõpistu ja Pritsumehe Marid.

Eelmine aasta on olnud meie seltsile keeruline. Oma pitseri tegemistele on kindlasti jätnud eelnevad piiranguaastad. Ka vahetunud juhatus pole veel suutnud korralikult toimima hakata. Samas on tegeletud seltsi arendustegevusega, toimuvad õppepäevad ja koolitused, valminud on arengukava aastateks 2022–2030 ning koduleht www.vrkk.ee.

2023. aasta tegevusplaan

Käesoleval aastal jätkame kindlasti traditsiooniliste tänusündmuse korraldamisega. Teisi suursündmusi käsitöövaldkonnas plaanis korraldada ei ole.

VILJANDIMAA

Paikkonnas tegutsevad

MTÜ Bonifaciuse Gild

OÜ Koordikamber OÜ

Klaasi- ja keraamikakoda Olustvere mõisas

MTÜ Mulgi Ukuvakk

MTÜ Tarvastu käsitöökoda

MTÜ Viljandi käsitöökoda

FIE Mirja Arm

FIE Maie Roosimaa

FIE Piret Ant

Vaksali käsitöötuba

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, tel: 529 0617, e-post:
rahvakunst@hot.ee Tallinna 5, Viljandi, 71020

Viljandimaa Rahvakunstiühingusse on koondunud aktiivsed käsitöötegijad kogu maakonnast. Eesmärgiks on meie rahvusliku ja ka tänapäevase käsitöö tutvustamine, säilitamine, õpetamine, näituste korraldamine, laatadest-messidest osavõtt. Ühing loodi 1990. aastal.

2022. aasta tegevusaruanne

Maakonna kultuuri- ja rahvamajade juures tegutseb aktiivselt 14 käsitööringi, kellega koos teeme kursusi ja näitusi.

Mentorkoolituse raames toimus kaks koolitust: loominguline tikkimine ja neolõnga värvimine. Mitmed käsitööringid valmistasid telgedel põrandavaipu, tekke, kardinaid, kattevaipu, patju, linikuid, saunalinu ja teisi vajalikke kodutekstiile. Varrastel kooti rahvuslikke põlvikuid ja kindaid, sokke, õlasalle. Karksi-Nuias õpiti valmistama erinevates tehnikates ja erinevatest materjalidest põllesid, Viiratsis õpiti riidest koti kaunistamist tekstiilvärvidega.

Õpitubades õpiti paelte punumist, rätinuku valmistamist, *gyotaku*'t ehk kalaprinti. Kevadel toimusid käsitööringide näitused, kus näidati talve jooksul valminut. Igal aastal on meie olulisem sündmus maakondlik rahvakunstipäev. Viisime seda läbi juba 25. korda ja see toimus Viiratsi rahvamajas. Peateema oli „Tekstiilide taaskasutus – mänguasjad, sisustustekstiilid“. Külaskasutajate seas oli Tunnustatud Eesti Käsitöö märgi omanik Lembe Maria Sihvre. Avatud olid näitused. Kuulutati välja Viljandimaa rahvakunstimeister 2022 – Mall Vesilo. Meie koostööpartnerid on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia, Rahvakultuuri Keskus, Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

2023. aasta tegevusplaan

Kõik käsitööringid tegutsevad agaralt edasi, õpivad uusi oskusi ja korraldavad näitusi. Koos viime läbi traditsioonilise maakondliku rahvakunstipäeva 15. aprillil Suure-Jaani kultuurimajas, teemaks on „Haapsalu pits“.

VORMSI

Paikkonnas tegutsevad

Vormsi Käsitöö Selts	FIE Lia Ostapenko
OÜ Vormsi Paat	FIE Tatjana Sääs
OÜ Vormsi Vaibavabrik	FIE Maarja Koppelmaa
SisterService OÜ	OÜ Kaisi Käsitööd

Vormsi Käsitöö Selts

Marju Tamm, tel: 565 3100, e-post:
bindbongen@vormsi.ee, bindbongen.blogspot.com

Selts on asutatud 2000 aastal. Juhatus: Kristina Rajando, Eha Salus, Elle Puurmann, Veronika Isberg ja Marju Tamm.

2022. aasta tegevusaruanne

Koolitused ja kursused – mentorkoolitus „Rookroonide valmistamine“ Urmas Veersalu juhendamisel, Vormsi villaste pearätikute kudumise kursus, Vormsi sääriste kudumise kursus ja Vormsi valgete sõrmkinnaste kudumise kursus Marju Tamme juhendamisel.

Tunnustused – kiituskiri Mardilaada väljapaneku eest.

Muu tegevus – seltsi ruumides on avatud käsitöötuba suvekuudel ning talvel toimuvad seal koolilaste käsitöötunnid.

Aasta tähtsündmused – põhikooli ja lasteaia lõpetajatele valmistasid Vormsi traditsioonilised esemed sõrmikud ja labakindad (valmistasid Marju Tamm ja Ene Rand).

Meie koostööpartnerid:

Vormsi Vallavalitsus – Vormsi Käsitöö Selts saab oma tegevuseks tasuta kasutada vallale kuuluvaid ruume Hullo Külakeskuses.

Vormsi Lasteaed-Põhikool – koolitüdrukute käsitöötunnid toimuvad eriprogrammi alusel, kus käsitööõpetaja ja meie seltsi liikme Ene Rand juhendab põhikooli lõpetamiseks õpilastele Vormsi rahvariiete valmistamist. Kooli poolt on kingituseks kurrutatud rahvariideseelik. Vormsi Käsitöö Seltsi poolt on kingituseks kirivöö. Ülejäänud esemed valmistavad tüdrukud käsitöötundides ise. Kõigile lasteaia lõpetajatele kingib Vormsi Käsitöö Selts Vormsi kindad. Kindad saavad kingituseks ka kõik põhikooli lõpetavad poisid. Tüdrukute käsitöötunnid toimuvad seltsi ruumides. Koolis enam eraldi käsitööklassi pole.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – Vormsi Käsitöö Seltsi on alati lahkelt kutsutud osalema Mardilaadal. Oleme aktiivselt kasutanud võimalust kutsuda saarele mentorkoolituste raames häid meistreid.

Vormsi Pensionäride Seltsing – Vormsi Käsitöö Seltsi ruume Hullo Külakeskuses kasutavad kaks korda kuus kokkusaamiseks saare pensionärid.

Vormsi Talumuuseum (Vormsi Kodukandi Ühing) – oleme kasutanud muuseumi ruume erinevate koolituste ja tähtsündmuste läbiviimiseks.

Vormsi Käsitöö Selts on 2022. aastal korraldanud palju Vormsi traditsioonilist käsitööd tutvustavaid koolitusi ja õpitubasid, kuhu on alati oodatud kõik saareelanikud, isegi kui nad pole meie seltsi liikmed. Õpitubade läbiviimist on rahaliselt aidanud Vormsi vald. Sellega oleme täitnud oma tegevuse peamisi eesmärke – väärtustada ning tutvustada meie saare traditsioonilist käsitööd ning elustiili.

2023. aasta tegevusplaan

Vormsi Käsitöö Selts jätkab 2023. aastal seniste tegevustega – jätkub koostöö Vormsi Lasteaed-Põhikooliga tüdrukute rahvariiete valmistamisel ja koolivormiprojektis, korraldame suvist näitus-müüki seltsi ruumides, osaleme Mardilaadal, toimuvad täiendkoolitused.

VÕRUMAA

Paikkonnas tegutsevad

MTÜ Vana-Võrumaa Käsitüü
Kreutzwaldi Muuseumi käsitöötuba

Aila Näpustuudio

MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü

Vilve Oja, tel: 554 1999, e-post: vilve.oja@gmail.com

Küll Eichenbaum, tel: 5661 1924, e-post: kylli.eichenbaum@gmail.com

Koreli 26, Võru

Emtak kood: 94992

Vana-Võromaa Käsitüü MTÜ (asutatud 2018; Emtak kood: 94992) põhieesmärk on Vana-Võromaa kaheksa kihelkonna ajalooliste käsitöötavade uurimine, hoidmine, edasiandmine ja traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine. Ühing viib ellu Vana-Võromaa

käsitöövõrgustiku arendamise strateegilisi eesmärke, keskendudes valdkonna viiele võtmevajadusele.

1. Tugitegevused käsitöölisele piirkonna eripära kandvate toodete arendamiseks
2. Vana-Võromaa käsitöötoodete müüki ja reklaami toetav tegevus
3. Käsitöölise omavaheline koostöö ja teadmiste edasiandmine
4. Koostöö turismivaldkonnaga
5. Käsitööd esile tõstvate ettevõtjate ja loomekeskuste arendamine

Vana-Võromaa käsitöölise koostöövõrgustiku ühistegevuste kaudu arendame ja tugevdame Vana-Võromaa käsitöö kaubamärki. Vana-Võromaa käsitöö põhineb päritud oskustel-teadmistel, mida kannavad piirkonna käsitöömeistrid. Käsitööd arendame edasi tänapäevases võtmes.

2022. aasta tegevusaruanne

11. veebruar – 29. aprill: uue käsitöötoote konkurs „Kirjun om väke“.

5. mai – konkursi „Kirjun om väke“ tulemuste avaldamine, laiemaks esitluseks koostatud fotoalbum Facebookis.

18.–19. juuni – osalesime maarahva laadal Vastseliinas.

9. juuli – Võru kesklinna pargilaval rahvarõivaste esitlus „Võrokõsõ muudu pidorõivile säädmine“. Vilve ja Külli Vana-Võromaa rahvarõiva nõuandekojast tutvustasid rõivaste kandmisega seotud kombeid ning riietasid Katri ja Jakapi Rõuge kihelkonna pidurõivastesse.

2. august – käsitöönäituse „Meistre kässiga luudu“ pidulik avamine Võru Linnagaleriis.

6. august – esitlesime käsitööd Vana-Võromaa saatkonnas Seto kuningriigis Luhamaal.

21. august – esitlesime käsitööd Ökofestivalil Karilatsis.

8. oktoober – osalesime Uma Meki laadal Võru linnaväljakul.

28. oktoober – osalesime Lindora laadal.

3. nov – 6. nov – Mardilaat Tallinnas Saku Suurhallis, meie väljapaneku teema oli „Kirjun om väke“.

9. november – võro keele nädali keelekohvikun kõnõliva Vilve ja Külli käsitüüst ja Vana-Võromaa rahvarõivist.

November – aitasime Võrumaa Arenduskeskusel ette valmistada Võru maakonna käsitöö näitusmüüki, mis toimus 5.–7. detsembril Riigikogus.

6.–20. detsember – Vana-Võromaa käsitöö jõulumüük Võru Instituudi saalis. 10.–11. detsember – Vana-Võromaa käsitöö ERMi jõululaadal.

Toimus ka mitmeid meistriskodasid ja töötube.

Koostöös Võru linnavalitsusega koostati Vana-Võromaa käsitöönäitus „Meistre kässiga luudu“. Näituse kuraator oli käsitööasjatundja Helve Alla, korraldustoimkonnas olid Külli Eichenbaum, Vilve Oja ja Kait Kabun (Võru linnavalitsus). Näituse pidulik avamine toimus 2. augustil Võru Linnagaleriis. Sündmuse video- ja fotojäädvustused on avaldatud Vana-Võromaa Käsitüü Facebooki lehel: <https://www.facebook.com/vanavoromaahandycraft/> Samal lehel tutvustasime näituse meistreid ja loomingut kogu näituseperioodi jooksul augustis ja septembris. Näitus sai tugeva positiivse kajastuse kohalikus meedias. Jätkutegevusena koostasime näituse meistrite töödest kalender-kataloogi.

Koostööpartnerid on meie käsitöömeistrid üle Vana-Võromaa. Partneriteks on ka Vana-Võromaa piirkonna arendusasutused, KOVid, muuseumid, Uma Meki toiduvõrgustik, Savvusanna Kuuntüükogo, kultuurivaldkonna ettevõtted.

2022. aasta tegevusi mõjutas majanduskeskkonna üldine halvenemine (elukalliduse kasv) ning rahvusvahelise olukorra teravnemine (vebruaris puhkenud sõda Ukraina ja Venemaa vahel mõjutas Eesti-Vene piiriülese projekti kulgemist). Piiriülese koostööprojektiga seotud

loomemaja renoveerimine lükkus edasi (mitmel põhjusel), küll aga said kõik kavandatud koolitused läbi viidud ning näitus võeti nii meistrite endi kui ka külastajate poolt soojalt vastu. Käsitöö müügi võimalused on taastunud, kuid tarbijate ostujõud on ilmselgelt vähenenud. Samas on ka üldiselt vähenenud käsitöötoodete pakkumine (osa meistreid on vähendanud mahtu või üldse lõpetanud tegevuse). Tegutsema jäänud käsitöölisele annab see asjaolu edaspidi võimaluse hõivata katmata jäävaid turusegmente.

2023. aasta tegevusplaan

- Omapäratoodete arendustöös on aasta alguses plaanis välja kuulutada konkurss. 2023. aasta teema on seotud laste ja noortega, tööpealkirjaks on „Latsõlik ja lustiline“, fookus veel täpsustub.
- Võru linnas avatavas loomemajas käsitöökorruse sisseseadmine ja avamine.
- Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoja sisuloomega jätkamine ja nõustamistegevus, Vana-Võromaa kihelkondade seelikute uurimistöö.
- Vana-Võromaa käsitöö esinduse osalemine käsitöösündmustel (Baltika pärimuskülas, Võru pärimustantsu festival, Seto Kuningriik, Ökofestival, Lindora laat, Mardilaat Tallinnas jt).
- Õppereisid ja käsitöökoolitused.
- E-poe Uma Puut arendamine.
- Käsitöövõrgustiku kokkusaamised 8 korda aasta jooksul.

MTÜ Aila Näpustuudio

Aila Kikas, tel: 507 9920, e-post: ailastuudio@gmail.com, info@napustuudio.ee
Räpina mnt 12 (I korrus), Võru linn, Fb Aila Näpustuudio, www.napustuudio.ee

Näpustuudio alustas oma tegevust aastal 1995. MTÜna tegutseb 2001. aasta märtsist. MTÜ Aila Näpustuudio all tegutseb erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool (Eesti Hariduse Infosüsteemis kinnitatud õppekavad: kood 81798 käsitöö ja kood 81800 õmblemine), mis pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides.

2022. aasta tegevusaruanne

Näpustuudios toimub praktiliste käsitööoskuste õpetamine, arendamine ja täiendamine käelise tegevuse kaudu (õmblemine, käsitöö oma erinevate tehnikatega, pehmete mänguasjade valmistamine).

Õppegruppidega tegeleb kaks täiskoormusega õpetajat. Vastavalt õpilaste vanusele ja sellega kaasnevale oskustepagasile on jagatud huvilised gruppidesse: mudilaste meisterdamine (5–6-aastased), käsitööring (7–9-aastased), käsitöö- ja õmblusring (10–13-aastased), noorte õmblusring (14–18-aastased). Lisaks igapäevatoele korraldatakse meisterdamiskursusi täiskasvanutele ja meisterdamishommikuid kooliklassidele.

Erinevad koroonaga seotud piirangud olid muutunud meie töö väga keeruliseks. Tuli kogu töö üle vaadata. Saime aru, et vanaviisi jätkata pole enam võimalik. Muudatus sai tehtud ruumide osas. Otsustasime kogu Näpustuudio ruumid muuta kompaktsemaks ja hinnalt meile soodsamaks.

Alates 23. augustist 2021 asume Räpina mnt 12 I korrusel (189,7 m²).

Oleme sisustanud tervikliku käsitööstuudio kahes ruumis. Esimeses ruumis oleme avanud Näpustuudio käsitööpoe, kus igal soovijal on võimalik aasta ringi osta meie käsitöötooteid. Lisaks on ruumis kahed suured kangasteljed, kus õpetame ja valmistame taaskasutusmaterjalides omapäraseid kaltsuvaipu. Teine ruum on õppeklass, kus toimuvad

käsitöötunnid ja kursused. Oleme loonud õpilastele väga head tingimused käsitööõppeks. Loodud on võrdsed võimalused kõikidele õpilastele.

Käsitöö õpetamine on tegevus, mis eeldab nii õpilase kui ka juhendaja kohalolekut ja pühendumist.

MTÜ Aila Näpustuudio eelarvest täidab igakuine õppemaks 51% meie sissetulekust.

Veel kord tuleb tõdeda, et ilma omavalitsuste toetusteta pole võimalik huviringil tegutseda. Oleme loonud kodulehe www.napustuudio.ee ja e-poe www.enapustuudio.ee.

2023. aasta tegevusplaan

Septembrist kuni maini toimub regulaarne õppetöö.

Veebruar (sõbrakuu): õpilane võib tundi kaasa võtta oma sõbra, et koos meisterdada ja mõnusalt aega veeta.

Mai (emadepäev): õpilane saab meisterdada koos emaga.

Juunis toimub kaisulooma meisterdamise kursus kõikidele huvilistele, kes soovivad õppida meisterdama suurt kaisulooma.

Novembris ja detsembris on Näpustuudios jõuluaeg, avatud on jõulumüük ja meisterdamistoad.

Kogu õppeaasta jooksul toimuvad kooliklassidele meisterdamishommikud, kus kogu klass tuleb meile Näpustuudiosse meisterdama (eelnevalt tuleb kokku leppida). Info meie kodulehel www.napustuudio.ee

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Aruandeaastal uusi alaliituseid ei loodud. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi sotsiaalmeedia, meililistide ja kodulehe www.folkart.ee kaudu. Alaliidud vahendasid teavet ka valdkonnapõhistes kanalites.

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Paikkondade kontaktisikute ja kinnitatud nõuandekodade nimekiri täieneb. 2022. aastal liitusid nõuandekodade võrgustikuga:

- Raplamaa rahvarõiva nõuandekoda, mis tegutseb Loomemajas ja mida veab Anne Ummalas;
- Vooremaa rahvarõiva nõuandekoda Vaidaveres, Tiina Kulli eestvedamisel;
- Muhu rahvarõiva nõuandekoda tegutseb koostöös Koguva Muuseumi ja Muhu pastoraadiga. Seda juhivad Alliki Oidekivi, Kätli Saarkoppel ja Mai Meriste.

Veebilehe Eesti Rahvarõivad arendamine koostöös Archeovision OÜga jätkub ning möödunud aastal sai valmis fotode vaatur/otsing, mis muudab esilehe atraktiivsemaks ja võimaldab infot otsida ka fotodest lähtuvalt. Lehele lisandus aasta jooksul 80 uut fotogaleriid.

Koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskuse ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga käivitus projekt „Uued rahvarõivad Brüsseli poisile“. Tegemist on pika traditsiooniga ettevõtmisega. Korraldame konkursi, et leida kihelkonda, mille rõivad poisile valmistatakse. Brüsseli kesklinnas asuvale purskkaevupoisile valmisid seejärel Jämaja kihelkonna rahvarõivaid. Rõivad antakse Brüsseli linnamuuseumile üle 24. veebruaril 2023.

Möödunud aastal lõpetas kaks MTÜ Rahvarõivas poolt koordineeritavat rahvarõivakooli: Tallinnas, Harjumaal Keila Muuseumis, Pärnus Tõstamaal ja Laulasmaal. Kestab veel veebipõhine koolitus Chicago väliseestlastele. Alustas järjekordne rahvarõivakool Tallinnas ja esimene rahvarõivakool Vooremaal.

MTÜ eestvedamisel toimus koostöös Eesti Folkloorinõukoguga ja Hopneri majaga kaks rahvarõivaste tuulutamist: suvine Tallinnas Tornide väljakul ja talvine 10. detsembril Raekoja platsil.

Üle kahe aasta oli taas võimalik kohtuda Mardilaadal ning taas osales selles oma nõuandekojaga MTÜ Rahvarõivas. Eksponeeritud olid Saaremaal valmistatud suurrätid ning esitleti rahvarõivakoolides valminud rõivakomplekte.

MTÜ Rahvarõivas on ELTSA koostööpartner laulu- ja tantsupidude ettevalmistamisel ja Eesti Folkloorinõukogu koostööpartner Baltica ettevalmistamisel. Osaleme infopäevadel ning nõuandekojad on avatud meelega ootamas rahvarõivateemalisi küsimusi.

Jaauanuaris toimus Eesti Laulu- ja Tantsupeo sihtasutuse eestvedamisel infopäev rahvatantsujuhtidele ja rahvarõiva nõuandekodadele.

25. aprillil toimus infopäev Raplas koos sealse nõuandekoja avamisega.

Juuli algul toimusid XVIII rahvarõiva õpitoad Tõstamaal. Kavas olid järgmised töötod:

- rahvarõiva kiirabi neile, kel mõni ese juba pooleli, õpetaja Silja Nõu;

- heegelpitsid põlledel, õpetaja Anu Randmaa;
- kaapotkleidi õmblemine, õpetaja Merli Mänd;
- pastelde valmistamine, õpetaja Inna Raud;
- vardakottide õmblemine, õpetajad Merli Mänd ja Anu Randmaa.

Paikkondlike rahvarõiva nõuandekodade aruanded

Jänedal rahvarõiva nõuandekoda (Luule Nurga)

Jänedal rahvarõiva nõukoda moodustati 31. oktoobril 2019. Jänedal on korraldatud rahvariie valmistajatele koolitusi juba alates 1. jaanuarist 2003. Kõiki huvilisi on nõustatud ja abistatud meie oskuste tasemel ja koolitusi läbiviivate õpetajate abiga.

- 2022. aastal paistis eriti silma Järva-Madise inimeste huvi rahvariie vastu. Seal moodustati kandleorkester. Orkestris osalejad püüdsid taastada ja saada uusi teadmisi rahvariie test.
- Pakkusime võimalust rahvariie tellimuste tegemiseks soovijatele.
- Jänedal toimuvate suurürituste aegadel oleme rahvale kättesaadavad käsitöökeskuses. Rahvariie nõustajad Luule Nurga ja Tiia Kontus on kohal mitmesuguste käsitöötehnikate töötubadega. Samas oleme ise rahvariies või paneme välja komplekte, töid.
- Maist-juunist kuni 31. augustini on meie näituste aeg Jänedal raamatukogus, 2022. aastal oli teemaks lõpetamise aastal valminud rahvariidekomplektid. Muudel aastatel on näitused rahvusliku käsitöö teemadel.
- Oleme andnud võimaluse tõsisetele isetegijatele võtta osa koolituspäevadest nõu saamise eesmärgil.
- Stendid Jänedal valminud kostüümidest on hetkel üleval Käsitöökeskuses.
- Juhuslikele nõuküsimistele anname nõu telefoni, interneti teel või otse.
- Meie nähtavusele aitab kaasa koduleht <https://rahvariided.eu> ja Facebook.
- Niipiltsi tegemine rahvariie teele – eestvedaja Kaire Ries.

Järvamaa rahvarõiva nõuandekoda (Silvia Aarma)

Rahvarõiva nõuandekoda tegutses 2003. aastast Kesk-Eesti Käsitööseltsi all. 2020. aasta jaanuaris kinnitati MTÜ Rahvarõivas koostöökogu poolt Järvamaa rahvarõiva nõuandekoja ja Järvamaa Muuseumi koostöö.

2022. aastal vaatasime enne muuseumi kolimist koos muuseumi peavarahoidja Leelo Saarega läbi kogu rahvarõiva esemete fondi, et saada ülevaade esemete olukorrast. Pärast kolimist sai korraldatud Järvamaa rahvarõivaste kollektsioon mannekeenide seljas.

12.–13. augustil toimunud Arvamusfestivali päevadel olid meil rahvarõiva töötoad ja konsultatsioonid Järvamaa muuseumis, juhendajateks Silvia Aarma, Kadi Vingissaar ja Tiia Kontus.

16. septembril oli Järvamaa Muuseumis Rahvarõiva Nõuandekoja tegevusaasta alustamine koos Kadi Vingissaare loenguga Järvamaa rahvarõivastest.

Novembris esitasime Kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupile rahastamisaotluse kahe ürituse korraldamiseks: „Kirivöö tegemise õppepäevad“ ja „Infopäevade läbiviimine koolinoorte

tantsu- ja laulupeole minejate taidluskollektiivide rahvarõivaste komplekteerimiseks“. Rahastuse sai ainult kirivöö õppimise kursusel.

Oleme vastavalt soovidele tegelenud individuaalsete rahvarõivakonsultatsioonidega. Kadi Vingissaar tegi nõuandekoja ka Facebooki lehe.

Rahvarõiva Nõuandekojas tegutsevad Silvia Aarma, Kadi Vingissaar ja Tiia Kontus.

Raplamaa rahvarõiva nõuandekoda (Anne Ummalas)

Tegutseb alates 25. aprillist 2022 ning haldab Rapla, Juuru, Hageri, Märjamaa ja Vigala kihelkonda. Nõustajad: Anne Ummalas, Piret Kuutok, Gerly Karu, Tiina Toompuu ja Anneli Ülemaante.

Põhitegevuseks koolituste korraldamine Raplemaal ja rahvarõivateemalise info kogumine ja jagamine/nõustamine.

2022. aastal jätkab tööd rahvarõivaste valmistamise koolitus (13 osalejat), niplispitsikoolitus nii algajatele (6 osalejat) kui ka edasijõudnutele (5 osalejat). Sügisel alustas seelikukursus (10 osalejat). Tegutseb kudumisklubi (7osalejat). Nõustatud on kahte tantsurühma ja viit eraisikut. Pidevalt täiendatakse esemete kirjelduste ja fotode mappe.

Vooremaa rahvarõiva nõuandekoda (Tiina Kull)

Loomise aasta: 2022, nõustajad: Tiina Kull, Janne Vaabla, põhitegevus: nõustamine, käsitöökoolitused.

Oluline aastal 2022:

- saime valmis nõuandekoja ruumid,
- nõuandekoda sai kinnituse,
- tegevust alustas Vooremaa rahvarõivakool,
- alustasime projektiga, et kaardistada kõik piirkonna rahvarõivatriibud ning nende algsed värvid,
- pidasime lisaks rahvarõivakoolile kokku 5 akadeemilist tundi rahvarõivaloenguid ning 38 akadeemilist tundi käsitöökoolitusi.

Virumaa rahvarõiva nõuandekoda (Kersti Loite)

Tegutseme Rakveres Pikk 16 Viru Käsitöö Salongi ruumides. Nõustajateks Kersti Loite ja Larissa Omler. Ametliku tunnustuse saime 2018, kuid nõustamisega tegelesime juba aastaid varem. 2022. aasta kevadel lõpetas Virumaa rahvarõivakooli esimene lend.

Muhu rahvarõiva nõuandekoda

Loodi 2022. aasta novembris käsitöömeistrite Alliki Oidekivi ja Kätli Saarkoppeli ning Muhu Muuseumi koostöös.

Nõuandekoda asub aadressil Saare maakond Muhu vald Liiva küla Muhu pastoraat 94701

Alliki Oidekivi alliki.oidekivi@gmail.com

Kätli Saarkoppel katli.kruuser@gmail.com

Mai Meriste muuseum@muhumuuseum.ee

Saaremaa rahvarõiva nõuandekoda (Mareli Rannap)

Alustas tegevust koostöös Saaremaa muuseumiga 2018. aastal. Nõuandekoda asub muuseumi kogude majas, Arhiivi 1, Kuressaare. Nõuandekoja nõuandja on rahvariidemeister Mareli Rannap (tel: 5228817, e-post marelirannap@gmail.com).

Nõuandekojas on vaatamiseks ja uurimiseks väljas neli rahvariidekomplekti: Karja kihelkonna naise ja mehe ning Jämaja kihelkonna mehe rahvariidekomplekt, samuti Mustjala kihelkonna naise kasukas. Olemas on ka kasuka valmistamise õpetus. Aastate jooksul oleme valmistanud nõuandekoja jaoks metoodilist materjali. Nii on kohapeal kasutamiseks olemas:

- Mustjala kihelkonna leekrätikud ja nende valmistamise juhendid koos muustritega;
- neli eri kihelkonna sariküllil koos lõigete ja õpetustega;
- seelikutriibustike kogu;
- rahvarõivaalast kirjandust;
- kogude osakonnast on välja toodud põnevamad esemed. Need on pandud karpidesse ja neid saab kohapeal ilma välja tellimata vaadata ja uurida.

2022. aastal valmistas nõuandja Mareli Rannap videofilmi sellest, kuidas Saaremaa mehed ja lapsed eri kihelkondadest rahvariideid selga panevad. Valmis 10 filmi meestest ja 9 lastest. Ühine vaatamine ja rahvariide teemal arutlemine toimus Saaremaa muuseumi Vahtkonna majas 20. detsembril 2022.

Aasta jooksul oleme nõuandekojas andnud erinevat infot rahvariide kohta. Infot jagab Mareli Rannap põhiliselt telefoni ja e-posti teel. Loodame uuel aastal jätkata ka igakuiste kokkusaamistega ja põnevate loengutega, mis seoses koroonaga pausile jäid.

Pärnumaa rahvarõiva nõuandekoda (Anu Randmaa)

Pärnumaa rahvarõiva nõuandekoda loodi 2019. aastal. Asukoht SA Pärnu Muuseum, mille esindaja ja nõustaja oli peavarahoidja Ülli Kont. Lisaks kuuluvad nõuandekotta koolituskeskuseks MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus, keda esindab Anu Randmaa. Kolmas nõustaja on Inna Raud.

2022. aasta lõpust alates on nõuandekoja füüsiline asukoht Tõstamaal, Varbla mnt 24, Tõstamaa Käsitöökeskuses. Nõustajatena jätkavad Anu, Ülli ja Inna.

Lisaks tavapärasele nõustamisele oli muuseumi talutoas avatud väljapanek tänapäeval valmistatud Pärnumaa rahvarõivastest: esimesel poolaastal Tori kihelkonnast ja teisel poolaastal Pärnumaa meesterõivad. Tähtsündmuseks kujunes trükise „Pärnumaa kihelkondade põlled“ väljaandmine ja Pärnu Muuseumis toimunud esitlus märtsis. Autoriteks on eespool nimetatud ning projekti vedas MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus. Trükisest inspireeritult avasime detsembri lõpus samanimelise näituse Tallinnas rahvakunstigaleriis (Pikk 22). Eksponeeritud on enamikust raamatus sisalduvatest põlledest taasloodud variandid.

Vana-Võromaa rahvarõiva nõuandekoda

- Vilve Oja, nõuandekoja koordinaator. 4. taseme kutsetunnistusega tekstiilkäsitöeline. Hargla, Kanepi, Karula, Põlva, Rõuge, Rápina, Urvaste ja Vastseliina rahvarõivad. Eesti muuseumide veebivärava MuIS kasutamine, rahvarõivaste kandmine ja säilitamine.
- Carmen Kungas, rahvarõivaste valmistaja. Rõuge, Vastseliina ja Urvaste rahvarõivad.
- Maaja Kalle, TÜ VKA rahvusliku tekstiili eriala vilistlane. Hargla, Karula ja Põlva rahvarõivad.

- Karille Bergmann, rahvarõivaste valmistaja. Urvaste ja Röpina rahvarõivad.
- Önnela Rohtla, 5. taseme kutsetunnistusega tekstiilkäsitöölaine, rahvarõivaste valmistaja. Põlva rahvarõivad.
- Mirja Ots, Võrumaa Muuseumi peavarahoidja. Võrumaa Muuseumi kogude kasutamine ja tutvustamine.

Vana-Võromaa Kultuurikoja rahvarõivatades esitletakse Vana-Võromaa rahvarõivaid, samas tegutseb piirkondlik rahvarõiva nõukoda, mis avati jaanuaris 2021. Soovijad saavad täpsemaid nõuandeid või teavet rahvarõivaste komplekteerimise, valmistamise ja kandmise kohta kõigis kaheksas Vana-Võromaa kihelkonnas (Hargla, Kanepi, Karula, Põlva, Rõuge, Röpina, Urvaste ja Vastseliina).

Kultuurikoja rahvarõivatari on ennast sisse seadnud 19. sajandi teisest poolest Rõuge kihelkonnast pärit Katri ja Jakap, kes on uudistajate ootuses pidulikes rahvarõivastes ja lubavad lahkelt ennast imetleda. Külla saab pererahvale tulla muuseumi lahtioleku aegadel. Võru pärimusfestivalil 2022 said Katri ja Jakap pealaval festivalirahvale rääkida ja näidata, kuidas üks õige rõivilepanek välja näeb. Lisaks sai kuulata huvitavaid lugusid nii kunagistest Haanjameeste kübarameistritest kui ka sellest, kuidas vöö asetsemise järgi aru saada, kas mees abielus või vallaline.

Harjumaa rahvarõiva nõuandekoda

2018. aasta oktoobrikuust alates toimuvad Harjumaa Muuseumis erinevad, eeskätt täiskasvanutele mõeldud pärandkultuuriga seotud kursused. Septembris 2019 alustas Harjumaa Muuseumi juures tegutsemist pärimuskultuuri õppeklass, mis 2021. aasta aprillist kannab nime Harjumaa Muuseumi Pärandkultuuri Õppekeskus (majandustegevuse teate registreerimisnumber 222362). Pärandkultuuri Õppekeskusel on kaks õpperuumi: üks klassiruum loengute ja seminaride tarbeks ning teine kangakudumisruum kahe kangasteljega. Kangakudumisklassi sisseseadmist toetas Kultuurkapital. Kangakudumisklassis toimetavad Maret Lehis ja Marju Kullerkupp. Kootakse rahvarõiva seelikuriideid ja sõbasid rahvarõivaste juurde.

2021. aasta septembris väljakuulutatud kursustest saime koroonahaiguse leviku tõttu lõpetada ainult särkide ja käiste õmblemise kursuse ja Muhu päti tikkimise kursuse, mis olid pooleli juba 2019. aastast.

Veebruaris 2022 alustasime teise rahvarõiva kursusega. Detsembris 2022 jõudsime esimese õppeaastaga lõpule järgmiste kursustega: tikkimiskursus, pottmütsikursus, niplispits algajatele, loeng kangakudumisest, kirivöö, heegeldamine, suka kudumine, särkide ja käiste õmblemise kursus, Muhu pättide tikkimine, Muhu pättide õmblemine, tikkimine algajatele, rahvuslike paelte punumine, sitsjaki õmblemine, kaapotkleidiriide kudumine ja õmblemine. Loetletud kursustega proovime jätkata 2023 aastal.

Nõuandekoja loengud aastal 2022

15.05.22 loeng Harjumaa rahvarõiva sukkadest Harjumaa Muuseumi raamatukogus, lektor Anu Pink

17.09.22 loeng „Värvid rahvariides“ Harjumaa Muuseumi raamatukogus, lektor Liis Luhamaa

15.10.22 loeng tekstiilide hoidmisest ja nende kahjustuste eest kaitsmisest Harjumaa Muuseumi raamatukogus, lektor Marike Laht

18.12.22 loeng Harjumaa rahvarõiva kinnastest Harjumaa Muuseumi raamatukogus, lektor Anu Pink

21. mail 2022 oli Harjumaa Muuseumi õuel kevadlaad. Samal päeval algusega kell 14.00 toimus meie esimese rahvarõiva kursuse lõpetamine, millega olime alustanud 2018. aasta septembris. Lõpetajad esitlesid omavalmistatud rahvariideid.

Harjumaa Muuseumi andresepäeva laadal osaled nõuandekoja poolt Lembe Maria Sihvre töötoaga, kus lapsed said valmistada rahvuslikke nukke ja punuda paelu.

Käsitööettevõtete alaliit

Liivi Soova, tel: 516 5161, e-post: liivi@folkart.ee

Keerulised ajad käsitööettevõtjatele panevad meid enam mõtlema uutele algatustele ja ühissetevõtmistele käsitööliidu eestkostel. Kolmkümmend koostegutsemisaastat käsitöövaldkonnas on toonud kaasa palju muutusi ja kinnistanud ka traditsioone. Täna on eriti oluline toetada ettevõtlust koolituskeskustes ja nõuandekodades ning tootmise edendamist ja pärandi hoidmist.

Ettevõtluse osakaal meie algatus on aastatega kasvanud ja saanud järjest olulisemaks käsitöövaldkonna edendamisel. Ettevõtlusega seotud otsused ja ürituste kava kinnitatakse juhatuse koosolekul. Olulisemaid ettevõtmisi toetatakse nii käsitööliidu tegevustoetusest kui ka suunatud projektitoetustest. Konkreetsete sündmuste, ettevõtmiste juhtimine toimub juhatuses kinnitatud toimkondade eestvedamisel.

Aruandeaasta olulisemad traditsioonilised ettevõtmised

1. Mardilaat Saku Suurhallis

Pärast kahte virtuaalset Mardilaata oli aruandeaasta Mardilaat igati edukas ja tõestas taas ettevõtmise vajalikkust. Soovime jätkuvalt esitleda parimat käsitööd ja pakkuda ulatuslikku valikut kogu käsitöövaldkonnast. Paikkondade eripalgeline käsitöö olgu kõrvuti uusloominguga, tuntud ja tunnustatud tooted koos uute toodete esitlustega. Oluline ja edasiviiv on meistrkodadest ja töötubadest kaasa saadud emotsioon. Oleme loonud tööühma uute valikute tegemiseks ja ootame uusi ideid. Roheline tee Mardilaadal osalemiseks on kindlasti paikkondade käsitöökeskustel, märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö ja märgi OMA toodete omanikel. Otsime täiendavaid võimalusi ettevõtjate tutvustamiseks kohapeal ja sotsiaalmeedias. Senisest enam peavad saama tähelepanu käsitöövaldkonnaga seotud koolid, jätkub reedehommikune tutvusring Mardilaada pealaval. Toimkond ja käsitööliidu juhatus on uuesti võtnud teemaks nõuded Mardilaadale pääsemiseks. Traditsiooniline Mardilaat vajab aeg-ajalt põhjalikumat uuendamist ja seda me järgmisel aastal teeme.

2. Keskaja Päevad

Olulisemad ettevõtmised: keskaja turg Raekoja platsil, keskaja küla Niguliste mäel, kontserdid ja etteasted pealaval, turniirid ja ekskursioonid vanalinnas.

Keskaja päevadel on käsitöömüügi kõrval väga oluline roll meistrkodadel, turniiridel jt mängulistel etteastetel. Kõik see nõuab oluliselt suuremat materiaalselt toetust kui meie hetkevõimalused pakuvad. Vaatamata meie korralduslikele kogemustele ja Tallinna keskaegsele vanalinnale ei ole Tallinn toetanud Keskaja Päevi kui suvist suursündmust. Jätkuvalt loodame, et see kunagi juhtub. Viimastel aastatel hästi toiminud koostöö Hopneri Majaga annab lootust uute ettevõtmiste sünnile Keskaja Päevade raames.

Kauplejate poolt on meie peamiseks probleemiks keskajaga seonduva toodangu vähesus, väljapääsu näeme avatud turust ja väliskülaliste kutsumisest. Viimastel aastatel ei ole turistide

vähesuse tõttu ka kohalikel ettevõtjatel olnud suuremat huvi Tallinnas toimuvate suveettevõtmiste vastu.

3. Ettevõtluspäev

Ettevõtluspäev toimus aruandeaastal Kihnus ja täitis kõik ettevõtmisele seatud ootused. Osavõtjad said taas teha tutvust saare erilise käsitööga ja kohtuda tuntud kohalike meistritega. Ettevõtluspäeva peakõneleja oli seekord Kristi Jõeste, kelle esitlus oli ühtviisi huvitav nii kohalikele kui ka mandrilt tulnuile. Ettevõtlusauhinnaga pärjati Kihnu käsitöömeistrit Elly Karjamit.

Ettevõtluspäev on oma formaati aeg-ajalt muutnud ja korraldustoimkonna ettepanekul viime ettevõtluspäeva järgmisest aastast Mardilaada esimesele päevale. Senine seminaride kogemus on kinnitanud erinevate ettevõtmiste toimumise edukust Mardilaadal, kus suur osa käsitöövaldkonna inimesi kas osavõtjate või huvilistena kindlasti osaleb. Ettevõtluspäeva peateema esitletakse volikogus. Jätkub käsitööettevõtja valimine ja esitlemine Mardilaadal.

4. Käsitööliidu poolt tunnustatud käsitöökeskused paikkondades

Paikkondadeüleised käsitöökeskused Tallinnas:

Eesti Käsitöö Maja
Kaarmanni Käsitöö

Käsitöökeskused paikkondades:

Avinurme Puiduait
Seto Ateljee-Galerii
Haapsalu Pitsikeskus
Hiiumaa Käsitööselti Maja
Kagu Kudujad, Külli Jacobson
Katre Meistrikoda
Kihnu Muuseum
Koordikamber
Maarja Magdaleena Gild
Ulve Käsitöö, Meistrite Maja
Muhu Käsitööpood
Peipsimaa Külustuskeskus
Saara Kirjastus
Tõstamaa Käsitöökeskus
Viljandi Käsitöökoda
Viru Käsitöö Salong
Edeva Eremiidi Puutöökool
MTÜ IIDA kursused
Turgi käsitöö- ja tervisetalu

Aruandeaastal jätkasime logo kasutamise õigusega paikkondade käsitöökeskuste tutvustamist meie kodulehel ja sotsiaalmeediakanalites. Jagasime 2019. aastal koostatud paber kandjal infovoldikut ja muutsime käsitöökeskuste esitlemise profiili kodulehel.

Paremaks koostööks kutsume alates käesolevast aastast paikkondade esindajad osalema meie olulisematele ettevõtmistele – volikogusse ja juhtide kooli. Seni osalesid nendes ettevõtmistes ainult alaliidu esimees ja mõned liikmed, juhul kui nad esindasid paikkondade keskseltse.

Paikkondade käsitöökeskuste loend on avatud. Käsitööliidu juhatuse liikmed külastavad erinevaid algatusi paikkondades ja teevad ettepaneku nimekirja täiendamiseks.

5. Käsitööettevõtlust toetavad projektid

- Näitused

Rahvakunstigalerii ja Kaarmanni käsitööpoe aknanäitused annavad ettevõtjatele, koolidele ja käsitöökeskustele võimaluse oma toodangut esitleda. Aruandeaasta oli jätkuvalt väga edukas näituste poolest. Koostöös MTÜ Käsitöömaailmaga on seatud eesmärgiks lähiaastatel ühendada paikkondades tegutsevad galeriid ja suunata senisest rohkem näitusi ringlema paikkondadesse. Senised katsed on olnud edukad ja kinnitavad jätkusuutlikkust. Pärandkultuuri erineval viisil tutvustavatest näitustest on saamas uuenev ettevõtmine meie käsitöömaastikul.

- Märk Tunnustatud Eesti Käsitöö

Aruandeaastal anti välja märk kolmele tootegrupile. Mürgi andmine on toimunud vastavalt algsetele juhistele. Korraldustoimkonna ettepanekul kutsutakse järgmisel aastal kokku ekspertgrupp, et arutada märgi saamiseks kinnitatud võimaluste muutmist.

- Märk OMA

Koostööprojekt Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Jahimeeste Seltsi, Eesti Maavilla Seltsi, puutöö ja savimeistritega. Koostööpartnerite arv laieneb ja täpsustub. Projekti sisuline juht on Ave Matsin.

Aruandeaastal kinnitati märgi logo (tekstiilikunstnik Kadi Pajupuu) ja esialgne statuut. Jätkuvad arutelud ja sisuline koostöö. Järgmisel aastal loodame jagada välja esimesed kohalikku materjali väärtustavad märgid OMA.

- LooTöö

Aruandeaastal jätkus edukalt Tallinna Ettevõtlusameti poolt toetatud projekt LooTöö, mis keskendub eelkõige uue toodangu saamisele ja ettevõtjate, koolide esitlustele Kaarmanni käsitööpoe. Erilist esiletõstmist vajab koostöö Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonnaga. Projekti toel algatatu on jõudnud õppekavasse ja muutunud oluliseks väljundiks nii kõrgkoolile kui ka käsitööliidule. Järgmine aasta peab tooma kaasa uusi kontakte ettevõtjatega ja koolidega. Eeltööd on tehtud koostöö taastamiseks Kunstiakadeemiaga. Algatatud on koostööprojekt pikkade traditsioonidega Võrumaa Ukuharu OÜga.

- Rahvarõivas

Olulised tegijad paikkondade käsitööpärandi põlistamisel on aasta-aastalt jõudu kogunud rahvarõiva nõuandkojad, kus on ühendatud nii ettevõtlus kui ka harrastus. Järgnev aasta peab tooma senisest rohkem koostööprojekte just ettevõtluse edendamiseks.

- Mentorkoolitused käsitöövaldkonna edendamiseks paikkondades on avatud ka kohalikele ettevõtjatele.

Kangakudujad

Kersti Pook, e-post: kerstipook@gmail.com

1. oktoobril toimus XX kangakudujate infopäev Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Hommik algas ettekannetega:

- Marge Veelmaa rääkis Eesti kangakudumiskoolide ajaloost ja Soome mõjutustest neile.

- Maret Lehis tutvustas kangakudujatele tasemeõppe võimalusi ja meistritunnistuste taotlemise võimalusi.
- Inna Raud näitas võimalusi kangaste kavandamise võlumaailmast.
- Sandra Urvak näitas galeriid oma õnnestunud tootefotodest ja tutvustas hea tootefoto tegemise kunsti.
- Eva-Liisa Kriis rääkis residentuurist Austrias.
- Ettekannetele lisandusid töötoad. Kes soovis töötoast saada maksimumi ja tegeleda loenguteemaga põhjalikumalt, sai registreerida töötubadesse, mis algasid iga täistund.
- Igas töötoas oli juhendaja. Soovijad said käia kõik töötoad läbi, omas rütmis.

Konkursi „Kangasulane 2022“ teema oli „Mäng labasega“. Tulime sammukese tagasi ja nautisime labases tehnikas kootud esemete lihtsust ja ilu. Kas vahel võib osutada lihtsa asja tegemine müstiliselt keeruliseks?! See jäi iga tegija enda otsustada.

Konkursile oodati põnevaid ja kauneid telgedel kootud labases tehnikas esemeid. Konkursi võitja oli Katre Mägi oma kootud ja valmisõmmeldud mantliga.

Kangakudumisnäitused

6. aprill – 17. mai: Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala üliõpilaste telgedel 1.–30. juuni Anne Üti vaibanäitus „Triibikud“ Põltsamaal.

kootud tekkide näitus „Värvirõõm“ TÜ Molekulaar- ja Rakubioloogia Instituudi Omicumis.

2. september – 14. oktoober: Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili üliõpilaste poolt telgedel kootud villaste sõbakirjaliste tekkide näitus Heimtali rahvamajas. Tekkide mustrid ja värvid olid võetud Eesti muuseumides olevatelt tekkidelt ja vaipadelt. Tekid olid valminud rahvusliku tekstiili eriala lektori Christi Küti juhendamisel.

25. oktoober – 14. november: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õpilastööde näitus Tallinnas rahvakunstigaleriis.

8. november – 31. detsember: Põltsamaa Kultuurikeskuse kangakudumise ringi näitus „Virvatuled“

Lihula Lilltikandi Selts

Urve Selberg, e-post: lihulatikand@gmail.com

2022. aasta oli meie seltsi jaoks vaikse toimetamise aasta, aga siia mahtus ka mitu suuremat ettevõtmist.

Maikuu oli meie seltsil külas 21 käsitööhuvilist naist Iisraelist. Olime seda visiiti juba terve aasta oodanud. Iisraeli grupi tõi meile OÜ Kagu Kudujate eestvedaja Külli Kõppo-Jacobson. Sissejuhatava ettekande tegi Eda Aavik, seejärel näitasime külalistele väikest väljapanekut tikitud esemetest. Töötoas tikiti Lihula rahvarõivaseeliku motiiv, juhendajateks kaheksa seltsi liiget. Enda arusaadavaks tegemisel läksid käiku nii eesti, inglise, vene kui ka soome keel. Kogu päeva kordaminekule aitas kaasa Lihula Muuseum.

Augustis osalesime traditsioonilisel Lihula avatud kohvikute päeval. Lihula mõisas avas ukse kohvik Lilleline Lihula, seltsi käsitöötoas tegutses samal ajal tikkimise töötuba. Näitusele panime seltsi liikmete uued tööd, samuti Lihula Gümnaasiumi õpilaste tikitud tekkidega nukuvoodid (juhendas Eda Aavik) ja Varbla Kooli tütarlaste tikitud padjad (juhendas Urve Selberg).

Meie suureks rõõmuks toimus Mardilaat sel aastal jälle Saku suurhallis. Ehtisime oma töötoa väikese näitusega. Näitasime uhkusega nelja uut tekki, lisaks seelikuid, patju kotte jm.

Lihula Lilltikandi Seltsi meistrikojas käis sel korral varasemate aastatega võrreldes palju rohkem õppijaid. Väga mõnus oli taas olla selle rõõmsa melu keskel, mida Mardilaat pakub.

Detsembris toimus Lihulas Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu mentorprogrammi raames loomingulise tikkimise koolitus, õpetas Ethel Elor.

2023. aastal tahame taastada Lihula lillkirja festivali traditsiooni ning korrastada Lihula lilltikandi sissekande Eesti vaimse kultuuripärandi nimistus.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatuse liige, tel: 501 5651, e-post: kontakt@marjamatiisen.com

Eesti Lapitöö Seltsi iga-aastane kokkusaamine toimus 13.–15. mail Mulgimaal Heimtali muuseumis.

Teel sinna uudistasime seltsi liikmete tegemisi:

- Paides Hillar Hanssoo põhikoolis Kristi Tederi koolimaja ja käsitööklasse,
- Võhmas Mall Vesilo Vaksali käsitöötuba,
- Viljandi Kondase keskusel tekstiilinäitusel „Oma mood 10“ Katre Arula lapirõivaid.

Heimtali Muuseumis osalesime vaibatalgutel ja pääsesime kolmeks päevaks Anu Raua pereliikmeks. Ühistes töödes ja tegemistes saime seestpoolt vaate muuseumi argipäevale ja eksisteerimisele. Meie käte abil valmis kuus näpunõõrivaipa. Meenutasime ka lapitööseltsi 30-aastast ajalugu.

Sügisest koosolemist 19. novembril võõrustas seltsi liige Airiin Saarso. Tegime uue aasta plaane ja uudistasime perenaise uut koduateljeed.

Seltsi liikmete lapitöötegemised:

Anni Kreem ja Ene Pars

- Katariina Gildi ühishäätused „Lood“ ja „Vangistatud mõtted“
- Ühine juubelinäitus Katariina kirikus

Ene Pars

- Osalemine Pärnu Uue Kunsti muuseumi näitusel „Õnnetäht“
- Tekstiilikunsti Liidu ühishäätus „Eluoluline“ Tartus, galeriis Pallas

Katre Arula

- Moeetendus ja lapiliste rõivaste näitus jaanuaris-veebruaris Mustvee Kultuurikeskuses ja aprillis Narvas
- Osalemine Estonian Fashion Festivali OmaMood 2021 näitusel Kondase keskusel
- Kolleksioon „Hõbevillane“ Estonian Fashion Festivalil „Oma mood 2022“ (moefilmis, etendusel, auhinnatud „Ööd“ preemiaga, autorinäitusel rahvakunsti galeriis)
- Valiknäitus „Kogutud teosed“ Kuremaa lossis
- Näitused ja avatud töötoad Põltsamaa Lossi hoovi meistrikojas

Marja Matiisen

- Lapitöökursused Tallinna Rahvaülikoolis ja Viimsi raamatukogus.
- Näitused, kokkusaamised ja avatud töötoad Lapitöö Majas.
- Mardilaada mininäitus, meistrikoda, raamatu esitlemine.

Hilja Sepp

- Osalemine Mardilaadal, Keskaja päevadel ja ERMi jõululaadal.

Kristi Teder

- Näitus „Õpetaja ja vilistlased“ Paide Linnaraamatukogus

Mall Vesilo

- Näitus Viiratsi Rahvamajas

- Aunimetus „Viljandi maarahva rahvakunstimeister 2022“
- Lapidöökursused Võhmas ja Pürstil

Aivi Tamm

- Heimtali muuseumi püksilappimise võistluse võitja
- Lapidöö koolitused Olustveres, Keilas, Tabasalus ja käsitööliidu

Allikamajas Sune Teemaa

- Lapidööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses.

Rahvuslik puutöö

Meelis Kihulane, edev.eremiit@gmail.com

Aastal 2022 toimus puutöömaastikul järgmine tegevus.

Mais toimusid Anu Raua juures puutöötalgud. Selline tore idee tuli Margus Rebaselt, kes pakkus juba 2021. aasta jõulude paiku välja mõtte minna Anule Heimtalisse külla ning teha korda katkised korvid ja muud puidust tarberiistad. Selle mõtte tulemusel sai parandatud nii korve kui ka muid esemeid, aga sai parandatud ka maja kõrval olev lambakopli aed.

See talgutöö meeldis kõigile väga, nii et ka septembris käisime seal, toetamas õunapuuaeda ning ladumas küttepuid.

Plaanis on aastal 2023 jätkata Heimtalis puutööga seotud tegevust nii kevadel kui ka sügisel.

Puutöökoolitusi toimus nii Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidus kui ka teistes kohtades. Samuti lõpetasid mitmes kutsekoolis restauraatorid ja puukäsitöölised, kelle lõpetamine päädis kutseeksami ja vastava kvalifikatsiooniga.

Lõpetasid ka Edeva Eremiidi Puutöökooli kaheksa õpilast oma kolmeaastase õppetsükli ning nende tegemistest on kuni 2023. aasta märtsi keskpaigani üleval näitus Eesti Rahva Muuseumis.

ERMis avati novembris ka Heidi Solo ja Epp Klimentso kureeritud näitus „Kaasaja kuningannadelt – kiiged ja küünlalühtrid“, kus 13 naist on valmistanud pealkirjas nimetatud esemeid. See näitus on üleval veebruarini 2023.

Pitsimeistrite alaliit

Priit Halberg, e-post: priit.halberg@gmail.com

26. juunil osalesid pitsitegijad traditsioonilisel rahvusvahelisel pitsitegemise päeval, kuhu registreerus 1260 inimest 57 riigist, seal hulgas Eestist.

Novembris osalesime vahelduva eduga ka Mardilaadal ning esitlesime teiste töötubade seas kõikidele huvilistele ja külalistele ka meie huvitavat pitsitegu.

Loodame jõuda 2023. aastal rohkemate toimetamisteni.

Mänguasjameistrid

Lembe Sihvre, tel: 513 839, e-post: lembe.sihvre@folkart.ee

Mänguasjategijate ja nende sõprade märgiliseks ettevõtmiseks aastal 2022 oli kindlasti heategevuslik Ukraina kaitseinglite meisterdamine – inglised pandi/pannakse kaasa varjevõrkudele.

Toredate üritustena väärivad kindlasti mainimist „Käsitöökojad üle maa“ raames toimunud Eve Selisaare ülevaade soome-ugri kaitsenukkudest. Erinevates kohtades on kogu aasta jooksul toimunud tööoad, näitused ja loengud.

Aasta lõpus oli Lembe Maria Sihvrel põnev võimalus teha Jaapani käsitöömeistritele hingelinnukese valmistamise töötuba, kavas on pikem koostööprojekt Jaapani meistritega. Raekoja platsi jõulutulul valmistati päkapikke ja pihuloomi, töötube juhatasid Aet Reha ja Katariina Naarits.

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, tel: 509 1918, e-post: toivo@overall.ee

2022. aasta oli tasakaalu otsimise aasta.

Rait Pihlap on kromaatilisi kandleid valmistades vähendanud väikekannelde tootmist. Väikekannelde puhul on tähelepanu õõnestatud korpusega pillidel ja jätkub kõrge kvaliteediliste pillide tootmine vastavalt tellimustele.

Indrek Roosi alustas 2022. aasta oktoobris taas Lätte kooli lapsevanematega pillide meisterdamise töötuba, mis kestab kuni 2023. aasta kevadeni. Pillide valmistamisel katsetab ta nüüd õhemaid õõnestatud korpuseid, mis on saadud väga kenasti helisema.

Mihkel Soon varus aasta jooksul kõvasti materjali, valmistas esimese käsitööharfi, aasta oli muidu stabiilne.

Kandlekoda ja Rein Reinpõld said taas osa võtta vanalinna päevade käsitöömüügist. Pillidele on leidunud ostjaid ka väliseestlaste seas, ilmselt on rahvusvahelistes koolides kandleõpe populaarsemaks muutunud ja lapsevanemad ostavad koolis käivatele lastele ka mujal maailmas pille. Lisaks kanneldele on Rein oma töökojas Kose-Uuemõisa mõisahoones hakanud valmistama ka Eesti lõõtspille.

Toivo Tähemaa tegi koostöös Indrek Roosiga vahtrapuust põhjaga pillide katsetusi, tulemus oli täitsa hea. Samuti valmis nn poistekoori kannel Kadri Hundile, see on väikekandle suurem vend, 22-keeleline pill.

Muus osas valmistasid meistrid pille ikka oma vanade „liistude“ järgi.

Vildimeistrid

Liina Veskimägi-Ilste, tel: 5647 6471, liina@folkart.ee

Aruandeaastal tegevusi ei toimunud.

KÄSITÖÖÕPETUS

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, käsitööhariduse dotsent e-post:
enelind@tlu.ee, Narva mnt 25, Tallinn, www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis õpetatakse välja käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid magistri tasemel (õppekava „Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetaja“). Lisaks oma õppesuuna üliõpilastele saavad ainealase ettevalmistuse ka klassiõpetaja õppekava üliõpilased tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes.

Ülikoolile omaselt on Tallinna Ülikoolis erialaõppe läbiviimiseks kujunenud välja ainealase oskusteabe ja didaktikauuringute kompetentsikeskus. Meie õppejõud on tööõpetuses, käsitöö- ja kodundusõppes rahvusvahelisel tasandil olulised koostööpartnerid, põhikooli tehnoloogiavaldkonna ainekava arendustegevuse vastutavad täitjad, ainealase täiendõppe andjad ja aineolümpiaadi korraldajad.

Õppesuuna üks ülesandeid on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ja arendustegevuse ning nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Enda rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja -liitudega. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (NordFo Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum); välja on kujunenud partnerlussidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ning teadus- ja arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Islandil.

Õppesuuna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud Eesti hariduspoliitika kujundamisel nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel, kuuludes erinevatesse otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Tegevuse arendamiseks ning eriala populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ja üritusi (www.tlu-craft.ee). Kultuurkapital eraldas tänupreemia õppejõud Tiia Artlale käsitöömaailma edukale toimimisele ja arendamisele kaasa aitamise eest. Tallinna Ülikool tunnustas teda silmapaistva loometöö eest. Eriala õppejõude tunnustati aineolümpiaadide korraldamise ja seeläbi käsitöö propageerimise eest.

Näiteid meie projektidest

- Õppejõud olid kaasatud üldhariduskooli õppekavaarendusse. Töörühma tööd juhtis dotsent Ene Lind. Uue kaasaegse valdkondliku ainekava koostamisel ja valdkonnapädevuste sõnastamisel toetuti Bloomi taksonoomiale, OECD koostatud haridusanalüüsile „The Future of Education and Skills: Education 2030“; SCAMPERi kriitilise mõtlemise mudelile; tutvuti Põhjamaade vastavate ainekavadega (Soome, Rootsi, Taani); peeti silmas riikliku õppekava üldpädevuste ning alusväärtuste saavutamise toetamist.
- Erialase teadus- ja arendustöö taseme hoidmiseks osaletakse jätkuvalt rahvusvahelistel teaduskonverentsidel (sel perioodil Göteborgis ja Jelgavas); publitseeritakse uurimistulemusi rahvusvahelistes ajakirjades. Edaspidiselt tuleks enam tähelepanu pöörata ka eestikeelsele kirjastamisele.
- Puuteraamatutest ja -õppevahenditest kujundati ekspositsioon „Kaasav elu“, mis pandi 2021–2022 aastavahetusel välja ERMis. Näituse lõppedes loodi eksponaatide alusel ülikooli Tunnetustuba.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 526 2510, e-post: ave.matsin@ut.ee, www.kultuur.ut.ee

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias toimub õppetöö järgmistel käsitöö õppekavadel:

- kultuuripärandi loovrakenduste magistriõpe (avatud 2020. aastal seniste pärandtehnoloogia ja pärimusmuusika magistrikavade liitumisel),
- pärandtehnoloogia rakenduskõrgharidus, kus saab omandada hariduse kolmele erialal:

- rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal),
- rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal),
- rahvuslik metallitöö (avatud 2011. aastal).

Lisaks ülalnimetatutele on käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse moodulid kunstide ja tehnoloogia õpetaja magistrikavas.

Õppekavadel õpib kokku 165 üliõpilast (1. septembri 2022 seisuga): 61 rahvusliku tekstiili erialal, 33 rahvusliku ehituse erialal, 41 rahvusliku metallitöö erialal, 30 kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppes. Põhikohaga õppejõude erialade peale kokku on 21, töötajaid kokku 25, lisaks veel ligikaudu 100 tunnitasulist õppejõudu.

2022. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Pärandtehnoloogia õppekava suurimaks arendustegevuseks oli uue **ringtehnoloogia eriala** väljatöötamine, mille eesmärgiks on ringmajanduse ja -disaini põhimõtteid järgiva, materjale ning lihttehnoloogiaid tundva professionaalse ja loova meistri koolitus. Eriala põhiline rõhk on ringluses olevate materjalide ja esemete hulga vähendamisel lihttehnoloogilise parandamise, taas- ja uuskasutuse ning ümbertöötlemise kaudu. Eriala on kinnitatud ja esimest korda saab erialale kandideerida 2023. aasta suvel.

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud lõpetamistega. Kokku oli osakonnas 2020/2021. õppeaastal 13 lõpetajat, neist 6 rakenduskõrgharidusõppes ja 7 magistriõppes. Suvel immatrikuleeriti 18 rahvusliku tekstiili eriala üliõpilast. Kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppesse immatrikuleeriti 7 uut üliõpilast.

Olulisemad sündmused

2022. aasta veebruaris ja märtsis toimus Ave Matsini eestvedamisel viiest osast koosnev **avalik veebiseminaride sari „Villaveebruar“**. Sarja korraldas vabatahtlike aktivistide grupp, kuhu kuulusid Eesti Lamba- ja Kitsekasvatavate Liidu juhatuse liige, Eesti Maaülikooli vanemteadur ja lambakasvataja Kadri Tali, Eesti Kunstiakadeemia õppejõud ja tekstiilidisainer Katrin Kabun, Kõrgema Kunstikooli Pallas õppejõud Liina Kool, lambakasvataja ja -pügaja, villafilosoof Mats Meriste, ettevõtja, tekstiilitööstuse Paragon Sleep ostujuht Innar Susi. Sarja eesmärk oli välja selgitada Eesti villamajanduse hetkeseis, avada eri sihtgruppide vaateid villa tootmisele ja töötlemisele ning pakkuda välja lahendusi kitsaskohtadele. Veebiseminaride teemad olid lambakasvatavate, villa töötlemise, disainerite ja käsitöölise vaade villale, villa uued rakendused ja rahvusvahelise villaturu olukord. Villaveebruari kokkuvõtte „Ülevaade Eesti villamajandusest 2022“ on leitav meie käsitööteaduse ajakirja Studia Vernacula numbris: <https://ojs.utlib.ee/index.php/SV/article/view/21326>. Järelkajana esitati mais toimunud pärandihäkatoni **villavahetuse veebiplatvormi** idee, mis osutus võidukaks. Praeguseks on platvorm teostatud: <https://villavahetus.ee/>. Siia on kõigil villahuvilistel võimalus lisada oma

villa ostu- või müügikuulutus. Lisaks sellele on platvormil ka hariduslik eesmärk ning muude villa tutvustavate materjalide kõrval on seal leitavad ka kevadise „Villaveebruari“ salvestused. **OmaMoe etendus** toimus ka sellel aastal veebis. Viljandi Kultuuriakadeemia, Estonian Fashion Festivali ja režissööri Kadi Aare koostööna valmis seitse unikaalset moeteemalist filmi pealkirjaga „OmaMood 2022“. Vaadata saab disainerite Vilve Undi, Katre Arula, Annika Vaalma, Kristina Libe, Sirje Ani, Anu Sirkase, Grete Küppari ja Maarja Palu uusi kolleksioone. Kolleksioonid näitavad traditsioonilist pärimusmoodi värskes võtmes ning nende märksõnaks on jätkusuutlikkus, pärimus ja käsitöö. Filmi saab vaadata siin: <https://www.uttv.ee/naita?id=33664>.

2020. aasta sügisest alates võttis kultuuriakadeemia Viljandi **UNESCO käsitöö ja rahvakunsti loovlinna** tegevuste koordineerimise enda peale. UNESCO loovlinnaks olemine võimaldab näidata laiemale avalikkusele pärandis peituvaid väärtusi ja tutvustada viise, kuidas need saaksid aidata kaasa igapäevaelu rikastamisele nii kultuurilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus vaates. Loovlinna tegevuste rakendamine toimub koostöös Viljandi kõige olulisemate kultuuriasutustega. Nii 2021. kui ka 2022. aasta pärandilinna teemaks valiti „parandamine“. 2022. aasta linnameistriks valiti EKA doktorant Marta Moorats. Tegeleti edasi parandustöökodade kaardistusega. Pärandilinn oli esindatud 2022. aasta juunis toimunud Viljandi Hansapäevadel oma alaga Esimesel Kirsimäel, kuhu olid koondatud erinevad Viljandimaa haridusasutused. 10. septembril 2022 toimus esimene **parandusfestival**, mis juhtis tähelepanu pärandis leiduvatele ellujäämise strateegiatele, säästlikule ja jätkusuutlikule eluviisile, asjade taaskasutamisele ja traditsioonilistele oskustele, mis sellele kaasa aitavad.

16. novembrist 2022 kuni 28. jaanuarini 2023 oli Kondase keskuses avatud **näitus „Pikem suhe“**, mille kuraator on pärandilinna Viljandi linnameister Marta Moorats. Väljapanek uuris eri kihte meie suhetes rõivastega ning võimalusi anda riiete parandamise abil nendele suhetele uus väärtus.

12.–18.novembril toimus kultuuriakadeemia eestvedamisel **Eesti villa nädal**. Selle eesmärk oli tõsta uue hooga rambivalgusesse kohalik väärismaterjal, millest tänapäeval hävitatakse kahjuks u 90 %. Nädal koosnes kahest osast: Eesti erinevais paigus toimuvatest kohalikkude villa tutvustavatest sündmustest ja rahvusvahelisest villakonverentsist. Teemanädala peamiseks eesmärgiks on teadvustada laiemale ringile villa omadusi ja erinevaid kasutusalasid ning julgustada inimesi leidma koostöös kohalike tootjate ja töötlejatega villale uusi kasutusvaldkondi. Nädal lõppes 17.–18. novembril Viljandis kohalikele **villale pühendatud päranditehnoloogia konverentsiga** (<https://sisu.ut.ee/eestivill>). Kahepäevasel rahvusvahelisel konverentsil esinesid asjatundjad nii Põhjamaadest kui ka Euroopast, et anda ülevaade erinevate riikide villatööstusest ja uutest villa täistootmise ahelat arendavatest algatustest. Konverentsi teisel päeval toimus villateemaline koostöömess.

Villakonverentsi ettekandeid on võimalik kahes keeles järelvaadata UTTVs. Konverentsi esimese päeva ettekanded (eestikeelse tõlkega):

<https://uttv.ee/naita?id=33811> (eestikeelse tõlkega)

<https://uttv.ee/naita?id=33812> (inglise keeles)

Teise päeva ettekanded:

<https://uttv.ee/naita?id=33813> (eesti keeles)

<https://uttv.ee/naita?id=33814> (inglise keelse tõlkega)

Konverentsi esitleti ka **Studia Vernacula** uut numbrit „Kelle pärand?“, kus uuritakse kultuurilise omastamise mõistet, vaadatakse ringi Eesti Rahva Muuseumi soome-ugri kogudes ja tehakse tutvust Ungaris elava saksa rahvusvähemuse traditsiooniliste kootud jalatsitega. Samuti uuritakse kõrkjapõhjaga toole, linukate kandmist, savihoonete restaureerimist, sitsijaki koopia valmistamist ja nõobiliistuga särke. Arutusele tuleb Richard Sennetti raamatu „The Craftsman“ eestikeelne tõlge ning ülevaade antakse haabjakultuurist ja Eesti villamajanduse hetkeseisust. Ajakirja saab osta Saara kirjastuse e-poest.

18. novembril anti Viljandis üle **Anu Raua nimeline stipendium**. Tunnustuse pälvisid Viljandi kultuuriakadeemia kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppekava teise aasta üliõpilane Koidu Ahk ja pärandtehnoloogia tekstiili eriala üliõpilane Kristi Everst.

Olulisemad arendustegevused

Rahvusvahelises koostöös jätkus kultuuriakadeemia eestvedamisel **Põhjamaade traditsioonilist käsitööd uurivate ja õpetavate kõrgkoolide võrgustiku NordTradCraft** töö. 14.–18. märtsil 2022 toimus Viljandis esimene rahvusvaheline kõrgkoolideülene üliõpilaste intensiivõppe nädal „Craft Symposium“, kus osales üle 40 üliõpilase ja 15 õppejõudu. Täpsem info sündmuse kohta on koondatud veebilehele: <https://sisu.ut.ee/craftsymposium2022/start>.

Mitmed pärandtehnoloogia arendustegevused on seotud **Vilma villakojaga**. 2020. aasta lõpus algas kaheaastane Norra EMP poolt rahastatav projekt „**Eesti ja Norra kohalik lambavill – uuringu läbiviimine ja õppematerjalide loomine kõrgkooli tekstiilitudengitele**“, mille eesmärk on kohalike lambatõugude villa omadusi tutvustava õppematerjali loomine Eesti ja Norra tekstiili erialade üliõpilastele. 2021. aasta oktoobris toimus intensiivõppe nädal Trondheimis, kus osalesid nii üliõpilased kui ka õppejõud Eestist ja Norrast. Aprillis toimus sarnane intensiivkursus Eestis, millel osalesid ka Baltic Wool Cooperation võrgustiku esindajad. Suvel toimusid õppematerjali tarbeks valmistatud tekstiilmaterjalide testimised Tallinna Tehnikakõrgkoolis.

Baltic Wool Cooperationi võrgustikul, mille eesmärk on villa töötlemist toetava ettevõtlusvõrgustiku loomine Läänemere maades, toimus kaks kohtumist. Oktoobris oli Gotlandil villakonverents ja mais tehti õppereis Poola villavabrikutesse ja tekstiilitööstustesse. Astri Kaljus osales **Eesti Kunstiakadeemia projektis „Purustatud tekstiilijäätmetest ümbertöödeldud materjali arendamine lõngaks“** (1.11.2021–1.11.2022), mille eesmärgiks oli testida mitmesuguste taaskasutuskiudude rakendusvõimalusi. Selle raames valmisid villakojas mitmesugused lõngad erinevate purustatud rõiva- ja kodutekstiilide ning villa kiududest.

Pärandtehnoloogia õppekava osales Erasmus+ strateegilise koostöö projektis „**Kultuuripärandi elavdamine kõrgharidusest lähtuva avatud innovatsiooni abil**“ (1.01.2022–1.07.2024). Projekti eesmärk on analüüsida viise, kuidas ülikoolid saavad aidata kultuuripärandi asutustel toibuda pandeemiast põhjustatud kriisist ja luua ülikoolidele tööriist avatud innovatsiooni meetodite ja praktikate kasutamiseks õppetöös. Projekti juhtpartner on Norwegian University of Science and Technology. Lisaks Viljandi kultuuriakadeemiale on partneritena kaasatud Sant’Anna – School of Advanced Studies Pisa, Sofia University St. Kliment Ohridski, Web2learn ja Federation of Women Association „Kores of Cyclades“.

Olulisemad näitused 2022

- Näitus „**Pärandiluup**“ rändas kevadel Ameerikas ja oli üleval New Yorgi Eesti Maja suures saalis. Samal ajal toimusid ka Eesti kultuuri päevad. Järgnevad näituse asukohad olid Lakewoodi Eesti Maja ja Chicago Eesti Maja.
- aprillis oli vaibanäitus „Sinitriipu kirjatud“ Avinurme kultuurikeskuses.
- 4. maist 13. juunini oli Kondase keskuses näitus „**Maailma**“, millega tähistati moeetenduse OmaMood kümnendat juubeliaastat. Väljapanek tutvustas moeetenduse arengut, lavavalgust näinud kollektioone ja kaadritaguseid hetki.
- 1. juunist 3. juulini oli Avinurme kultuurikeskuses näitus „**Rahvuslikkuse otsingud**“

- 7. juulist 4. septembrini olid näituse „OmaMood 10“ fotod üleval pärimusmuusika keskuses.
- 6. aprillist 17. maini oli tekinäitus „Värvirõõm“ TÜ Molekulaar- ja Rakubioloogia Instituudi Omicumis.
- 9. maist 9. juunini toimus Karilatsi muuseumis rahvusliku metallitöö eriala üliõpilaste tööde näitus „Õpipoisist meistriks“. Peakorraldajaks oli Marko Purge ja kaasa aitas Kauri Kurvits.
- 1. juunist 30. juulini oli näitus „Rahvuslikkuse otsingud“ Avinurme kultuurikeskuses.
- 20. juunist 17. septembrini oli Viljandi muuseumis näitus „Pärand haagib“ – kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava tekstiili ja metallitöö eriala üliõpilaste õppetööd tutvustav väljapanek.
- Novembrist aasta lõpuni oli Muhus Liiva pastoraadis ülal Marko Purge koostatud näitus pärandtehnoloogia metalleriala üliõpilaste valmistatud kodarahade fotodest. Varem oli sama näitus seoses raamatukogude aastaga üleval Kõo raamatukogus.
- Aprillis korraldasid rahvusliku metallitöö eriala õliõpilased Diana Dello ja Hedi Vrageri eestvedamisel oksjoni Tartu Ülikoolis õppivate Ukraina üliõpilaste toetuseks. Kokku koguti 4735 eurot. <https://viljandi.ut.ee/et/sisu/metallitoo-eriala-tudengid-kogusid-ukraina-uliopilaste-toetuseks-ligi-5000-eu>.
- 23. juulist 20. septembrini toimus Tabivere muuseumis rahvusliku metallitöö eriala 1. kursuse näitus „Meie esimene aasta“ kursuse üliõpilase Katrin Põdra eestvedamisel.
- 1.–30. septembrini sai Tallinnas Raekoja platsil Kaarmanni kaupluse (Vanaturu kael 8) aknanäitusel näha pärandtehnoloogia õppekava tekstiili eriala üliõpilaste poolt Mulgi elamuskeskusele valmistatud nukkusid.
- 2. septembrist 14. oktoobrini oli Heimtali rahvamajas rahvusliku tekstiili üliõpilastöödena valminud telgedel kootud villaste sõbakirjaliste tekkide näitus.
- 19.–25. septembril oli pärandtehnoloogia väljapanek XVII disainiöö disaini kõrgkoolide näitusel Balti Manufaktuuris. Samas oli EKA jätkusuutliku disaini ja materjalide labori DiMa näitusel eksponeeritud ka kultuuriakadeemia Vilma villalaboris välja töötatud lõngaarendused. Purustatud kiud kombineerituna lambavillaga said lõngaks Astri Kaljuse käe all Vilma villakojas.
- 16. septembrist 14. oktoobrini oli Pärimusmuusika Aidas ja 1. detsembrist jaanuari lõpuni Viljandi kultuuriakadeemia Vilma majas avatud fotonäitus „Kandjad“. Pärandtehnoloogia rahvusliku tekstiili eriala tudengite Kristi Eversti ja Heleri Jürissoni koostatud näitus tutvustab etnograafilisi kindaid erinevate kandjate käes. Fotodelt võib leida akadeemiaga seotud õppejõude ja üliõpilasi – pärandkultuuri püsivate väärtuste hoidjaid tänapäeva muutuvast ning rahutus maailmas.
- 14. novembrist 31. detsembrini olid näitusel „Sitikal siledad tiivad“ väljas kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala üliõpilaste telgedel kootud sõbakirjalised tekid, mille mustrid ja värvid on võetud Eesti muuseumides olevatelt tekkidelt ning vaipadelt. Villased tekid on valminud rahvusliku tekstiili eriala lektori Christi Küti juhendamisel.

Täienduskoolitused

Jätkus koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega läbi viidav kaheaastane koolitusprojekt **Viljandimaa rahvarõivakool**. Koolitus lõpeb 2023. aasta kevadel.

Üle mitme aasta toimus 27. märtsil 2022 ka **Noore Meistri Kool**, mille eesmärk on tutvustada noortele pärandtehnoloogia õppimise võimalusi.

Pärast kaheaastast pausi toimus Viljandis 10.–16. juulini rahvusvaheline **Eesti käsitöö suvekool Craft Camp** (<https://viljandi.ut.ee/en/craftcamp>). Seitsmendat korda toimival sündmusel osalesid pea 60 huvilist üle maailma. Sel aastal oli valikus kokku 25 eriilmelist õpituba.

18.–22.10.2021 toimus Vilma villakojas koolitus „**Poolkammlõnga valmistamine tööstuslike masinatega**“

2023. aasta tegevusplaan

- 9. jaanuar – 5. märts: näitus „Pärand haagib“ Võru Linnagaleriis
- 22.–26 mai: pärandtehnoloogia erialade lõputööde avalikud kaitsmised Viljandis Vilma õppehoones
- 8. juuni: moeetendus OmaMood Tartus Eesti Rahva Muuseumis
- 9.–15. juuli: rahvusvaheline eesti käsitöö suvekool Craft Camp Viljandis <https://viljandi.ut.ee/en/craftcamp>
- 12.–28. juuni: sisseastumisavalduste vastuvõtt rakenduskõrghariduse õppekaval; 3.–7. juuli: vastuvõtukatsed pärandtehnoloogia õppekava ehituse, metalli ja ringtehnoloogia erialale (rakenduskõrghariduse õppekava) kultuuripärandi loovrakenduste erialale (magistriõpe, sessioonõpe) kunstide ja tehnoloogia õpetaja erialale (magistriõpe, sessioonõpe)
- oktoober: kultuuripärandi loovrakenduste sügiskool
- november: pärandtehnoloogia konverents

Tartu Kõrgem Kunstikool Pallas

Aet Ollisaar, aet.ollisaar@pallasart.ee

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna vahel on kujunenud välja pikk koostöö, tänu millele on tekstiilitudengid saanud võimaluse erinevate projektide kaudu kaasa rääkida liidu esinduskaupluse tootevalikus. 2022. aastal toimus juba kolmandat korda Pallase tekstiilitudengitele suunatud masinal kootud silmuskoeliste aksessuaaride tootekonkurss, et laiendada Eesti villa kasutamise piire ja leida uusi ideid kohaliku materjali kasutamiseks tootearenduses.

Teadlikule kasutajale suunatud toodete disainiprotsess lähtus Pallase tekstiiliosakonna villa rakendusuuringu etappides omandatud pikaajalistest kogemustest. Kõik tooted valmisid Eestis kasvanud lammaste villast kohalikes villavabrikutes kedratud lõngast. Enne konkursi kaasati tudengeid erinevates õppeainetes villa rakendusuuringusse, et õppida tundma kohaliku villase lõnga omadusi ja kvaliteeti ning kudumite erinevaid viimistlus- ja järeltöötuslahendusi. Konkursile esitatud toodete arendamine sai alguse kolmanda kursuse silmuskudumise õppeaines Kairi Lentsiuse ja Maarja Tamjärve juhendamisel.

Konkursile esitatud tooteid iseloomustavateks märksõnadeks olid jätkusuutlikkus ja praktilisus, kuid samas ka mängulisus ja vaimukus. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit pani osalejatele välja kaks võrdset 1000-eurost preemiat, mis katab ka esimese tooteseeria teostamise kulud. Konkursile esitatud prototüüpide ja lisamaterjalide põhjal tegi valiku žürii koosseisus Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste, Aet Ollisaar (Pallase tekstiiliosakonna professor), Kairi Lentsius (Pallase moe valdkonna lektor) ja Liina Kool (Pallase tekstiiliosakonna õppejõud, villa rakendusuuringute ekspert). Žürii tõi välja, et esitatud tööd kõnetasid vaatajat tänu heale visuaalsele esitusele ja isiklikele lugudele. 2022. aasta konkursi võitjateks valiti Merily Mikiver ja Johanna Mauer.

Merily Mikiveri disainitud praktiline ja stiilne aksessuaar MÜTSIK pälvis tähelepanu selge disainikeele ja tugeva hele-tumeduskontrastiga, toode pakub kasutajale neli erinevat kandmisvõimalust. Žürii tõstis esile ka MÜTSIKu neutraalsust, mis muudab selle sobivaks eri soost ja eri vanusega kasutajatele ning annab võimaluse kombineerida toodet väga erinevate rõivastega.

Johanna Maueri toode KRAELUS ühendab endas krae ja kaeluse funktsiooni ning on praktiline villane aksessuaar, mis hoiab kaela ja selle ümbruse soojas. Olenevalt ülerõiva kaeluse sügavusest jääb paistma kas kõrge krae või suurem osa tervest kaelusest. Loodushõngulise puidumustrit meenutava disainiga KRAELUS lisab kandja rõivastusele värvi ja karakterit.

Lisaks konkursi laureaatidele pälvisid nutikate ja praktiliste disainiideedega žürii tunnustuse Brigita Kasemetsa balletitrennist inspireeritud soojad säärised SAPSUD, Kristiina Saaroni kapuuts-sall WINDI ja Gerly Eisenschmidt'i vaimukas lastemüts „Laiguline lehm“.

Lisaks võitjatele on kõik konkursil osalenud tudengid olnud alati oodatud oma ideid edasi arendama ja jätkama ka tulevikus koostööd Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Tavaks on saanud eksponeerida konkursi paremaid töid septembris Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu Kaarmanni kaupluses ja vaateaknal.

On tõeliselt hea meel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu avatuse ja toetuse üle, mis annab osalejatele võimaluse oma oskusi proovile panna! Tudengite jaoks on see hindamatu kogemus – stipendium võimaldab teha esimesi samme tiražeeritavate toodete valmistamisel ning tänu heale koostööle saavad noored disainerid katsetada ka oma toodete müügitulemusi Tallinnas Kaarmanni kaupluses.

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA

Kristi Teder, Eesti Käsitööõpetajate Seltsi AITA esinaine, Paide Ühisgümnaasiumi käsitööõpetaja, e-post: kristiteder@hotmail.ee, eksaita.selts@gmail.com

Aasta 2022 on käsitööõpetajatele pakkunud rohkelt tegevusi nii koolis õpilastega töötades kui ka üleriigiliselt käsitööhariduses muudatusi ellu viies. Jagame Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu muret järelkasvu pärast. Probleem on laiaulatuslik. Käsitööõpetaja töötab üldjuhul riiklikku õppekava alusel, et saavutada konkreetseid õpitulemusi õpilastelt. Riiklik õppekava on aga ajale jalgu jäänud.

Toetudes rahvakunsti traditsioonidele, loodame koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning teiste koostööpartneritega käsitöö kaasajastamise protsessi kiirendada.

Selts tunnetab oma tegevustes käsitööliidu tuge.

Eesti üldhariduskoolide käsitööõpetajad toetavad Eesti Rahva Muuseumi ettepanekut luua Heimtali muuseumi ja Anu Raua kodutalu põhjal Anu Raua keskus. Anu Raud on oma tegevusega pühendunud rahvuskultuuri kestma jäämisele. Tema looming ja õppematerjalide kogu on väärtus, mis annab teadmisi ja aitab käsitööõpetajal viia noored meie esivanemate kultuuri ja kunsti juurde. Koolid korraldavad õppekäike Anu Raua keskusesse.

Oleme avatud üleskutsele koostööks 2023. aasta noorte laulu- ja tantsupeo „Püha on maa“ kujundamisel ja õpitubade läbiviimisel.

Otsime koos noori käsitöömeistreid. Noortel avanes võimalus osaleda Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu korraldatud käsitöölaagris Karilatsil ning Põhjamaade käsitöölaagris Taanis. Selline koostöö annab kindlust ja ka julgust käsitööõpetajatele, et oleme õigel teel.

Käsitööliidu poolt Mardilaadal läbiviidud käsitööhariduse seminaril „Milleks meile käsitöö?“ salvestused on tänuväärne materjal koolikäsitöö tähtsustamiseks.

Eesti Käsitööõpetajate Selts „Aita“ liikmeskond kasvab. Seltsitegevuses oleme nähtavamad. Käsitöö edendamisel on veel meie headeks koostööpartneriteks Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Soome Tekstiiliõpetajate Liit, Eesti Õpetajate Koostöökoda ja Eesti Tööõpetajate Selts.

Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Andry Kikkull, Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees, e-post: andrykikkull@gmail.com

2022. aasta tegevused

- 4.–5. veebruaril oli talveseminar Viimsis „Distantõpe tööõpetuses“.
- Tallinna koolide ja lasteaedade vaheline koostööprojekt „Liikumise õppevahendid“.
- Tehnoloogiaõpetuse ainekava arendus.
- Haridusühenduste juhtide koolitusel osalemine.
- Tallinna projekt „Liikumise õppevahendid“.
- Harjumaa õpetajatele õppepäevade organiseerimine.
- Harjumaal „Derby“ autode võistluse organiseerimine.
- Osalesime Haridusühenduste Koostöökoja seminaridel.
- 2022. aasta kevadel tegime kolm koolitust koostöös füüsikutega.
- Seltsi liikmed on aktiivselt kaasatud uue tehnoloogia ainevaldkonna õppekavade arendusprotsessi.
- HTMile avaliku kirja koostamine TLÜ integreeritud tehnoloogiate ja käsitöö õppekava sulgemise kohta.
- Jätkus koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), osalesime vastastikustel koolitustel ning kavandasime edasisi koostööüritusi.
- Seltsis on 132 liiget.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus, klaasipuhumine ja keraamika) õpetatakse Eestis järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
tel: 666 1740
e-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, keraamika,
klaasitöö)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Tallinna Ehituskool
(mööbli restaureerimine)**
Pärnu mnt 162
11317 Tallinn
Tel: 651 9040

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
puutöö, nahatöö)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool (sepatöö,
mööbli restaureerimine,
keraamika, puutöö)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

**Viljandi Kutseõppekeskus
(mööbli restaureerimine)**
Looduse tee 2
70108 Vana-Võidu
Viljandi vald
Tel: 435 1020

**Ida-Virumaa
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40202 Narva
Tel: 3320381
www.kutsehariduskeskus.ee

TEGEVUSPLAAN 2023*

Alus: arengukava aastateks 2023–2027

**Projekt on täpsustatud juhatuse koosolekul jaanuaris ja kinnitatakse volikogus veebruaris.*

Traditsioonilised ettevõtmised

11. veebruar	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
13.–15. juuni	XXVI käsitööpäevad Ruhnus
Juuni	Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul
6.–9. juuli	XXIV Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
15. september	Juhtide kool
14. oktoober	XIII „Käsitöökojad üle maa“ ehk „Avatud käsitöökojad“
9.–11. november	XXVII Mardilaat Unibet Arenal (end Saku Suurhall)

Aastateema *pealekasv*

- Veebruar, lühivideod noortele noortelt
- 22.–23. aprill ja 21.–22. oktoober, noorte käsitöölaagrid
- Juuni/juuli, osalemine noorte laulu- ja tantsupeol. Töötuba ja puude kaunistamise aktsioon
- 11.–27. november, aastateemat kokkuvõttev noorte käsitöö näitus
- Aasta jooksul meistrikojad, noorte mentorkoolitused
- „Meister kooli“ projekti taastamise ettevalmistused ja alustamine

Käsitööliidu ja meiega seotud sündmused on samuti leitavad meie

kodulehelt <http://folkart.ee/sundmused/>

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Jätkame **koostööd** paikkondade käsitööseltsidega. Osalemine volikogus, juhtide koolis käsitööpäevadel, ettevõtluspäeval ja meie suurematel ettevõtmistel. Ühised ettevõtmised ja teabepäevad paikkondade käsitöökeskustes. Paigas on juba sõidud Vana-Võromaale (20.04), Viljandimaale (10.05), Pärnumaale ja Olustverre (kuupäev täpsustub).

Tegeleme enam **alaliitude** tegevuste toetamisega. Loodud sai ka uus alaliit, mis keskendub taimsete kiudude uurimisele ja nendega praktiseerimisele. Nende plaanid on suured ja tänu 2022. aasta projektile „1 ruutmeeter lina“ on tekkinud juba arvestatav huvigrupp, kellega koos tegutseda. Uus koostööprojekt tuleb kangakudumise alaliiduga – teabepunkti loomiseks käsitööliidu kodulehel. Jätkame rahvarõivaste tuulutamise jt sündmuste korraldamist koos MTÜga Rahvarõivas.

Jätkame koostööd partneritega:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Ilste)
- Eesti Vabaharidusliit (Kätli Saarkoppel)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Euroopa Käsitöö Organisatsioon (Liina Veskimägi-Ilste, juhatuses)
- Põhjamaade Käsitööliit (Liina Veskimägi-Ilste, Liis Burk)

Eesti Rahvakultuurikeskus ja paikkondade rahvakultuurispetsialistidega suurendame veelgi infovahetust ja teavitame neid oma suurematest ettevõtmistest. Kutsume osalema oma suurematel ettevõtmistel.

Toetame **noortekogu** tegevust ja selle aktiveerumist. Toimuvad laagrid, kokkusaamised ja sügisel näitus.

Meie ettevõtmised saavad juulikuuni ka **KÜSKI arenguhüppe** toetust. Projektiperioodi lõpujärgus keskendume valdavalt meistrite ja noorte ühendamisele käelise tegevuse kaudu.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Jätkame osalust ja aktiivset koostööd nii **kohalike kui ka rahvusvaheliste koostööpartnerite ja organisatsioonidega**. Vanalinna päevade raames, Keskaja Päeval, Mardilaadal, pärandihoidja vastuvõtul jt sündmustel on meie partnerid MTÜ Rahvarõivas, Hopneri maja, Eesti Folkloorinõukogu, Eesti Rahvakultuuri Keskus jt. Jätkuvad erinevad koostööd Põhjamaade käsitöö liiduga – Põhjamaade käsitöö päevad, Youth Craft Camp 2024 ettevalmistamine, „1 ruutmeeter lina“ jätkuprojekt. Samuti võrustame veebruari lõpus liidu aastakoosolekut Eestis. Euroopa Käsitöö Liiduga toimuvad aasta jooksul mitmed veebikoosolekud, aga reaalseks kohtumiseks alles planeeritakse aega.

Tänu uuele koostööle ettevõttega Veebihai saame toimima oma **kodulehed** ja kiire lahenduse jooksvatele küsimustele ja tekkivatele takistustele. Vaatame üle ka oma arvukad sotsiaalmeedia leheküljed ning ühendame vähekasutatavad suuremate alla.

Läheme üle uuele raamatupidamistarkvarale Merit, mis vähendab aega, mida meie meeskond praegu suurte projektide puhul kulutab ükshaaval arvete koostamisele.

Teeme koostööd ajalehtede, raadio ja televisiooniga, et me ettevõtmised jõuaksid laiema publikuni. Teeme reklaami ajalehtedes, anname soovitusi käsitöölise kohta, kellest artikleid ja saatelõike teha.

Kevadel ilmub meie infokandja **Teataja** veebis ning toome selle ajaliselt varasemaks (seni on ilmunud maikuus). Sügisel ilmub Teataja paberandjal Mardilaada ajal, ühendatuna Mardilehega. Suuri **raamatuid** uude aastasse ei ole planeeritud. Infolehti trükime näituste tutvustuseks ja suursündmuste raames ning uuendame paikkondade käsitöökeskuste **teabelehte**. Valmivate paelapunumise lühifilmide kõrvale koostame ka meetodilise materjalina väikese trükise.

Filmiprojektidest tuleb veebruaris välja projekti „1 ruutmeeter lina“ kokkuvõttev film ning noortesündmusi koondav film. Kohe kevadel on plaanis koos noortega teha lühifilme, kus hakkame punuma erinevaid rahvuslikke paelu.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõuliseks tänu elukestvate õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

Koolituskeskuse esitlused toimuvad meie uutes ruumides. Katsume koolituste väljapakumisel lähtuda koolitatavate soovidega, et oleks võimalikult vähe ärajätmisi. Jätame kursuste, loengute ning meistrikodade korraldamist käsitööliidu koolituskeskuses, paikkondadeülestes käsitöökeskustes ja meie suursündmustel. Elame sisse oma uutesse koolituskeskuse ruumidesse. Korraldame **lahtiste uste päevi**.

Juhtide kool septembris keskendub järgmise aastateema *rahvarõivas* aastapäevade jm plaanide tutvustamisele ja paikapanemisele koos meie liikmetega.

Mentorkoolitused paikkondades jätkuvad. Läbi on saamas viieaastane rahastusprogramm ja loodame, et jätkub toetus ka järgmiseks perioodiks.

Kutsetunnistuste väljaandmine, kutsestandardite koostamine, eksamite korraldamine jätkub sama heal tasemel.

Käsitööliidu meeskond teeb aasta jooksul **väljasõite** ja meeskonnakoolitusi mitmesse paikkonda. Märtsis toimub meeskonna koolitus Turgi Käsitöötalus.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

Aastateema 2022/2023 keskendub *pealekasvule*. Järeltuleva põlve kaasamine meie ettevõtmistesse on toimunud juba 2022. aastal ja jätkub ka 2023. Jätkuvad laagrid, kokkusaamised, ühisprojektid ja üleskutsed. Loodud käsitööliidu noortekogu toimetab juba usinalt ja osaleb lisaks noortele suunatud ettevõtmistele ka teistel käsitööliidu sündmustel. Suurenenud on koostöö koolidega ja aastateema tulemusena on käima lükatud ka aktiivsem osalemine koolide käsitööhariduse programmide muutmisel. 2024/2025 on aastateema *rahvarõivas* – alustame ettevalmistust ja tegevusplaanide kinnitamist. Hakkame välja töötama aastateemasid 2026/2027.

Näitustega rahvakunstigaleriis hakkab uuest aastat toimetama projektijuht Karin Vetsa. Näituste esiletoomine ja uute esitlejate leidmine on eraldi eesmärk. Ühtlasi soovime leida partnereid maakondlikest galeriidest, et korraldada näituste vahetusi. Jätkuvad igakuised näitused Kaarmanni Käsitöö akendel.

Mardilaada toimikond on saanud ülesandeks pakkuda välja uuendusi seoses tegevuse korraldamise, kujunduse, Mardilaadast osavõtuga jne. Ka Keskaja Päevadele otsime uusi koostööpartnereid ja alustame inventari uuendamisega.

Avatud käsitöökodades soovime pühenduda võimalusel aastateemale *pealekasv*. Otsime uusi lahendusi nii koostööle kui ka senisele meediakajastusele.

Käsitööpäevad toimuvad sel aastal Ruhnu saarel. Kuna liiklus mandri ja saare vahel ei ole tihe, kujunevad käsitööpäevad kolmepäevasteks. Saame rahulikult tutvuda kohaliku käsitööeluga, meistrite ja kommetega.

Kangakudujate teema on jätkuvalt tõusujoonel. Nende **infopäevast** võtab igal aastal osa järjest enam hobitegijaid ja meistreid. Planeeritakse paikkondlike kudumispunktide info kogumist ühele veebilehele.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

Anname jätkuvalt välja märki **Tunnustatud Eesti Käsitöö**. Soovime uuendada märgi väljaandmise tingimusi. Korraldame laiendatud ekspertkomisjoni koosoleku eesmärgiga muuta taotlemise tingimusi.

Ave Matsini sisujuhtimisel jätkub **OMA märgi** töörühma tegevus. Täpsustatakse statuuti ja taotlemise tingimusi ning luuakse vastav keskkond märgi omanike tutvustamiseks. Esialgsete plaanide järgi loodetakse jagada esimesed märgid Mardilaadal 2023.

Esmakordselt toome **ettevõtluspäeva** osaks Mardilaada programmist ja toimub ka ettevõtluse teemasid kajastav seminar.

Strateegiakeskuse toel jätkub projekt **LooTöö**, mille eesmärk on uute käsitöötoodete turuletoomine ja meistrite tutvustamine. Koostöö koolide ja ettevõtetega (Tartu Kõrgem Kunstikool Pallas, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Kunstiakadeemia).

Paikkondlikud käsitöökeskused ja rahvarõiva nõuandekojad on aktiivsed ka ettevõtluse vallas, pakkudes käsitöömeistritele töökohta.

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Näitused rahvakunstigaleriis 2023

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

27.12.22-16.01	"Pärnumaa põlled". Pärnumaa Rahvarõiva Nõuandekoda ja MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus
17.01-6.02	Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi 10. juubeliaasta näitus
7.02-27.02	"Hetk". Kudumid. Kaidi-Kätlyn Reimann
28.02-20.03	Linanäitus. Karilatsi Vabaõhumuuseum
21.03-10.04	"Kangrute vedurid - pealekasvu vedajad". Kangakudumise alaliit
11.04-01.05	"Seto rahvarõivad - lähme meestesse!"
2.05.-22.05	"Luues uut vääristad vana". Eve Mahhov ja Kairi Orav
23.05-12.06	"Täitsa PAEL". Kuraator Lembe Maria Sihvre
13.06-3.07	"Igal linnul oma kuub". Kango Tekstiil
04.07-24.07	"200 heegeldatud prossi". Marianne Seiman
25.07-14.08	"Külluseruum". Aet Reha, Katarina Naarits
15.08-04.09	"Lille ja rohuga". Ülle Saatmäe
05.09-25.09	"S...st saia". Siire Vanaselja autorinäitus
26.09-16.10	"Kõik, mis torust tuleb". Heidi Solo, Margit Solo
17.10-06.11	"Rätist rätini". Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
07.11-27.11	"Pealekasv". Käsitööliidu aastateema näitus
28.11-18.12	Lembe Maria Sihvre autorinäitus
19.12-08.01.24	Katre Arula autorinäitus

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Kaarmanni aknanäitused 2023

Kaarmanni Käsitöö (Vanaturu kael 8, Tallinn)

Jaanuar – Liina Veskimägi-IIiste, Vilditud rõivad ja aksessuaarid / Riina Tombergi rahvuslikud kudumid.

Veebruar – Kihelkondade rahvarõivad. MTÜ Rahvarõivas

Märts – Märk Tunnustatud Eesti Käsitöö, toodete esitlus

Aprill – Juba linnukesed. Lembe Maria Sihvre / Kihnu kört

Mai – Avinurme korvid, Hylda OÜ digitrukikangad / Seto kausid - linane kodutekstiil

Juuni – Mirai linased rõivad/ Kodukäsitöö triibuseelikud

Juuli – Käsitööpitsid / Rahvuslikud rõivad erinevatelt

meistritelt August – Katre Arula / Oma tehtud. Vilt ja seep

September – Kõrgem Kunstikool Pallas, tekstiiliosakond / TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilaste tööd

Oktoober – Saara Kirjastus / Seto pits. Ulve Kangro

November – Hakkame sanditama. Eesti Folkloorinõukogu / Rahvuslikud kudumid. Viru Käsitöö Salong

Detsember - jaanuar 2024 – Käsitsi telgedel kootud tekstiilid. Kango Tekstiil / Kodukäsitöö. Kudumid ja aksessuaarid